

STRATEŠKI PLAN RAZVOJA GRADA IMOTSKOG

Naručitelj: Grad Imotski

Pitanja u vezi sa sadržajem ovoga dokumenta molimo uputiti na adresu:

MICRO projekt d.o.o.
Ruđera Boškovića 15, 21000 Split
T: 021 555 400
F: 021 555 406
E: info@ultima.com
W: www.ultima.com

Zaštita prava

Sadržaji što su ovdje izneseni izrađeni su isključivo za Grad Imotski. MICRO projekt d.o.o. je izradio ovaj dokument za potrebe Grada Imotskog u skladu sa zahtjevima Naručitelja, Grad Imotski, samo za njegovu specifičnu primjenu. Ostale osobe koje koriste informacije iz ovoga dokumenta čine to na vlastitu odgovornost i vlastiti rizik.

© MICRO projekt d.o.o., 2019.

Sva prava pridržana.

Sadržaj ovoga dokumenta zaštićen je autorskim pravima. Izmjene, kraćenja, proširenja i nadopune moguće su samo uz prethodnu pisanu suglasnost društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split. Umnožavanje je dopušteno samo uz uvjet da na svakom primjerku ostane otisnuta gornja napomena o autorskim pravima. Objavljivanje ili prevođenje dopušteno je samo uz prethodni pisani pristanak društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split.

U Splitu, travanj 2019.

MICRO projekt

SADRŽAJ

UVOD	5
1 KORIŠTENI METODOLOŠKI PRISTUP	6
2 ANALIZA STANJA	7
2.1 OPĆI PODACI	7
2.1.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PROSTORNO UREĐENJE.....	7
2.1.2 KLIMA.....	9
2.1.3 POVIJEST I KULTURNA BAŠTINA.....	10
2.1.4 PROMETNA POVEZANOST.....	10
2.1.5 DEMOGRAFSKA ANALIZA.....	12
2.2 GOSPODARSTVO	16
2.2.1 ANALIZA POSLOVNIH SUBJEKATA.....	16
2.2.2 POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ.....	22
2.2.3 TURIZAM.....	25
2.2.4 TRŽIŠTE RADA.....	29
2.3 DRUŠTVENE DJELATNOSTI	34
2.3.1 SOCIJALNA SKRB.....	34
2.3.2 ZDRAVSTVO.....	36
2.3.3 ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	37
2.3.4 KULTURA I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE.....	45
2.3.5 SPORT I REKREACIJA.....	51
2.3.6 RELIGIJA.....	51
2.3.7 JAVNI RED I SIGURNOST.....	51
2.3.8 STANOVANJE I JAVNE ZGRADE.....	55
2.4 ZAŠTITA OKOLIŠA I INFRASTRUKTURA	57
2.4.1 ZAŠTITA OKOLIŠA.....	57
2.4.2 INFRASTRUKTURA.....	61
2.4.3 ENERGETSKA INFRASTRUKTURA.....	64
2.4.4 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA.....	66
2.5 INSTITUCIJE	69
2.5.1 INSTITUCIJE LOKALNE SAMOUPRAVE.....	69
2.5.2 CIVILNO DRUŠTVO.....	72
3 SWOT ANALIZA	74
4 STRATEGIJA RAZVOJA	78
4.1 STRATEŠKE ODREDNICE	78
4.1.1 VIZIJA.....	79
4.1.2 CILJEVI I MJERE.....	80
4.1.3 FINACIJSKI PLAN.....	82
4.2 PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA	87
4.3 POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE	88
4.4 AKCIJSKI PLAN	91
4.5 USKLAĐENOST STRATEŠKIH ODREDNICA SA STRATEGIJAMA VIŠEG REDA	94

POPIS SLIKA	97
POPIS GRAFIKONA.....	98
POPIS TABLICA.....	100

UVOD

Strateški plan razvoja Grada Imotskog krovni je strateški dokument kreiran s ciljem identifikacije resursne osnove i razmatranja mogućnosti njihove valorizacije i određivanja razvojnog pravca u segmentima gospodarskog, društvenog i infrastrukturnog sektora.

Dokument se izrađuje za srednjoročni vremenski horizont, odnosno za razdoblje od 2019. do 2023. godine i usklađen je sa svim važećim strateškim okvirima na nacionalnoj razini.

Konačan rezultat provedenog strateškog planiranja čija metodologija je detaljno opisana u sljedećem poglavlju rezultirala je sljedećim elementima:

- Uvod
- Korišteni metodološki pristup
- Analiza stanja
- SWOT Analiza
- Strateške odrednice
- Provedba strategije razvoja
- Postupak praćenja strategije razvoja
- Akcijski plan
- Usklađenost strateških odrednica s strategijama višeg reda

Proces strateškog planiranja podrazumijeva kontinuirano praćenje i konzistentnost za što su definirani postupci praćenja provedbe i evaluacije strateških mjera kako bi se osigurala uspješna provedba Strategije.

Detaljna metodologija izrade Strateškog plana nalazi se u okviru sljedećeg poglavlja.

1 KORIŠTENI METODOLOŠKI PRISTUP

Jedan od ciljeva Strateškog plana razvoja je identifikacija resursne osnove Grada, stoga je prvi korak u izradi dokumenta kreiranje cjelovite Analize stanja. Kako bi se identificirali svi razvojni potencijali Grada sagledane su sve determinante razvoja u gospodarstvu, društvenim djelatnostima, te infrastrukturi i zaštiti okoliša.

Pri izradi strategije poštovala su se načela transparentnosti i participativnosti, te je u tu svrhu bilo omogućeno direktno uključivanje lokalnog stanovništva organiziranjem radne skupine tijekom mjeseca travnja 2019. godine.

Na radnim skupinama su predstavljeni ključne razvojne odrednice Grada Imotskog u pogledu gospodarskih prilika, društvenih djelatnosti, te zaštite okoliša i infrastrukture. Na temelju prezentirane Analize stanja tematski grupirane po prethodno navedenim poglavljima su svi uključeni dionici dobili priliku za predlaganje projektnih ideja i pripadajućih strateških odrednica - vizije i ciljeva.

Prilikom izrade Analize stanja koja je ključna podloga u kreiranju Strateškog plana razvoja Grada Imotskog ostvarena je intenzivna suradnja s predstavnicima Grada Imotskog po pitanju prikupljanja relevantnih podataka uz pomoću kojih je izvršena identifikacija ključnih pokazatelja trenutnog stanja u svim segmentima razvoja.

Nadalje, izuzev ostvarene suradnje i prikupljanja podataka od predstavnika Grada Imotskog, konzultirani su i relevantni nacionalni registri, objavljene studije, strateški i drugi programi a za koje je procijenjeno da mogu dati doprinos u specifikiranju trenutnog stanja.

Nadalje, nakon provedene strukturirane Analize stanja pristupljeno je izradi SWOT analize koja je analitička metoda i pouzdan alat identifikacije internih (snage i slabosti) i eksternih čimbenika (prilike i prijetnje) koji mogu utjecati na razvojne prilike Grada Imotskog. Pri tome je u obzir uzet sveobuhvatni pristup, a temeljni zaključci preneseni su u kontekst strateških odrednica.

Pri definiranju strateških odrednica definirana je vizija koja je ključan element i pokretač operativnih aktivnosti u dostizanju željenog stanja u budućnosti. Ona predstavlja jasnu i sažetu, ali dostižnu sliku Grada Imotskog u budućnosti i utemeljena je na inspirativnim elementima željenog stanja.

Iz navedene vizije proizlaze i tri specifična cilja koja su tematski grupirana i kreirana s namjerom da angažiraju sve identificirane resurse u funkciji postizanja blagostanja stanovnika i očuvanja identiteta zajednice.

Kako bi se osiguralo uspješno provođenje svih mjera predviđenih Strateškim planom razvoja, definirane su procedure provedbe, postupci praćenja provedbe te akcijski plan koji je izrađen za trogodišnje razdoblje od 2019. – 2021.

2 ANALIZA STANJA

Analiza stanja predstavlja sažeti prikaz trenutnog stanja na području Grada Imotskog, a poglavlje je strukturirano prema područjima koja je potrebno sagledati kako bi se resursna osnova valorizirala u okviru poglavlja Strateške odrednice.

Nakon pregleda općih podataka predmetne Jedinice lokalne samouprave, pristupa se pregledu ključnih parametara relevantnih za gospodarstvo, društvene djelatnosti, zaštitu okoliša i infrastrukturu te institucije.

2.1 Opći podaci

U okviru ovog poglavlja promatraju se geografske i prostorne odrednice, klimatska obilježja, povijest Grada i kulturna baština, prometna povezanost te demografski trendovi.

2.1.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PROSTORNO UREĐENJE

Grad Imotski administrativno pripada Splitsko-dalmatinskoj županiji te je smješten u Jadranskoj (NUTS II) regiji na koordinatama 43° 27' 0" sjeverne zemljopisne širine te 17° 13' 12" istočne zemljopisne dužine.

Splitsko-dalmatinska županija graniči sa Šibensko-kninskom županijom na sjeveru te Dubrovačko-neretvanskom županijom na jugu. Na istoku Splitsko-dalmatinska županija graniči sa Bosnom i Hercegovinom. Splitsko-dalmatinska županija prostorno je najveća hrvatska županija a obuhvaća 16 gradova među kojima je i Imotski te 39 općina.

Grad Imotski pripada zemljopisnom području Imotske krajine koja je smještena u dalmatinskom zaleđu i omeđuju je bosanskohercegovačka granica na sjeveroistoku, Makarska rivijera na jugu te Sinjski i Omiški prostor na sjeverozapadu.

Ukoliko se promatra prostorni smještaj Grada Imotskog unutar Splitsko-dalmatinske županije pripada području zaobalja što je prikazano na sljedećoj slici.

Slika 1. Prostorni smještaj Splitsko-dalmatinske županije i Grada Imotskog na karti Republike Hrvatske

Izvor: Izrada autora

Nadalje, Grad Imotski graniči sa Općinama Proložac, Podbablje, Zmijavci, Runovići i susjednom državom Bosnom i Hercegovinom. Prostire se na površini od 73,25 km² te obuhvaća naselja Imotski, Donji Vinjani, Gornji Vinjani, Glavina Donja, Glavina Gornja i Medvidovića Draga. Najmanja nadmorska visina nalazi se na visini od 260 metara na Imotskom polju dok se sam Grad Imotski smjestio na 440 metara nadmorske visine.

Grad Imotski sa indeksom razvijenosti¹ od 98,656 spada u IV. razvojnu skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Imotski prema popisu stanovništva iz 2011. godine broji 10 764 stanovnika a detaljan prikaz stanja i kretanja stanovništva biti će dan u poglavlju 3.1.5 Demografska analiza.

Glavno obilježje grada su Crveno i Modro jezero. Urušavanjem krške jame nastalo je Crveno jezero koje se ispunilo vodom a utvrđena dubina mu je 255 metara. Ime je dobilo po crvenim vertikalnim stijenama koje se nalaze na rubovima jezera. Modro jezero jedno je od najpoznatijih krških jezera u Hrvatskoj. Dubina mu oscilira ovisno o godišnjem dobu. Za sušnih dana jezero se zna isprazniti pa se na njegovom dnu organizira spuštanje i revijalna nogometna utakmica, dok se za proljetnih i ljetnih dana dubina kreće od 90 do 147 metara te je pogodno za kupanje. Od vidilice koja se nalazi na rubnom dijelu jezera na njegovom ulazu do dna jezera vode kamene serpentine s kojima se posjetitelji mogu spustiti do jezera te uživati u jedinstvenom krajoliku. Za jezera se vežu brojne legende o njihovom nastanku te predstavljaju veliki turistički potencijal i etnološko nasljeđe. Važno je spomenuti kako će turističkoj valorizaciji jezera doprinijeti i pokrenuta inicijativa za uvrštavanje jezera na UNESCO-ovu listu Geo parkova.

Slika 2. Modro jezero (lijevo), Crveno jezero (desno)

Izvor: <http://www.mega-media.hr> i <http://hotspots.net.hr>

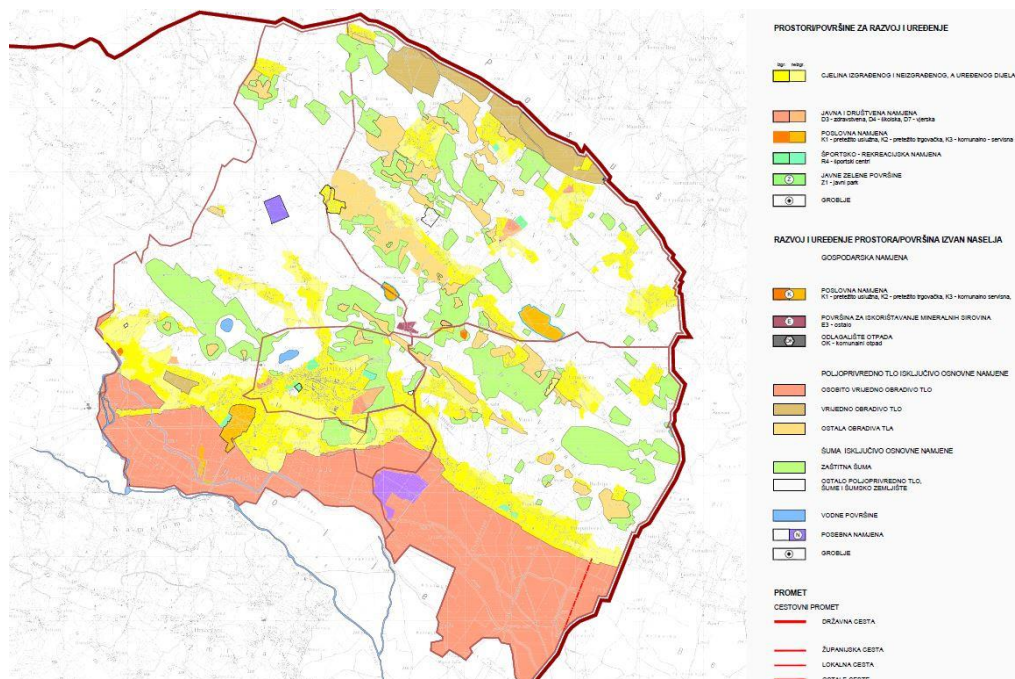
Izuzev Crvenog i Modrog jezera Grad krasi i znamenite „Imotske skaline“ koje se uklapaju u skladnu arhitekturu Imotskih ulica. Brdo Podi na kojem leži Grad Imotski i specifičan položaj iznjedrili su stoljetnom gradnjom brojne skaline kojima kamene ulice i volti komuniciraju sa gradskim trgovima i ulicama.

Koncepcija, oblici i način korištenja prostora Grada Imotskog utvrđeni su Prostornim planom uređenja Grada Imotskoga koji je usvojen 2008. godine. Posljednje izmjene i dopune su

¹ Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti JLP(R)S-a u određenom razdoblju.

donesene 2015. godine s ciljem reagiranja na prostorne pojave i procese koji nisu usklađeni sa ciljevima i prostornim rješenjima.

Slika 3. Prostorno uređenje Grada Imotskog

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Imotskog

2.1.2 KLIMA

Grad Imotski ima umjereno toplu vlažnu klimu s vrućim ljetima te pripada tipu izmijenjene sredozemne klime.

Za izmijenjenu sredozemnu klimu karakteristične su niže temperature nego u primorju, veće temperaturne amplitude, sredozemni oborinski režim sa suhim ljetima i izrazito vlažnom zimskom polovicom godine (jesen-zima), pojave prevladavajućih lokalnih vjetrova kao u primorju (bura, jugo) i nešto manje izražena pojava periodičnih vjetrova u toku ljeta kao pandan maestralu i burinu u primorju, zdojac danju i zgorac noću².

Klima je u Imotskoj krajini kojoj Grad zemljopisno pripada pod utjecajem mediteranskih zračnih strujanja koja dopiru iz jugoistočnih krajeva, odnosno doline Neretve, Trebižata i Tihaljine. Ljeta su duga, vruća i sušna, a zime su blage i kišovite, izuzev najviših predjela gdje su oštre i snježne³.

Tip klime kojemu pripada Grad Imotski karakteriziraju pravilno raspoređene padaline tijekom cijele godine, ali je i zima posljednjih godina u tom pogledu sve blaža. Najviša izmjerena količina oborina u Gradu Imotskom iznosi 68,6 mm.

Najviša izmjerena temperatura ljeti iznosi 39°C dok je najniža temperatura izmjerena u Gradu Imotskome bila -12°C.

² https://mzoe.hr/doc/elaborat_zastite_okolisa

³ Dragun V., Ujević B. (2014): Legende Imotskog krša, Zagreb/Split

2.1.3 POVIJEST I KULTURNA BAŠTINA

O naseljenosti Imotske krajine u mlađem kamenom dobu svjedoče i brojni arheološki nalazi i gradine starih Ilira iz željeznog doba. U doba Ilira najpoznatije naselje bili su Studenci pod ondašnjim imenom Setovia.

Setovia je predstavljala iznimno važno vojno središte i utvrdu plemena Delmata, naročito u borbama Iliria i Rimljana. Rimljani su na ovim prostorima ostavili trag u vidu graditeljske baštine, od koje se može istaknuti put koji je povezivao Imotsku krajinu sa Salonom i Naronom.

Imotski se pod ondašnjim imenom Emotha spominje kao župa prvi put 950. godine u djelu bizantskog cara Konstantina Porfirogeneta „O upravljanju carstvom“. Nakon toga spominje se i u Ljetopisu popa Dukljanina kao Goromiti (Gora i Imota), te 1210. u dokumentu Hrvatsko-ugarskog kralja Andrije II. Kao naselje Ymot locus. Nadalje, spominje se i 1372. godine u ispravi Hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika I. kao utvrda Imora castrum te 1408. u ispravi bosanskog kralja Stjepana Osoje kao grad Oppidium Imoschi.

Imotski je u sastavu Hrvatsko-ugarske države zadržan do 1465. godine kada su njime gospodarili brojni knezovi. Među njima se mogu istaknuti humski knezovi, Šubići, Nelipčići, Hrvatinići, Radivojevići i Kosače.

Vladavina Turaka na ovom području trajala je duže od dvjesto godina o čemu svjedoči i balada Hasanaginica koja je nastala u Imotskoj krajini. Tijekom 17. stoljeća ratovi koji su se na ovim prostorima vodili između Turaka i Mletaka utjecali su na redefiniranje granica, naročito 1717. godine kada je Imotski oblikovan kao isturena točka prema granici s Turskom.

Od 1797. do 1806. godine Imotska krajina potpada pod Austrijsku vlast, nakon čega od 1808. godine krajinom vladaju Francuzi koji su u petogodišnjem razdoblju izgradili Napoleonovu cestu. Pod kasnijom vladavinom Austrije u razdoblju od 1814. do 1815. godine u Imotskom je izgrađena duhanska stanica, poštanska služba te Narodna čitaonica koja je ujedno i jedna od najstarijih u Dalmaciji.

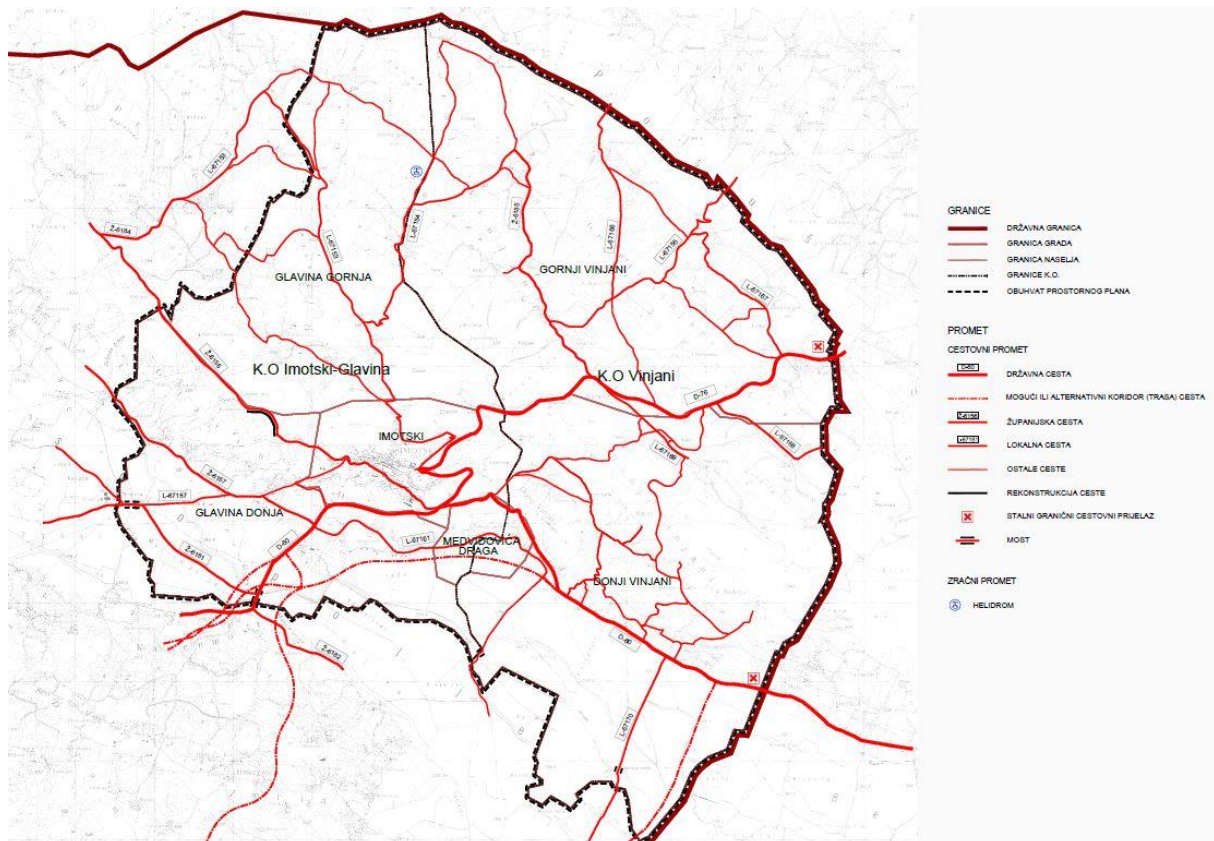
Prvi i drugi svjetski rat ostavili su traga na Grad Imotski u vidu teških stradavanja, a ovaj kraj je posebno ekonomski iscrpljen završetkom Domovinskog rata. Kraj proteklog stoljeća obilježila su stoga velika iseljavanja motivirana privremenim radom koja su aktualna i danas.

2.1.4 PROMETNA POVEZANOST

Grad Imotski povezan je županijskom cestom 6180 Grubine - Poljica - Zagvozd preko koje je omogućen spoj na magistralnu cestu sa Gradom Splitom i državnom cestom D1 sa Zagrebom. Državna cesta D1 je prije izgradnje Autoceste A1 predstavljala frekventnu i izuzetno povoljnu prometnu infrastrukturu koja se očitovala u gospodarskoj važnosti ovog područja.

Na čvoru Zagvozd omogućena je prometna povezanost Grada Imotskog sa autocestom, a otvaranjem tunela Sv. Ilija Biokovo 2013. godine omogućena je poveznica sa obalom, odnosno Makarskom rivijerom.

Slika 4. Prometna povezanost Grada Imotskog

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Imotskog, Izmjene (2015.)

Osnovu cestovne mreže čini kombinacija državnih, županijskih i lokalnih cesta koje su najzastupljenije na ovom području.

Na području Grada nalaze se i cestovni granični prijelazi sa susjednom BiH i to I. (Vinjani Donji) i II. (Vinjani Gornji) kategorije.

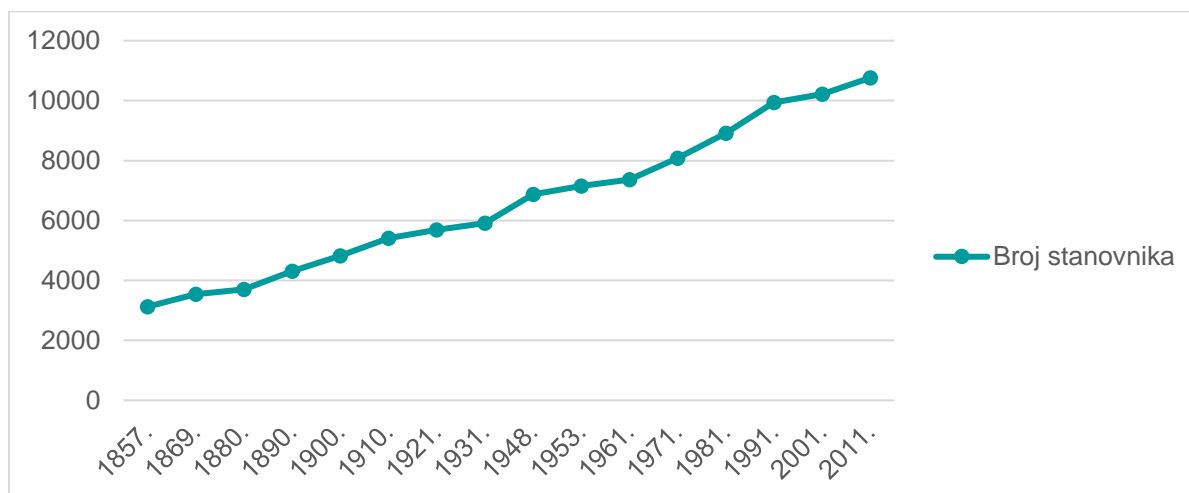
Izlaz na autocestu je stanovnicima Grada Imotskog omogućen na čvoru Zagvozd na udaljenosti od 22,1 km.

Trajektna luka Split koja je od izuzetnog značaja za Dalmaciju nalazi se na udaljenosti od 86,9 km gdje se ujedno nalazi i autobusni kolodvor sa domaćim i međunarodnim linijama. Najbliži aerodrom nalazi se u Resniku (Kaštel Štafilić) na udaljenosti od 99,2 km. Prometna infrastruktura detaljnije je opisana u poglavlju 3.4.2.1 Prometna infrastruktura.

2.1.5 DEMOGRAFSKA ANALIZA

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine u Gradu Imotskom živi 10 764 stanovnika. Ukoliko se promatraju demografski trendovi zabilježeni na području Grada Imotskog od prvog službenog popisa iz 1857. godine može se uočiti kako je rast broja stanovnika kontinuiran tijekom cijelog promatranog razdoblja.

Grafikon 1. Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. godine

Izvor: DZS

Pregledom dostupnih podataka Državnog zavoda za statistiku može se uočiti kako su prema spolnoj strukturi u Gradu Imotskom gotovo podjednako zastupljeni stanovnici muškog i ženskog spola. Ukoliko se promatraju relevantni parametri starenja može se uočiti kako je zabilježeno starenje u 2011. godini kada je prosječna starost stanovništva iznosila 36,10 godina u odnosu na 2001. godinu kada je prosječna starost iznosila 34,70 godina. Koeficijent starosti za 2011. godinu iznosio je 17,90 % što znači da je stanovništvo Grada Imotskog zašlo u proces starenja.

Tablica 1. Stanovništvo prema spolu i starosti na području Grada Imotskog

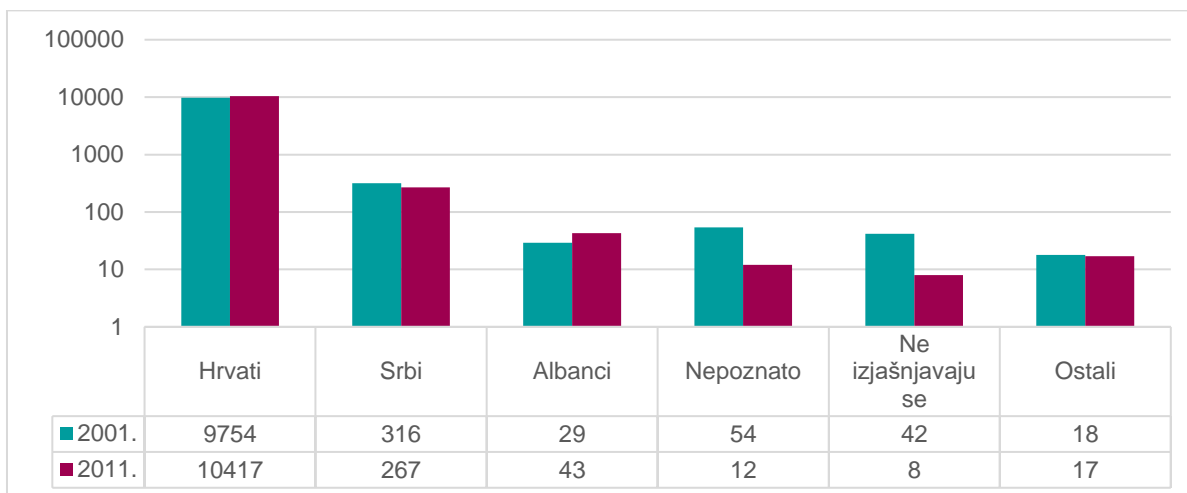
Kategorija / Godina Spol	2001.			2011.		
	svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
Ukupno	10 213	4 951	5 262	10 764	5 230	5 534
0 - 4 godina	825	411	414	763	397	366
5 - 9 godina	824	428	396	835	427	408
10 - 14 godina	812	424	388	895	456	439
15 - 19 godina	790	407	383	829	439	390
20 - 24 godina	754	361	393	779	397	382
25 - 29 godina	753	388	365	695	336	359
30 - 34 godina	669	344	325	668	309	359
35 - 39 godina	658	318	340	756	375	381
40 - 44 godina	683	333	350	665	336	329
45 - 49 godina	661	353	308	669	320	349
50 - 54 godina	576	281	295	680	336	344
55 - 59 godina	400	185	215	602	311	291
60 - 64 godina	528	256	272	531	244	287
65 - 69 godina	393	167	226	357	152	205
70 - 74 godina	330	136	194	443	195	248
75 - 79 godina	254	67	187	300	120	180
80 - 84 godina	120	33	87	172	55	117
85 - 89 godina	74	22	52	99	19	80
90 - 94 godina	26	6	20	19	5	14

Kategorija / Godina Spol	2001.			2011.		
	svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
95 i više godina	3	-	3	7	1	6
Nepoznato	80	31	49	-	-	-
Prosječna starost	34,70	33,00	36,40	36,10	34,50	37,60
Indeks starenja	53,20	41,40	65,80	58,00	46,00	70,90
Koeficijent starosti	17,10	14,00	20,00	17,90	15,10	20,50
Radno sposobno	6 200	3 226	2 974	6 874	3 403	3 471

Izvor: DZS

Iz posljednjeg službenog popisa stanovništva iz 2011. godine razvidno je da su najbrojniji narod Hrvati sa udjelom od 96,78 %. Slijede ih Srbi sa 2,48 %, Albanci sa 0,40 % te ostale kategorije sa 0,34 % stanovnika što je prikazano na sljedećem grafikonu.

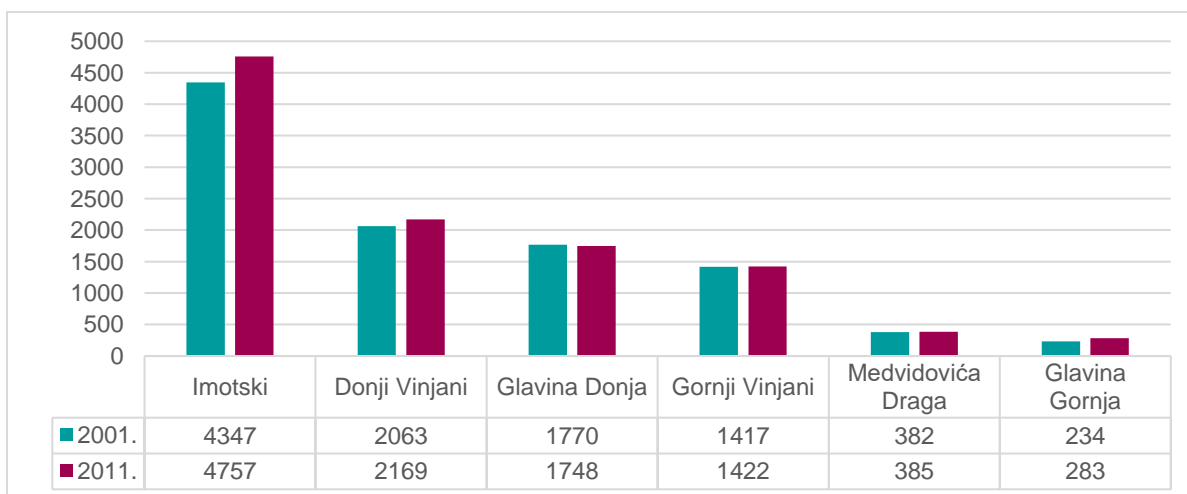
Grafikon 2. Struktura stanovništva prema narodnosti

Izvor: DZS, obrada autora

Ukoliko se promatraju stanovnici po naseljima najveći broj zabilježen je u naselju Imotski koji broji 4 757 stanovnika što predstavlja udio od 44,19 % od ukupno evidentiranog broja stanovnika na području Grada Imotskog. Stanovnici koji se evidentirani u preostalim naseljima prikazani su na sljedećem grafikonu.

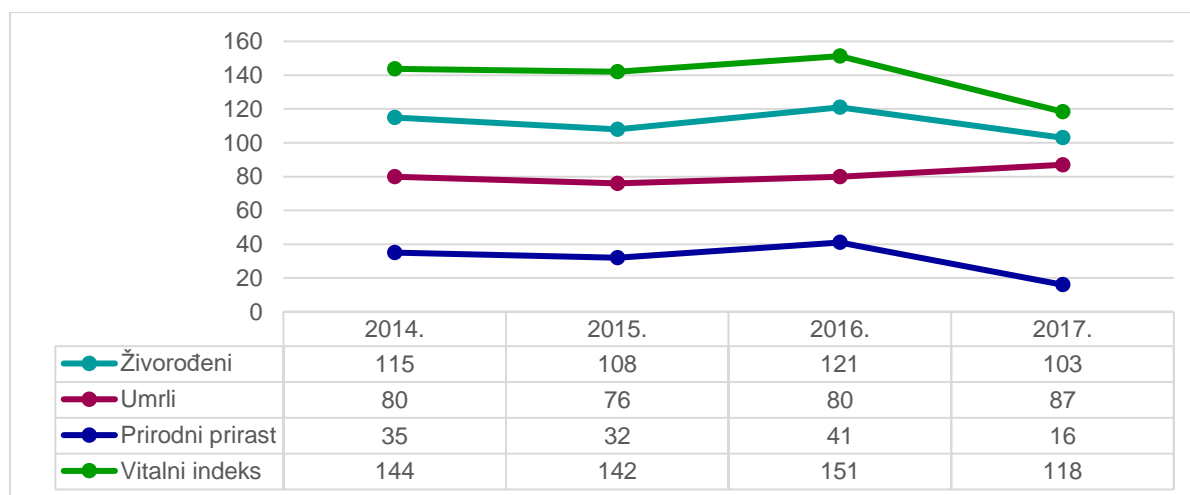
Grafikon 3. Ukupan broj stanovnika po naseljima za zadnja dva popisa

Izvor: DZS

Ukoliko se promatraju parametri koji oslikavaju prirodno kretanje stanovništva Grada Imotskog može se zaključiti kako su oni povoljni. Naime, prirodni prirast koji je pokazatelj razlike između broja rođenih i broja umrlih je pozitivan i iznosi 16. Vitalni indeks⁴ iznosi 118,4 što ukazuje na iznadprosječni rezultat u usporedbi sa Splitsko-dalmatinskom županijom za koju ovaj pokazatelj iznosi 78,2.

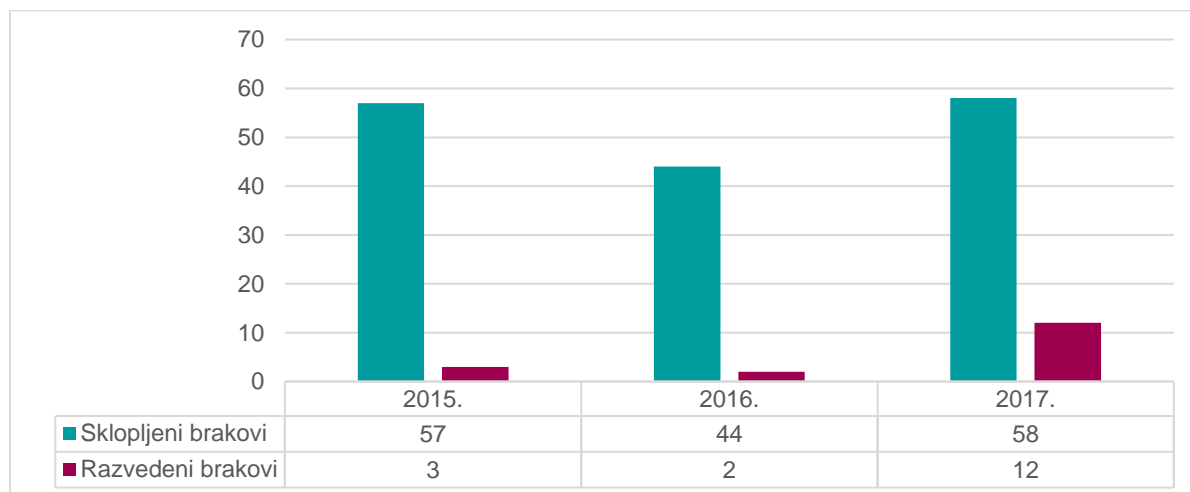
Grafikon 4. Prirodno kretanje stanovništva Grada Imotskog od 2014. do 2017. godine

Izvor: DZS

Na idućem grafikonu dan je prikaz broja sklopljenih i razvedenih brakova na području Grada Imotskog. Tijekom cijelog promatranog razdoblja primijećena je tendencija rasta broja sklopljenih ali i razvedenih brakova.

Grafikon 5. Pregled sklopljenih i razvedenih brakova na području Grada Imotskog

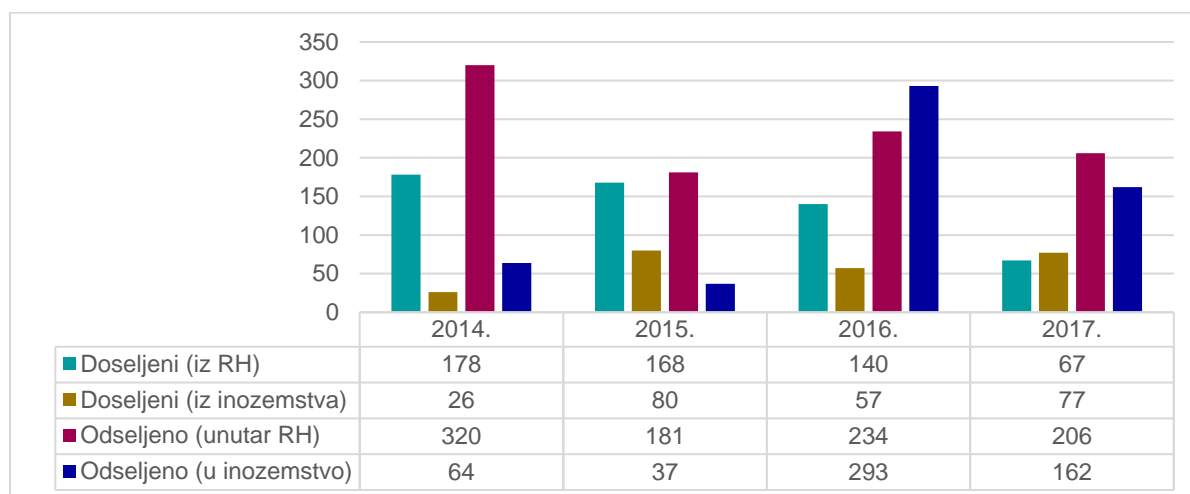
Izvor: DZS

S obzirom na to da je na cijelom području Republike Hrvatske te naročito zaobalnom dijelu prisutan trend iseljavanja potrebno je promotriti i te podatke u kontekstu demografske analize za područje Grada Imotskog. Na idućem grafikonu prikazan je broj doseljenih osoba iz

⁴ Vitalni indeks je pokazatelj broja živorođenih na 100 umrlih.

Hrvatske i inozemstva na područje Grada Imotskog te broj odseljenih osoba unutar granica Republike Hrvatske i u inozemstvo za period od 2014. do 2017. godine. Podatci za 2018. godinu nisu dostupni.

Grafikon 6. Pregled doseljenih i odseljenih stanovnika u periodu od 2014. do 2017. godine

Izvor: MUP

Iz grafikona je vidljivo kako su se u promatranom periodu na područje Grada Imotskog doselile ukupno 793 osobe iz Hrvatske i inozemstva. U istom razdoblju se sa područja Grada odselilo ukupno 1 497 osoba. Vidljivo je kako trend doseljenih osoba iz RH na područje Grada opada. U 2017. godini se na područje Grada doselilo 67 osoba sa područja RH što je za 63,36 % manje nego u 2014. godini. Trend iseljavanja u inozemstvo također je u rastu. Najveći broj odseljenih u inozemstvo zabilježen je u 2016. godini kada su sa područja Grada u inozemstvo iselile 293 osobe. U 2017. godini sa područja grada u inozemstvo su iselile 162 osobe što je u usporedbi s 2014. godinom porast od 153,13 %.

2.2 Gospodarstvo

U okviru ovog poglavlja razmatraju se svi ključni pokazatelji relevantni za identifikaciju ključnih gospodarskih trendova i resursa. Prvenstveno, sagledavaju se poslovni subjekti koji su aktivni na području Grada Imotskog, stanje u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, stanje u sektoru turizma te analizu svih faktora relevantnih za tržište rada koji u konačnici pokreće gospodarstvo.

2.2.1 ANALIZA POSLOVNIH SUBJEKATA

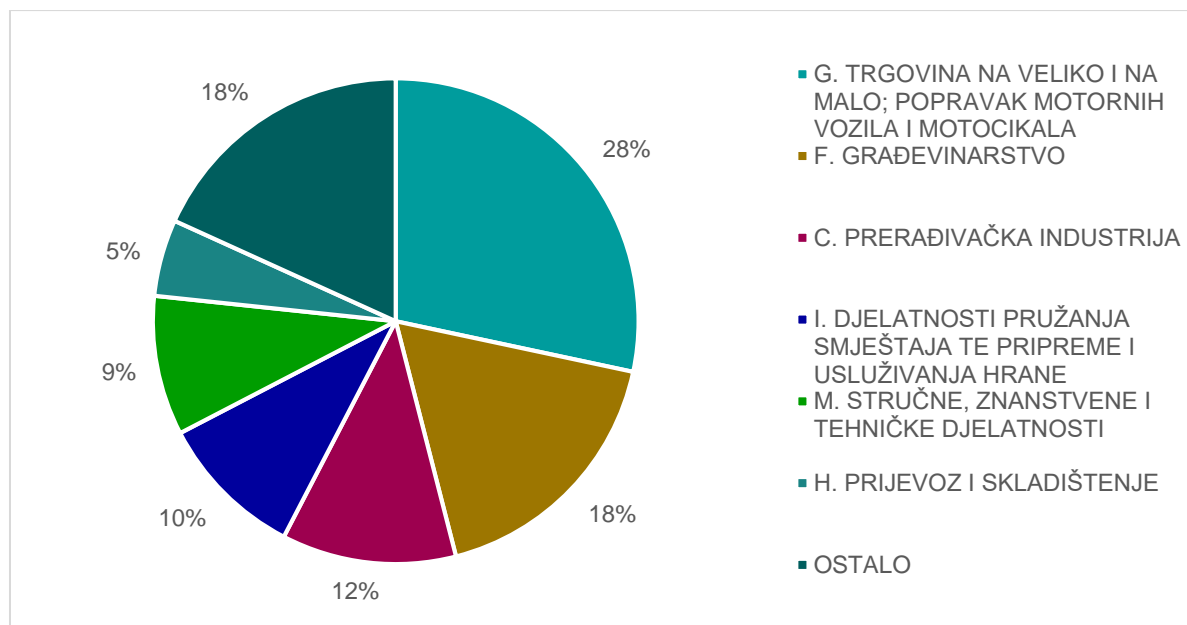
2.2.1.1 Trgovačka društva

Gospodarska struktura Grada Imotskog se u promatranom petogodišnjem razdoblju (2013. – 2017.) u pogledu dominantnih djelatnosti nije značajno mijenjala. Od djelatnosti prikazanih na sljedećem grafikonu u 2017. godini značajniji porast bilježi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane a može se pripisati aktivaciji zaobalnog područja u segmentu ruralnog turizma. Za navedenu djelatnost na području Grada Imotskog u 2017. godini bio je registriran ukupno 21 poduzetnik što predstavlja povećanje od 75 % u odnosu na 2013. godinu.

Od djelatnosti koje su zabilježile značajan pad u promatranom razdoblju ističu se poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (zabilježen pad od 75 % u 2017. godini u odnosu na 2013. godinu) te djelatnost informacije i komunikacije sa ostvarenim padom od 50 % u 2017. godini u usporedbi s 2013. godinom.

Dominantne gospodarske djelatnosti Grada Imotskog u 2017. godini prikazane su na sljedećem grafikonu.

Grafikon 7. Pregled aktivnih poduzetnika po registriranim djelatnostima

Izvor: FINA

Iz grafikona je vidljivo kako prevladava djelatnost trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala koja sudjeluje sa 15,88 % u ukupno evidentirani djelatnostima. Slijede je građevinarstvo (9,89 %), prerađivačka industrija (6,51 %) te djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa (5,47 %). Manje zastupljene su stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (5,21 %), prijevoz i skladištenje (2,86 %) te ostale kategorije (10,20 %) u koje spadaju ostale uslužne djelatnosti, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, informacije i komunikacije,

administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanje, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo te javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje.

Ukoliko se promatra organizacijski oblik poduzetnika aktivnih na području Grada Imotskog najzastupljenija su društva s ograničenom odgovornošću te jednostavna društva s ograničenom odgovornošću. Detaljan pregled dan je u idućoj tablici.

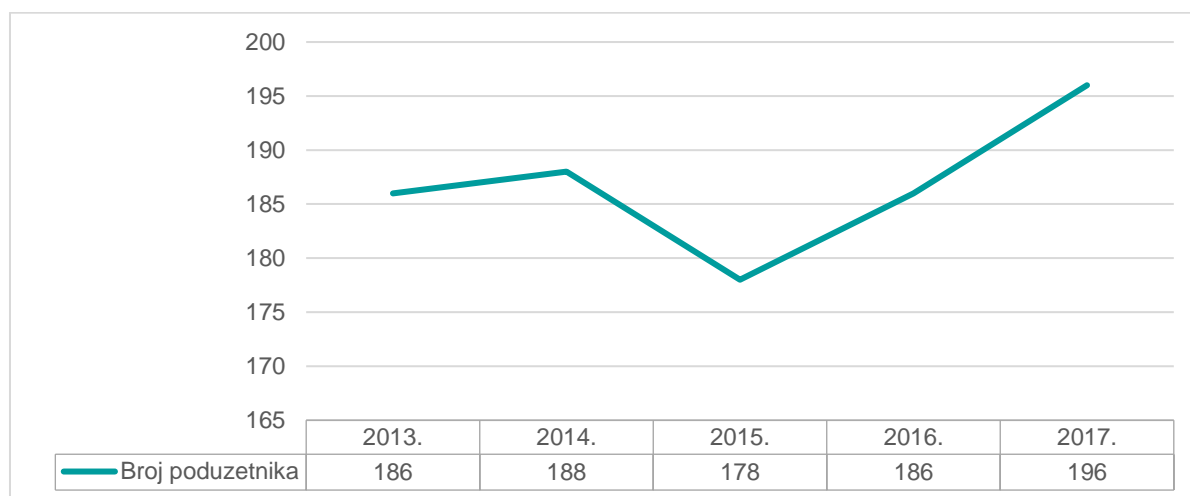
Tablica 2. Broj poduzetnika u Gradu Imotskom prema obliku organiziranja od 2013. do 2017. godine

Šifra i opis oblika organiziranja	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
05. Društvo s ograničenom odgovornošću	139	127	111	105	121
81. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću	15	27	38	50	52
51. Ostali obveznici poreza na dobit	18	19	17	17	11
07. Ustanova	5	5	5	6	4
11. Inozemni osnivač	5	4	2	3	4
09. Zadruga	2	4	4	4	3
04. Dioničko društvo	2	2	1	1	1

Izvor: FINA

U promatranom petogodišnjem razdoblju povećan je ukupni broj aktivnih poduzetnika za 5,37 %. Pad broja aktivnih poduzetnika zabilježen je 2015. godine kada ih je ukupno bilo evidentirano 178. Detaljan prikaz broja poduzetnika u Gradu Imotskom u promatranom petogodišnjem razdoblju nalazi se na sljedećem grafikonu.

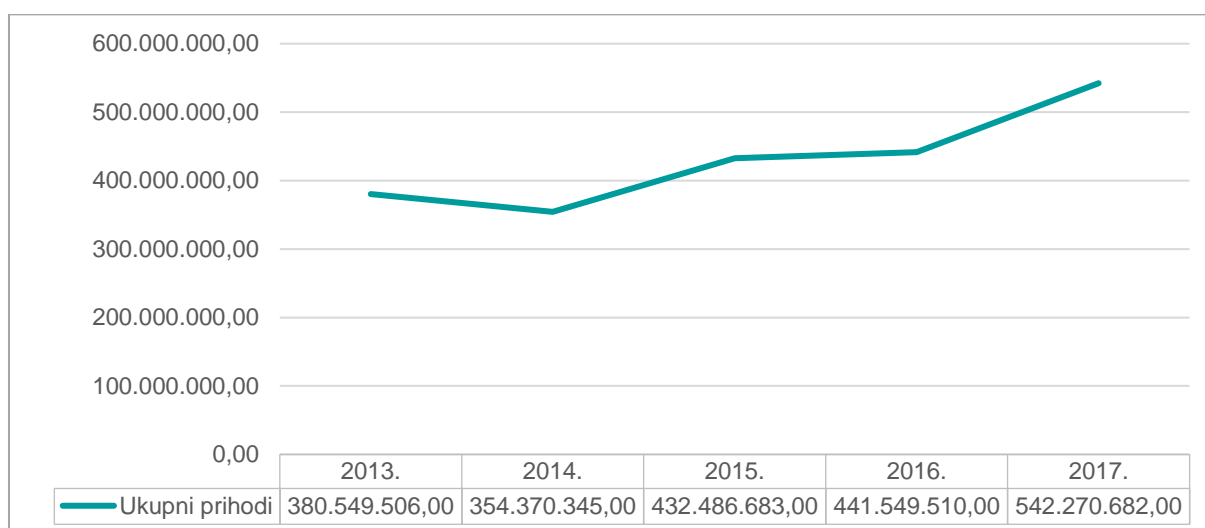
Grafikon 8. Broj poduzetnika u Gradu Imotskom od 2013. - 2017. godine

Izvor: FINA

Ukoliko se promatraju prihodi koje su ostvarili poduzetnici promatranog područja može se zaključiti da su u promatranom petogodišnjem razdoblju prihodi imali tendenciju rasta. U posljednjoj promatranom godini ostvareni su ukupni prihodi od 542.270.682,00 milijuna kuna.

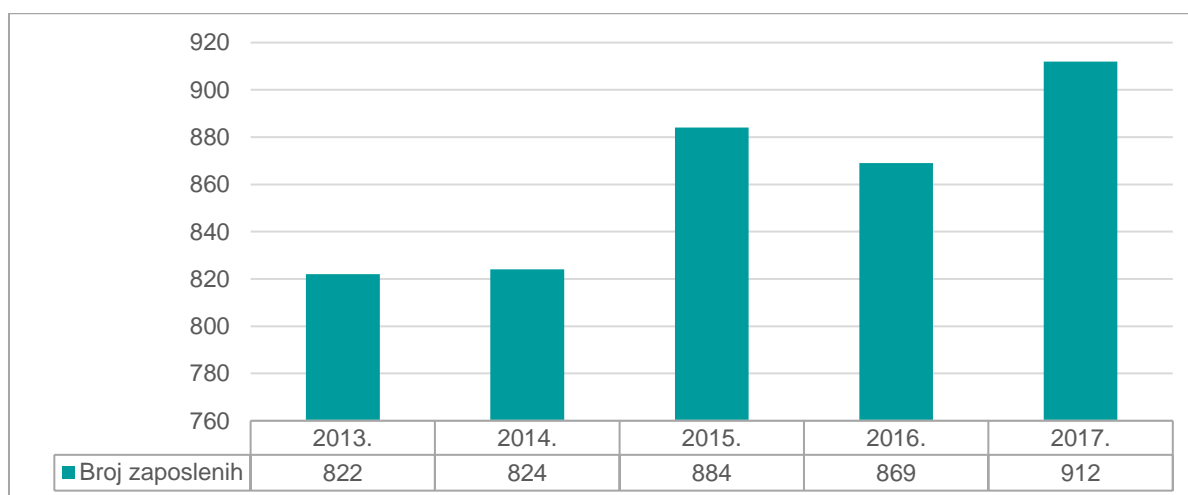
Grafikon 9. Ukupni prihodi poduzetnika čije je sjedište registrirano na području Grada Imotskog

Izvor: FINA

Ukoliko se promatra broj zaposlenika koje prethodno navedeni poduzetnici na području Grada Imotskog zapošljavaju uočava se tendencija rasta. U 2017. godini zabilježeno je 912 zaposlenih osoba što predstavlja povećanje broja zaposlenih od 10,95 % u odnosu na 2013. godinu. Detaljan prikaz broja zaposlenih nalazi se na sljedećem grafikonu.

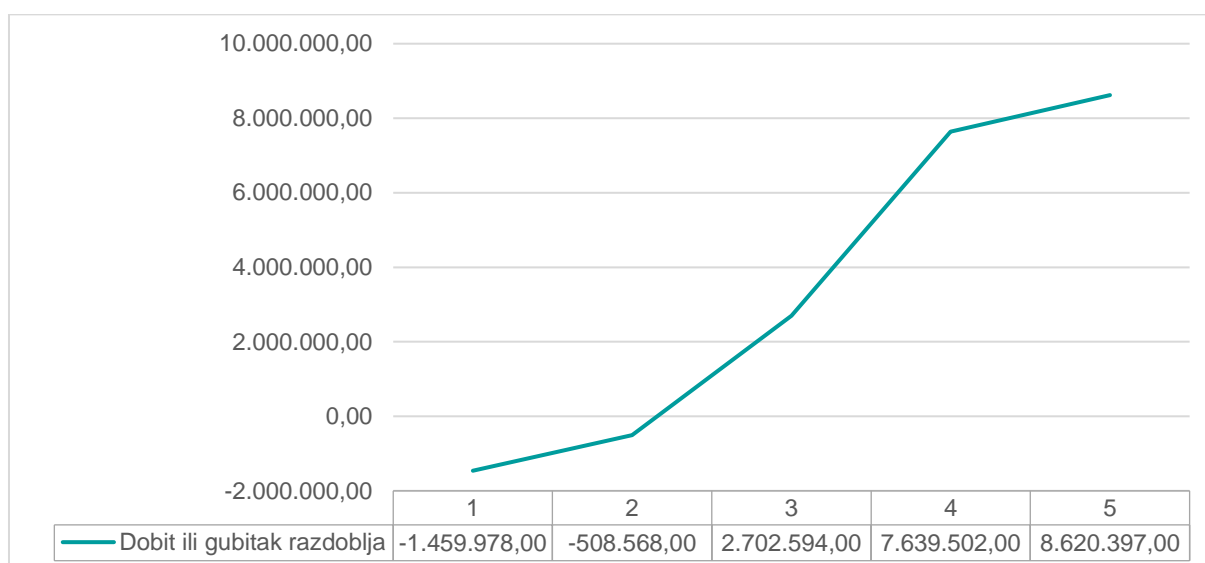
Grafikon 10. Broj zaposlenih djelatnika u poduzećima registriranim na području Grada Imotskog

Izvor: FINA

Pregledom podataka dostavljenih od strane Financijske agencije uočeno je da je u 2017. godini zabilježena najveća ostvarena dobit u poduzetničkom poslovanju i iznosila je 8.620.397,00 kn što je u usporedbi s 2013. godinom kada je ostvaren gubitak od 1.459.978,00 milijuna kuna.

Grafikon 11. Dobit ili gubitak razdoblja u poduzećima registriranim na području Grada Imotskog

Izvor: FINA

2.2.1.2 Obrtništvo

Prema podacima obrtnog registra, na području Grada Imotskog aktivna su ukupno 302 obrta. Najzastupljenije djelatnosti za koje su obrti na području Grada registrirani su: trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (10,59 %), djelatnost pripreme i usluživanja pića (10,26 %), specijalizirane građevinske djelatnosti (10,26 %), osobne uslužne djelatnosti (8,94 %), Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (5,96 %) i Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala (5,62 %).

Detaljan prikaz broja aktivnih obrtnika na području Grada Imotskog po vrsti djelatnosti koju obavljaju prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 3. Broj aktivnih obrta na području Grada Imotskog prema djelatnostima na dan 12.3.2019.

Djelatnost	Broj obrta
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	11
Ostalo rudarstvo i vađenje	1
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	5
Proizvodnja pića	2
Proizvodnja tekstila	1
Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	1
Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	4
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	1
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	6
Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	1
proizvodnja namještaja	2
Ostala prerađivačka industrija	5
Popravak i instaliranje strojeva i opreme	3
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	1
Sakupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	1
Gradnja zgrada	4
Gradnja građevina niskogradnje	9
Specijalizirane građevinske djelatnosti	31
Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	17

Djelatnost	Broj obrta
Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	18
Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	32
Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	7
Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	1
Smještaj	7
Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića	31
Izdavačke djelatnosti	3
Proizvodnja filmova, video filmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa	2
Telekomunikacije	1
Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	8
Informacijske uslužne djelatnosti	2
Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim, obveznog socijalnog osiguranja	1
Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja	3
Poslovanje nekretninama	3
Pravne i računovodstvene djelatnosti	8
Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem	2
Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analize	3
Znanstveno istraživanje i razvoj	2
Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	3
Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8
Djelatnost iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	4
Zaštitne i istražne djelatnosti	1
Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	5
Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti	4
Obrazovanje	1
Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti	2
Popravak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	7
Ostale osobne uslužne djelatnosti	27
Ukupno	302

Izvor: Obrtni registar; MINGO

2.2.1.3 Institucije za podršku poduzetništvu

Na području Grada Imotskog u trenutku isporuke dokumenta nije postojala ni jedna javna institucija za podršku poduzetništvu kojoj bi svrha bila poticanje pokretanja i obavljanja poduzetničkih aktivnosti s naglaskom na dostupnost tehnoloških rješenja za poduzetnike.

Izuzev javnih institucija za podršku poduzetništvu, na području Grada Imotskog registrirana je tvrtka „Poduzetnički centar Zovnica d.o.o. i predstavlja jedinu poduzetničku potpornu instituciju.

U skladu s Akcijskim planom Imotski 2021 za razdoblje od 2017. do 2021. godine stavljanje u funkciju poduzetničke zone jedan je od ključnih ciljeva i projekata koji ima za cilj privlačenje investicija i stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja za koji se očekuje da će se rezultati pozitivno odraziti na stopu zaposlenosti u Gradu Imotskom. Trenutno je poduzetnička zona Vinjani Gornji u fazi izgradnje te će biti gospodarske namjene. Ukupna predviđena površina zone iznosi 135 000 m² te je predviđeno da će se u njoj smjestiti ukupno 29 poduzetnika. Planira se dovršetak izgradnje i početak rada krajem 2019. godine.

2.2.1.4 Zadruga

Prema Zakonu o zadrugama (NN 34/11, 125/13, 76/14, 114/18) Zadruga predstavlja dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske,

ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

U nastavku se nalazi tablica koja prikazuje ključne podatke vezane uz zadružno poduzetništvo na području Grada Imotskog.

Tablica 4. Prikaz aktivnih zadruga na području Grada Imotskog

Naziv zadruge	Djelatnost	Broj zadrugara	Broj zaposlenih
Braniteljska socijalno-radna zadruga Pauk-čeka za uzgoj divljači i ekološku proizvodnju	Uzgoj ostalih životinja	7	0
Braniteljska zadruga Bago-kov za obradu metala	Strojna obrada metala	7	0
Građevinsko-uslužno-poljoprivredna zadruga Snaga	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	7	0
Poljoprivredna zadruga Krčevina	Proizvodnja ostalih proizvoda od drva, pluta, slame i pletarskih materijala	7	0
Zadruga eko-bušanje za ekološku proizvodnju	Skupljanje neopasnog otpada	10	0
Braniteljska poljoprivredna zadruga Imočanka	Trgovina na veliko živom stokom	30	1

Izvor: <http://zadruga.coop/hr/>; pristupljeno dana 06.03.2019

Iz prethodno navedene tablice vidljivo je da na području Grada Imotskog djeluje ukupno 6 Zadruga različitog usmjerenja u pogledu djelatnosti za koje su registrirani te da broje ukupno 68 članova i zapošljavaju jednog zaposlenika.

2.2.2 POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

Imotska krajina kojoj Grad Imotski zemljopisno pripada, područje je na kojem se nalaze polja bogata plodnom zemljom i brojnim izvorima vode pogodnim za poljoprivrednu djelatnost. Osim plodnih polja na prostorima Imotske krajine nalaze se i krški dijelovi koji pogoduju razvoju stočarstva.

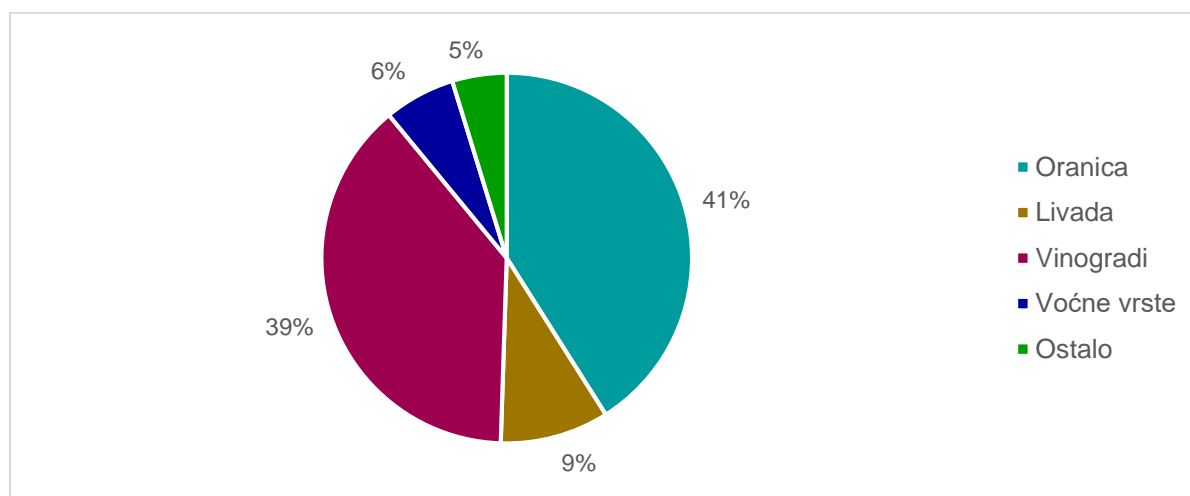
U prošlosti se u Imotskom polju uzgajao duhan kojem je pogodovala plodna zemlja i klima. Od sadnje duhana tako su živjele brojne obitelji na području Grada Imotskog. U samom Gradu bilo je izgrađeno i nekoliko zgrada u kojima se čuvao duhan a jedna od njih je prenamijenjena u Zavičajni muzej. Kako se od sadnje duhana moglo dobro živjeti stanovnici Imotske krajine su duhanom zasadili i cijelo Imotsko polje te su zanemarili druge poljoprivredne kulture poput pšenice, ječama i raži. Dvadesetih godina XX. stoljeća došlo je do velikog pada potražnje za duhanom što je dovelo do velikih migracija stanovništva u gospodarski razvijene zemlje.

Osim duhana koji se više ne sadi na području Imotskog poljoprivredna kultura po kojoj je Imotski poznat je vinova loza. Najrasprostranjenija sorta bijelog vina danas je Kujunduša a uzgajaju se još i Žilavka, Chardonnay, Sauvignon, Pošip, Bila okatica te Pinot sivi. Od crnih sorti najzastupljenije su domaće sorte Trnjak, Crna okatica i Vranac. Na području Imotskog nalaze se i brojne privatne vinarije među kojima se ističu vinarije Sušić, Rebić, Katić, Šimunović, Đuzel, Kusić, Sočo, Jukić i Pojatina. Jedna od najvećih vinarija na ovim područjima bila je Imota d.d. koja je imala kapacitet od 21 milijun litara vina godišnje. Navedena vinarija ranije je zapošljavala preko 70 osoba a danas je u stečaju. Prije teritorijalnog preustroja RH vinarija se nalazila na području Grada Imotskog a danas administrativno pripada Donjem Prološću.

Danas su po udjelu najznačajnije poljoprivredne površine oranice (41%), vinogradi (39%), livade (9%) te voćne vrste (6%), a preostali dio odnosi se na kategoriju „Ostalo“. U kategoriji „Ostalo“ obuhvaćene su sljedeće vrste poljoprivrednog zemljišta koje su manje zastupljene: staklenik na oranici, pašnjak, krški pašnjak, iskrčeni vinograd, maslinik, kultura kratkih ophodnji, rasadnik, miješani trajni nasadi i ostala zemljišta.

Pregled poljoprivrednih površina na području Grada Imotskog nalazi se na sljedećem grafikonu.

Grafikon 12. Pregled poljoprivrednih površina na području Grada Imotskog

Izvor: APRRR

U Gradu Imotskom je na dan 31.12.2018. bilo registrirano 357 obiteljskih gospodarstava što predstavlja udio od 2,8 % obiteljskih gospodarstava u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Prikaz broja poljoprivrednih gospodarstava prema vrsti dan je u idućoj tablici.

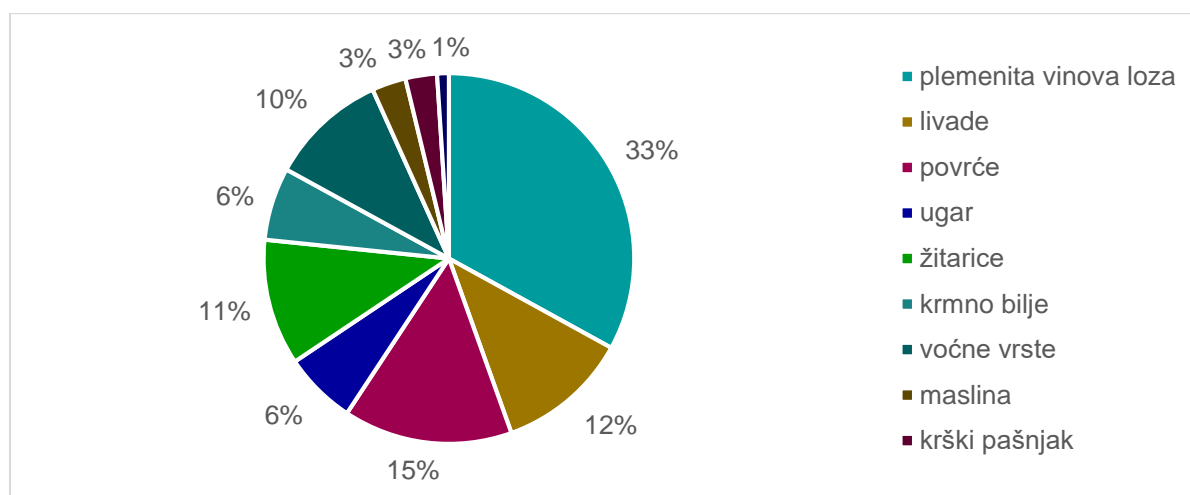
Tablica 5. Broj poljoprivrednih gospodarstava u JLS-u i Županiji na dan 31.12.2018. godine

Vrsta poljoprivrednog gospodarstva	Broj PG-ova u JLS-u	Broj PG-ova u Županiji
Obiteljsko gospodarstvo	357	12 766
Obrt	4	76
Ostali	0	6
Trgovačko društvo	3	189
Zadruga	1	50

Izvor: APRRR

Na idućem grafikonu prikazane su tražene poljoprivredne kulture na području Grada Imotskog. Najzastupljenija kultura je plemenita vinova loza koja zauzima 33 % obradivih površina. Povrće je zastupljeno na 14,76 % površine te u najvećoj mjeri obuhvaća miješane povrtno kulture, papriku te krumpir. Masline su zastupljene na 11,52 % površina, a žitarice koje se u najvećoj mjeri odnose na kukuruz i ječam zauzimaju 11,01 %. Voćne vrste zauzimaju 10,27 % površina te se u najvećoj mjeri odnose na miješane voćne nasade i lijesku.

Grafikon 13. Pregled traženih poljoprivrednih kultura

Izvor: APRRR

U idućoj tablici prikazana su poljoprivredna gospodarstva prema školskoj spremi nositelja gospodarstva. Iz tablice je vidljivo kako najveći broj nositelja, njih 143 ima srednjoškolsko obrazovanje, za 140 nositelja nema podataka o obrazovanju, 36 ih je sa završenom osnovnom školom dok ih je sa višom školom i fakultetom ukupno 40.

Tablica 6. Broj poljoprivrednih gospodarstava po školskoj spremi na dan 31. 12. 2018

Vrsta PG-a	Nema podataka	Nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola	Fakultet
Obiteljsko gosp.	135	6	36	141	18	21
Obrt	2	0	0	1	0	1
Ostali	0	0	0	0	0	0
Trgovačko društvo	2	0	0	1	0	0
Zadruga	1	0	0	0	0	0
Ukupno	140	6	36	143	18	22

Izvor: APRRR

Iduća tablica prikazuje vrstu upotrebe poljoprivrednog zemljišta prema broju i površini ARKOD parcela za Grad Imotski i Splitsko-dalmatinsku županiju. U Gradu Imotskom je ukupno 219,27 ha što predstavlja udio od 1,05 % površine ARKOD parcela u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Prema upotrebi zemljišta najzastupljenija vrsta u Gradu Imotskome su oranice sa 94,84 ha te vinogradi sa 75,06 ha. Livade zauzimaju 23,28 ha a voćnjaci 14,60 ha.

Tablica 7. Vrste uporabe zemljišta na području Grada Imotskog

Vrsta upotrebe zemljišta	Grad Imotski		Splitsko-dalmatinska županija	
	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)
Oranica	475	94,84	12 371	3 136,31
Staklenik na oranici	3	0,15	602	60,87
Livada	110	23,28	4 834	1 480,00
Krški pašnjak	20	5,76	3 856	7 907,74
Vinogradi	446	75,06	10 697	1 668,14
Iskrčeni vinogradi	5	0,69	92	50,89
Maslinik	19	3,66	16 872	4 758,14
Voćnjak	72	14,60	3 962	658,27
Rasadnik	0	0,00	9	1,77
Miješani trajni nasadi	5	0,66	2 230	480,51
Ostale vrste uporabe zemljišta	2	0,44	95	42,65
Privremeno neodržavana parcela	1	0,11	115	463,91
Ukupno	1 158	219,27	55 735	20 709,20

Izvor: APRRR

2.2.2.1 Stočarstvo

Iduća tablica prikazuje broj grla stoke na području Grada Imotskog i Splitsko-dalmatinske županije. Ukupno je na području Grada Imotskog registrirano 1 434 grla stoke što predstavlja 1,84 % grla Splitsko-dalmatinske županije. Vidljivo je kako je su među stokom najzastupljenije ovce kojih je evidentirano 693 grla na 12 poljoprivrednih gospodarstava. Svinja je evidentirano ukupno 499 a uzgajaju se na 22 poljoprivredna gospodarstva dok je goveda ukupno 197 te se uzgajaju na 47 poljoprivrednih gospodarstava.

Tablica 8. Brojno stanje stoke na području Grada Imotskog

Vrsta stoke	Broj grla u JLS-u	Broj PG-ova U JLS-u	Broj grla u Županiji	Broj PG-ova u Županiji
Govedo	197	47	7 356	1 172
Konji	5	2	547	152
Koze	40	10	15 217	704
Magarci	0	0	573	206
Ovce	693	12	49 094	876
Svinje	499	22	5 078	583
Ukupno	1 434	93	77 865	3 693

Izvor: HPA

2.2.2.2 Pčelarstvo

Prema podacima Udruge pčelara Vrisak na području Grada Imotskog u 2019. godini registrirano je 48 pčelara s 1 680 košnica.

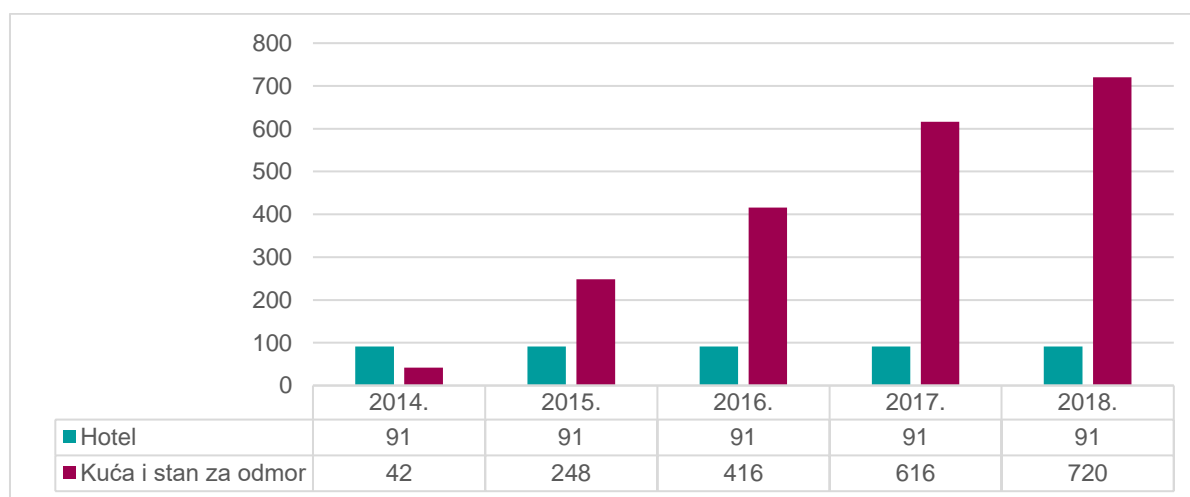
2.2.3 TURIZAM

Grad Imotski posljednjih nekoliko godina bilježi porast turističkih kapaciteta, dolazaka i noćenja. Razlog tome najvećim dijelom je ekspanzija kuća za odmor. Izgradnja kuća za odmor pogodovala je razvoju ruralnog turizma koji za razliku od gradske vreve nudi mir, opuštanje, uživanje u čistom zraku i netaknutoj prirodi. Dodatan poticaj i motiv dolazaka turista u kuće za odmor u ljetnim mjesecima s jedne strane su bazeni izgrađeni ispred kuća dok je s druge strane izgradnjom tunela Sveti Ilija koji izlazi u Baškoj Vodi na Makarsku Rivijeru. Tunelom je turistima omogućeno da u ljetnim mjesecima imaju smještaj u ruralnim kućama za odmor a na udaljenosti od 20ak minuta vožnje imaju izlaz na more.

2.2.3.1 Kapaciteti, dolasci i noćenja te sadržaji

Na idućem grafikonu prikazan je broj ležajeva u hotelima, te kućama i stanovima za odmor u periodu od 2014. do 2018. godine. Hotelski kapaciteti nisu se mijenjali u promatranom periodu i odnose se na dva hotela u Gradu Imotskom a to su Hotel Venezia i Hotel Zdilar. Navedeni hoteli ukupno imaju 91 ležaj. Promatrajući kuće i stanove za odmor vidljiva je ekspanzija istih. Tako su u 2014. godini na području Grada Imotskog bila 42 ležaja dok ih je u 2018. godini bilo 720 što je višestruki porast.

Grafikon 14. Broj ležajeva u Gradu Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine

Izvor: TZ Imota

U idućoj tablici prikazani su ostvareni dolasci i noćenja turista prema zemlji podrijetla. Vidljivo je kako je u promatranom periodu zabilježena tendencija rasta dolazaka turista pa je tako u 2018. godini zabilježeno ukupno 4 497 dolazaka. Podatak sa stranice e-visitor pokazuje kako je u 2018. godini u Gradu Imotskom bilo 22 946 noćenja što je usporedno s podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2014. godini zabilježeno 10 669 noćenja porast od 115,07 %.

Tablica 9. Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla

Zemlja / godina	2016.		2017.		2018.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Ukupno	3 154	22 829	4 230	21 092	4 497	22 946
Albanija	0	0	6	10	3	4
Austrija	95	2 140	106	681	96	732
Belgija	51	571	64	480	75	809
Bjelorusija	0	0	11	100	0	0
Bosna i Hercegovina	21	29	36	77	72	432
Bugarska	15	30	5	13	30	64
Crna Gora	1	1	5	20	5	5
Češka	42	305	29	129	57	555

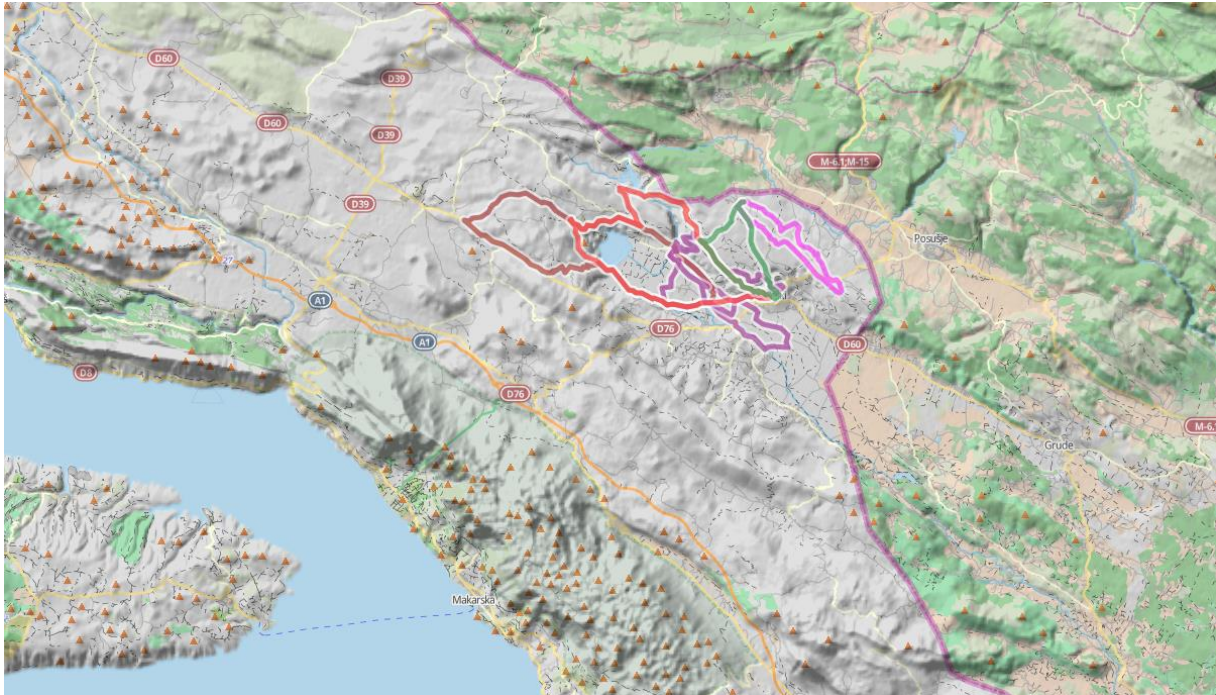
Zemlja / godina	2016.		2017.		2018.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Ukupno	3 154	22 829	4 230	21 092	4 497	22 946
Danska	34	245	82	837	85	672
Estonija	0	0	7	112	18	160
Finska	9	77	42	582	4	4
Francuska	38	199	68	498	206	1 145
Irska	0	0	7	62	6	16
Island	0	0	0	0	5	35
Italija	65	301	55	109	21	28
Letonija	0	0	0	0	17	182
Litva	0	0	20	109	28	87
Kosovo	2	3	0	0	0	0
Mađarska	1	28	24	180	31	58
Makedonija	39	115	20	40	4	8
Nizozemska	33	336	59	547	61	594
Norveška	23	208	82	518	117	730
Njemačka	394	8 373	652	6 843	760	7 620
Poljska	145	4 077	193	1 564	317	2 367
Portugal	1	1	1	3	15	39
Rumunjska	0	0	9	42	13	85
Rusija	0	0	4	11	40	146
Slovačka	3	3	13	20	14	124
Slovenija	48	71	42	66	61	154
Srbija	9	24	9	19	23	54
Španjolska	11	15	18	41	37	116
Švedska	16	82	81	680	57	398
Švicarska	5	6	47	347	22	60
Turska	3	21	2	3	6	18
Ujedinjena Kraljevina	39	1 144	102	687	159	1 167
Ukrajina	0	0	3	3	22	53
Ostale europske zemlje	0	0	9	98	6	73
Južnoafrička republika	0	0	0	0	4	4
Maroko	1	5	0	0	1	2
Ostale afričke zemlje	2	5	1	4	11	121
Kanada	9	10	16	44	8	19
SAD	10	31	11	25	23	51
Ostale zemlje Sj. Amerike	0	0	15	21	2	2
Argentina	0	0	3	3	0	0
Brazil	0	0	1	7	6	6
Čile	0	0	0	0	1	1
Ostale zemlje Ju. i Sr. Amerike	4	33	15	21	16	48
Indija	0	0	7	13	1	2
Indonezija	0	0	0	0	1	2
Izrael	2	11	2	2	1	1
Japan	0	0	2	5	0	0
Jordan	0	0	0	0	1	1
Kazahstan	0	0	1	7	2	6
Kina	0	0	11	14	2	6
Koreja, Republika	3	12	2	6	0	0
Ostale azijske zemlje	7	10	10	10	18	26
Australija	6	10	21	73	8	23
Novi Zeland	3	3	0	0	1	1
Ostale zemlje Oceanije	0	0	0	0	23	71

Izvor: TZ Imota

Biciklizam

Područjem Grada Imotskog prolazi 6 biciklističkih ruta čija ukupna dužina iznosi 149 km. Na sljedećoj fotografiji nalazi se prikaz svih biciklističkih staza koje prolaze područjem Grada Imotskog.

Slika 5. Biciklističke staze na području Grada Imotskog

Izvor: <https://www.gpsies.com/>; pristupljeno dana 13.03.2019.

Gastronomija

U 2015. godina na području Grada Imotskog bila su otvorena dva restorana. No s obzirom na rast turističkih noćenja i dolazaka dodatno je proširena ugostiteljska ponuda što je vidljivo po proširenim kapacitetima i aktivnim ugostiteljskim objektima u 2018. godini. Tako je u 2018. godini bilo otvoreno šest restorana, jedan objekt koji nudi usluge cateringa, tri kušaonice i tri vinarije, dvije pizzerije te jedna konoba. Gastronomska ponuda ovog kraja temelji se na namirnicama i proizvodima koji se uzgajaju u ovom kraju. Od poznatih jela specifičnih za ovo podneblje i kraj mogu se istaknuti: jela ispod peke, jela od divljači, riječnih riba i rakova ali i povrća poput rašćike na suhom mesu.

Prepoznatljivi specijalitet ovog kraja je Imotska torta koja je zaštićena od strane Hrvatske gospodarske komore pod oznakom Izvorno hrvatsko⁵. Glavni sastojak Imotske torte su bademi od kojih se spravlja još jedna slastica poznata u ovom kraju a to su Imotski rafioli.

⁵ Izvorno hrvatsko je znak koji dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora proizvodima i uslugama na području Hrvatske koji svojim postojanjem imaju izrazitu vrijednost koja odiše izvornom hrvatskom tradicijom, a isti proizvodi i usluge su plod isključivo inovacija, istraživanja i razvoja hrvatskih poduzeća i ljudi.

Slika 6. Tradicionalni deserti

Izvor: <http://hotspots.net.hr>

2.2.3.2 Lovstvo

Na području grada Imotskog aktivna je Lovačka udruga Imotska krajina. Lovišta se nalaze na dijelu Grada Imotskog zatim u Donjim i Gornjim Vinjanima te u Glavini Gornjoj i Glavini Donjoj. Površina lovnog područja iznosi 5 600 ha. Glavne vrste divljači koje obitavaju na ovom području su obični zec, fazani te jarebice kamenjarke.

2.2.4 TRŽIŠTE RADA

2.2.4.1 Analiza tržišta rada

U okviru ovog poglavlja detaljno se analiziraju parametri zaposlenosti i nezaposlenost u Gradu Imotskom, te struktura izvora prihoda stanovnika. Također, analiziraju se i izvori prihoda stanovnika Grada Imotskog, te korisnici mirovinskog osiguranja i osiguranici.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, točnije Popisa stanovništva 2011. godine, na području Grada Imotskog je zaposleno ukupno 2 520 stanovnika

Sljedeća tablica prikazuje strukturu stanovništva prema njihovu položaju u zaposlenju i starosti, a podaci su prikupljeni tijekom posljednjeg službenog popisa stanovništva. Prema navedenoj statistici vidljivo je da se najveći broj zaposlenika nalazi u starosnoj kategoriji 30 - 34 godine.

Tablica 10. Broj zaposlenih stanovnika prema starosti i položaju u zaposlenju na području Grada Imotskog (Popis stanovništva, 2011.)

Starost	Ukupno	Zaposlenici	Samozaposleni		Pomažući članovi obitelji	Ostale zaposlene osobe	Nepoznato
			poslodavci	osobe koje rade za vlastiti račun			
Ukupno	2 520	2 202	156	115	32	6	9
15-19	15	15	0	0	0	0	0
20-24	195	185	2	4	2	1	1
25-29	385	359	9	12	4	1	0
30-34	377	333	19	12	10	2	1
35-39	364	315	20	22	5	0	2
40-44	300	245	29	18	7	0	0
45-49	305	255	32	16	1	0	1
50-54	291	242	27	19	3	0	0
55-59	178	157	12	7	0	0	2
60-64	104	93	6	2	0	2	1
65+	6	3	0	3	0	0	0

Izvor: DZS

Najveći udio stanovnika spada u skupinu zaposlenika (87,38 %), dok je znatno manje stanovnika evidentirano u kategoriji poslodavaca (6,19 %) i osoba koje rade na vlastiti račun (4,56 %) i pomažućih članova obitelji (1,30 %).

Ukoliko se promatra broj zaposlenih prema djelatnostima, može se uočiti kako dominiraju djelatnost trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (17,69 %). Slijede je djelatnosti javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (14,64 %), obrazovanja (12,14 %), građevinarstva (11,11 %) i prerađivačka industrija (8,81 %). Detaljan prikaz broja zaposlenih prema djelatnostima i dobnim skupinama nalazi se u sljedećoj tablici.

Tablica 11. Broj zaposlenih prema područjima djelatnosti, starosti i spolu na području Grada Imotskog

Područje djelatnosti	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +
Ukupno	2 520	15	195	385	377	364	300	305	291	178	104	6
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	33	2	0	5	4	6	3	5	6	2	0	0
B Rudarstvo i vađenje	3	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0
C Prerađivačka industrija	222	2	9	27	31	27	29	41	31	17	8	0
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	48	0	0	3	10	5	4	6	6	7	7	0
E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	33	0	2	4	3	4	4	7	7	1	1	0
F Građevinarstvo	280	1	21	40	61	56	26	30	25	17	2	1
G Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	446	4	55	90	67	72	59	46	32	16	5	0
H Prijevoz i skladištenje	140	1	4	7	18	19	13	20	24	25	8	1
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	149	4	29	26	22	16	22	18	8	4	0	0
J Informacije i komunikacije	35	0	3	11	5	7	3	4	2	0	0	0
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	85	0	5	18	7	11	12	6	14	10	2	0
L Poslovanje nekretninama	3	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	72	0	3	11	4	11	9	6	15	9	3	1
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	41	0	2	7	13	5	6	5	2	0	1	0
O Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	369	0	46	57	40	60	34	44	50	25	13	0
P Obrazovanje	306	0	2	33	42	29	44	39	46	30	39	2
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	142	1	3	19	17	12	22	22	22	12	11	1
R Umjetnost, zabava i rekreacija	25	0	4	6	5	5	2	1	0	0	2	0
S Ostale uslužne djelatnosti	36	0	3	4	8	10	2	4	1	3	1	0
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	44	0	3	13	19	5	3	1	0	0	0	0
U Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nepoznato	8	-	1	1	1	3	1	-	-	-	1	-

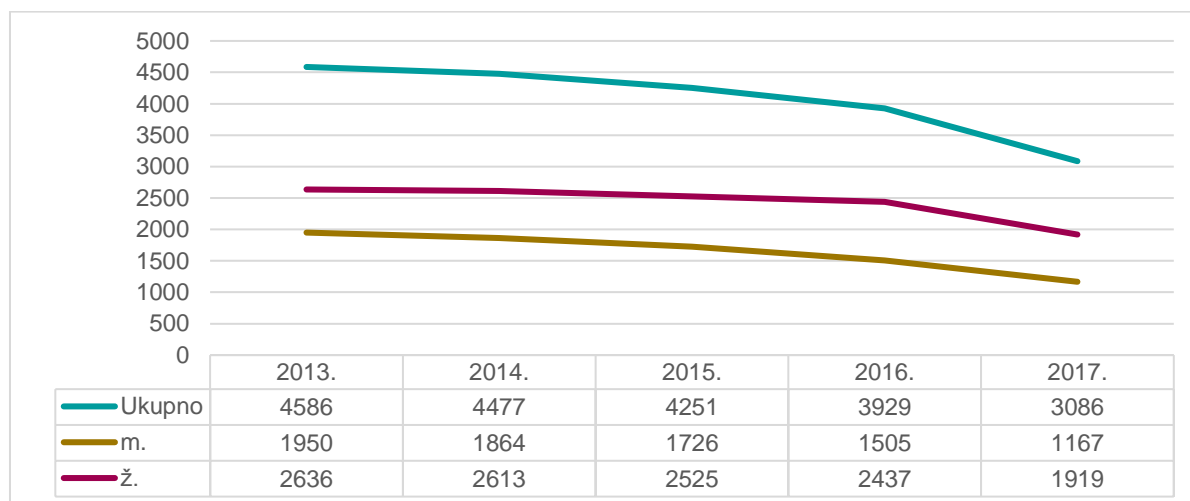
Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011

Nezaposleno stanovništvo

Ukoliko se promatra broj nezaposlenih u Gradu Imotskom, može se reći da u promatranom petogodišnjem razdoblju bilježi pad i to za 32,71 % u 2018. godini u odnosu na 2013. godinu. Ukoliko se promatra nezaposlenost stanovništva prema spolu, može se uočiti da je tijekom cijelog promatranog razdoblja po udjelu u ukupnoj nezaposlenosti više bilo žena nego muškaraca.

Detaljan prikaz ukupne nezaposlenosti i nezaposlenosti prema spolu prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 15. Nezaposleno stanovništvo Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Ukoliko se promatra nezaposlenost stanovništva prema stupnju obrazovanja, može se uočiti da je najveći broj nezaposlenih stanovnika sa srednjom školom, odnosno zanimanjima do 3 godine i školom za KV i VKV radnike te sa srednjom školom sa zanimanjima u trajanju od 4 godine i više godina i gimnazija. Detaljni trendovi kretanja nezaposlenosti prema stupnju obrazovanja u petogodišnjem razdoblju nalaze se u sljedećoj tablici.

Tablica 12. Nezaposleno stanovništvo prema stupnju obrazovanja na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Kategorija	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Bez OŠ	22	20	19	17	12
OŠ	1 008	1 001	942	894	638
SŠ sa zanimanja do 3. god i škola za KV i VKV radnike	1 847	1 762	1 640	1 505	1 149
SŠ sa zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	1 333	1 330	1 289	1 154	951
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	201	202	213	199	166
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	175	162	148	173	170

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Analiza izvora prihoda stanovnika Grada Imotskog

Iz sljedeće tablice vidljivo je da 47,89 % stanovnika Grada Imotskog ne ostvaruje prihode, od čega se više od polovine odnosi na žene. Od glavnih izvora sredstava za život u preostalim skupinama stanovnika, najviše ih ostvaruje prihode od stalnog rada, te ostvarivanjem prava na starosne i ostale mirovine.

Detaljna analiza glavnih izvora sredstava za život nalazi se u sljedećoj tablici.

Tablica 13. Izvori financiranja stanovnika Grada Imotskog

Glavni izvori sredstava za život	svi	m	ž
Ukupno stanovništvo	10 764	5 230	5 534
Prihodi od stalnog rada	2 389	1 274	1 115
Prihodi od povremenog rada	193	114	79
Prihodi od poljoprivrede	33	19	14
Starosna mirovina	1 070	459	611
Ostale mirovine	1 361	726	635
Prihodi od imovine	20	8	12
Socijalne naknade	329	97	232
Ostali prihodi	220	85	135
Povremena potpora drugih	162	85	77
Bez prihoda	5 155	2 439	2 716
Nepoznato	1	0	1

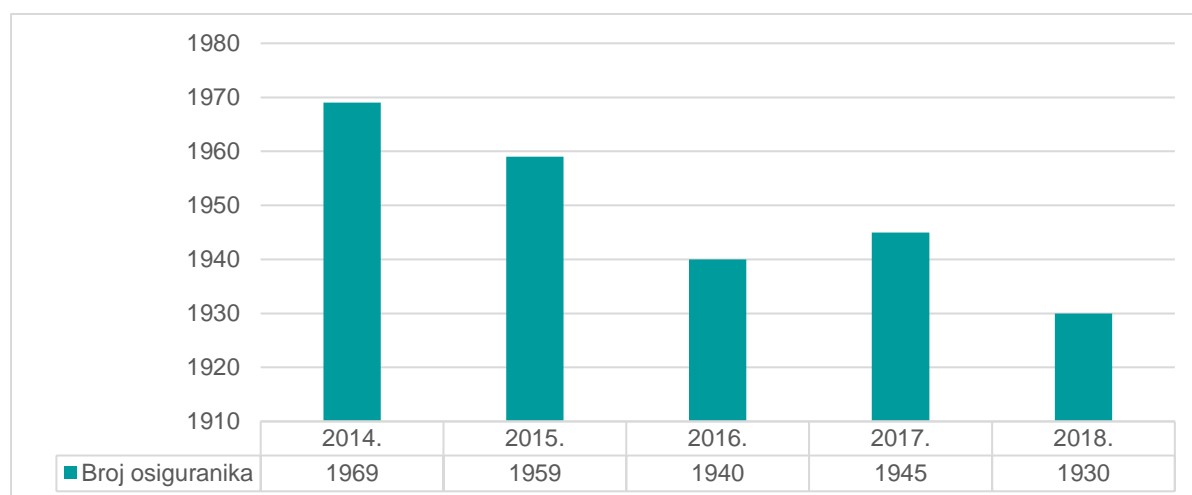
Izvor: Državni zavod za statistiku

2.2.4.2 Umirovljenici

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u posljednjem petogodišnjem razdoblju zabilježene su manje oscilacije po pitanju broja osiguranika. Ukoliko se promatra trend kretanja broja korisnika mirovinskog osiguranja u posljednjoj promatranoj godini u odnosu na prvu promatranu godinu, može se govoriti o padu od 1,98 %.

Detaljan prikaz broja korisnika mirovinskog osiguranja tijekom petogodišnjeg razdoblja nalazi se na sljedećem grafikonu.

Grafikon 16. Broj korisnika mirovinskog osiguranja Grada Imotskog

Izvor: HZMO

Od ukupno evidentiranih mirovinskih primanja u 2018. godini, najbrojnija su kategorija od ukupno evidentiranih 1 930 kategorija radnika i s njima izjednačenih osoba (90,41 %), a manji udio odnosi se na preostale kategorije: obrtnici (5,38 %) i poljoprivrednici (4,41 %).

Nadalje, ukoliko se promatra kretanje broja osiguranika mirovinskog osiguranja na području Grada Imotskog u 2018. godini, može se zaključiti kako je najveći broj osiguranika iz kategorije Radnici kod pravnih osoba.

Detaljan prikaz osiguranika po kategorijama nalazi se na sljedećoj tablici.

Tablica 14. Osiguranici na području Grada Imotskog

Kategorija	Broj osiguranika
Radnici kod pravnih osoba	2 238
Radnici kod fizičkih osoba	330
Obrtnici	181
Poljoprivrednici	21
Samostalne profesionalne djelatnosti	47
Produženo osiguranje	30

Izvor: HZMO

2.3 Društvene djelatnosti

U okviru društvenih djelatnosti sagledava se stanje po pitanju pružanja i dostupnosti osnovnih društvenih usluga: socijalna skrb, zdravstvo i obrazovanje. Detaljnije se promatraju i kultura i zaštita kulturne baštine, sport i rekreacija te religijske zajednice kao socijalni resurs. Nadalje, promatraju se službe koje djeluju na području Grada Imotskog a zadužene su za javni red i sigurnost te stanje po pitanju stanovanja i javnih zgrada.

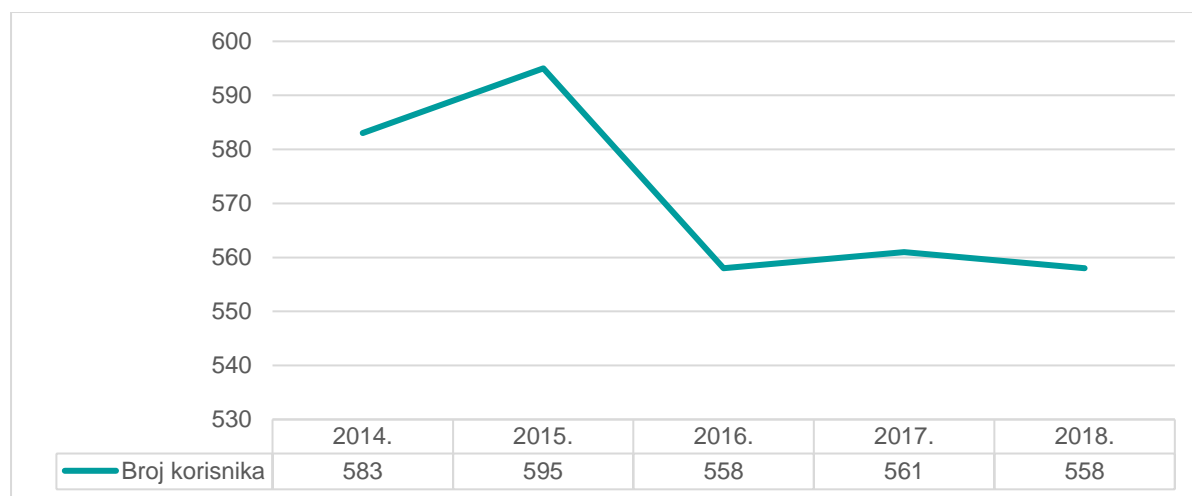
2.3.1 SOCIJALNA SKRB

U Gradu Imotskom je potkraj 2012. godine osnovan Centar za socijalnu skrb Imotski koji je osnovan za područje Grada Imotskog i općina: Podbablje, Runovići, Zmijavci, Proložac, Lovreć, Lokvičići, Cista i Zagvozd. Usluge koje centar nudi odnose se na savjetovanje i pomaganje socijalno ugroženim obiteljima, pomoć u kući, psihosocijalnu podršku, ranu intervenciju, integraciju, te organizaciju usluga boravka smještaja te organiziranog stanovanja za potrebite.

Centar za socijalnu skrb u 2018. godini zapošljavao je 17 osoba. Prema sistematizaciji radnih mjesta u Centru nedostaje još dvoje stručnih radnika.

Na idućem grafikonu dan je prikaz broja korisnika po godinama. Vidljivo je kako broj korisnika opada iz godine u godinu. Tako je u 2018. godini bilo 458 korisnika socijalne pomoći što je za 21,44 % manje u odnosu na 2014. godinu kada je bilo evidentirano 583 korisnika.

Grafikon 17. Broj korisnika Centra za socijalnu skrb Imotski u periodu od 2014. do 2018. godine

Izvor: Centar za socijalnu skrb Imotski

U idućoj tablici prikazan je broj korisnika po kategorijama naknada i usluga koje koriste. Ukupno je 2018. godine bilo isplaćeno naknada ili pruženo usluga za 558 korisnika. Kategorije koje koristi najveći broj korisnika su doplatak za pomoć i njegu te osobna invalidnina koja bilježi tendenciju rasta broja korisnika.

Tablica 15. Broj korisnika usluga centra u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Kategorija/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Minimalna naknada	128	136	123	108	85
Naknada za osobne potrebe korisnika smještaja	6	6	4	4	3
Jednokratna naknada (ukupno u tekućoj godini)	27	33	14	45	48
Naknade u vezi s obrazovanjem	0	0	0	0	0
Osobna invalidnina	67	76	85	87	111
Doplatak za pomoć i njegu	301	285	270	267	240

Kategorija/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja	18	18	18	18	18
Naknada do zaposlenja	2	2	2	2	2
Socijalne usluge (ukupno u tekućoj godini)	31	37	39	27	48
Broj djece - korisnika prava na privremeno uzdržavanje	3	2	3	3	3

Izvor: Centar za socijalnu skrb Imotski

Iako je broj korisnika socijalne skrbi u padu radni uvjeti u Centru nisu zadovoljavajući. Prostori Centra nemaju dovoljan broj radnih prostorija te nije omogućen pristup osobama s invaliditetom. Kako postojeći prostor nema mogućnosti za nadogradnju ili adaptaciju potrebno je u potpunosti osigurati novi prostor za potrebe Centra za socijalnu skrb Imotski.

2.3.2 ZDRAVSTVO

2.3.2.1 Zdravstvene ustanove

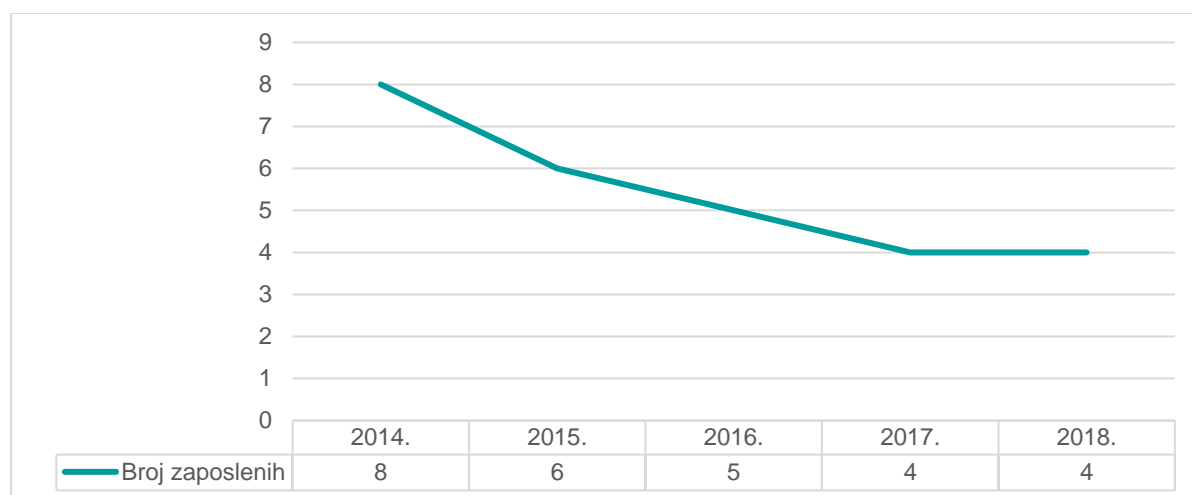
Na području Grada Imotskog od 2003. godine prestao je sa radom Dom zdravlja Imotski. Od tada se zdravstvene usluge pružaju u sklopu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije uključivši sljedeće djelatnosti:

- Obiteljska medicina (na raspolaganju su ukupno 3 medicinska tima),
- Zdravstvena zaštita žena (na raspolaganju je ukupno 1 tim),
- Dentalna zdravstvena zaštita (na raspolaganju su ukupno tri tima),
- SKZZ⁶ internistička ordinacija (na raspolaganju je ukupno 1 tim),
- SKZZ RTG ordinacija – (na raspolaganju je ukupno 1 tim),
- Hemodijaliza (14 mjesta),
- Stacionar (10 kreveta),
- Patronažna služba (tim od 5 viših medicinskih sestara).

2.3.2.2 Veterinarske ustanove

Na području Grada Imotskog od 2008. godine djeluje veterinarska stanica Imota. Na sljedećem grafikonu prikazan je broj zaposlenika u veterinarskoj stanici iz kojeg je vidljivo kako je u promatranom periodu opao za 50 %.

Grafikon 18. Broj zaposlenih u veterinarskoj stanici Imota tijekom petogodišnjeg razdoblja

Izvor: Veterinarska ambulanta Imota d.o.o.

Veterinarska ambulanta u privatnom je vlasništvu i registrirana kao trgovačko društvo, odnosno društvo sa ograničenom odgovornošću. Ambulanta je nadležna osim za područje Grada Imotskog i za područje Općina Cista Provo, Lovreć, Zagvozd, Lokvičići, Proložac, Podbablje, Zmijavci i Runovići.

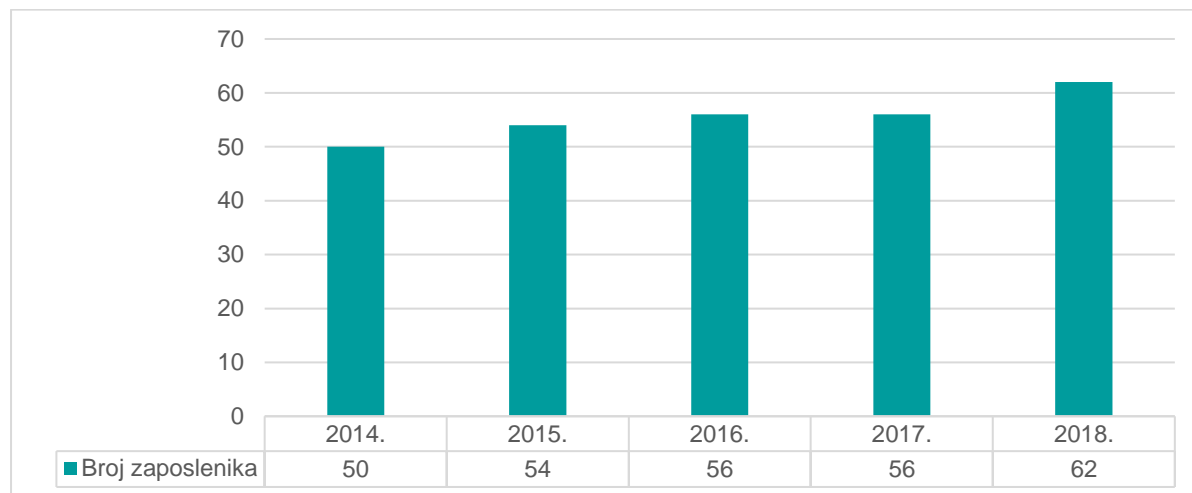
⁶ SKZZ uključuje pregled pacijenta s provođenjem potrebne terapije te određivanjem eventualne dalje dijagnostičke obrade kao i jednostavne preglede kod pružanja hitne pomoći te nakon provedenih terapijskih i dijagnostičkih postupaka odnosno u tijeku provođenja istih kod kroničnih bolesti.

2.3.3 ODGOJ I OBRAZOVANJE

2.3.3.1 Dječji vrtić i jaslice

Dječji vrtići i jasličke skupine na području Grada Imotskog imaju dostatne kapacitete. Ukupan broj zaposlenih u vrtićima ima tendenciju rasta te je u 2018. godini bilo zaposleno 62 djelatnika što je usporedno s 2014. godinom porast od 24 %.

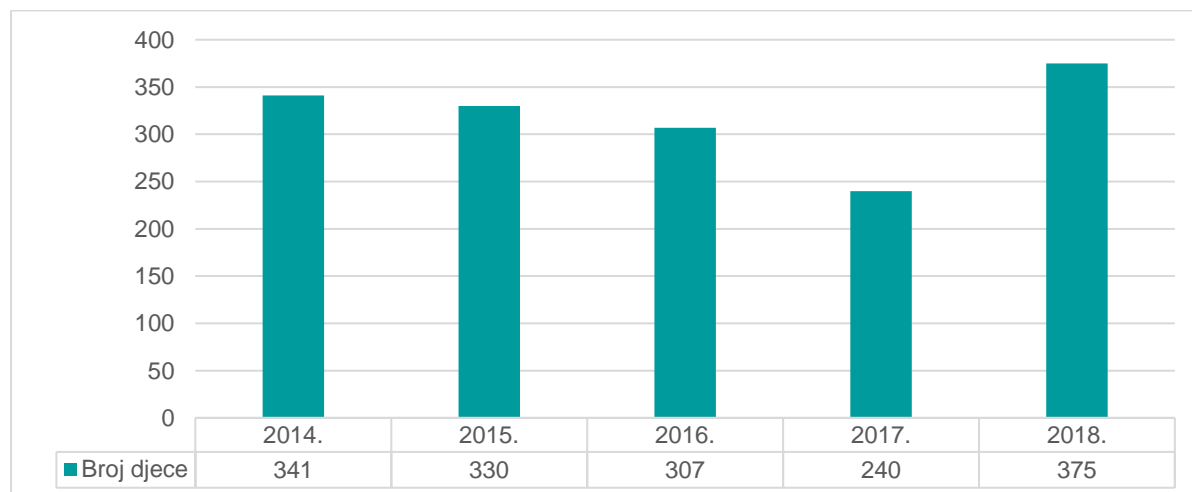
Grafikon 19. Broj zaposlenih djelatnika u dječjim vrtićima u periodu od 2014. godine do 2018. godine

Izvor: Dječji vrtići

Ukoliko se promatraju podatci za petogodišnje razdoblje broj upisane djece u vrtićke skupine može se uočiti da je nakon četverogodišnjeg negativnog trenda uočen rast broja upisane djece u 2018. godini. Ukoliko se promatra rast u odnosu na 2017. godinu kada je ujedno zabilježen najmanji broj upisane djece u promatranom razdoblju govori se o porastu od 56,25 %.

Grafikon 20. Broj upisane djece u vrtićke skupine u periodu od 2014. do 2018. godine

Izvor: Dječji vrtići

Broj odgojnih skupina također ima tendenciju rasta. Tako je broj jasličkih skupina u promatranom petogodišnjem razdoblju porastao sa 3 jasličke skupine u 2014. godina na 5 skupina u 2018. godina. Broj vrtićkih skupina u 2018. godini iznosio je 12 što je povećanje od jedne vrtićke skupine usporedno sa 2014. godinom.

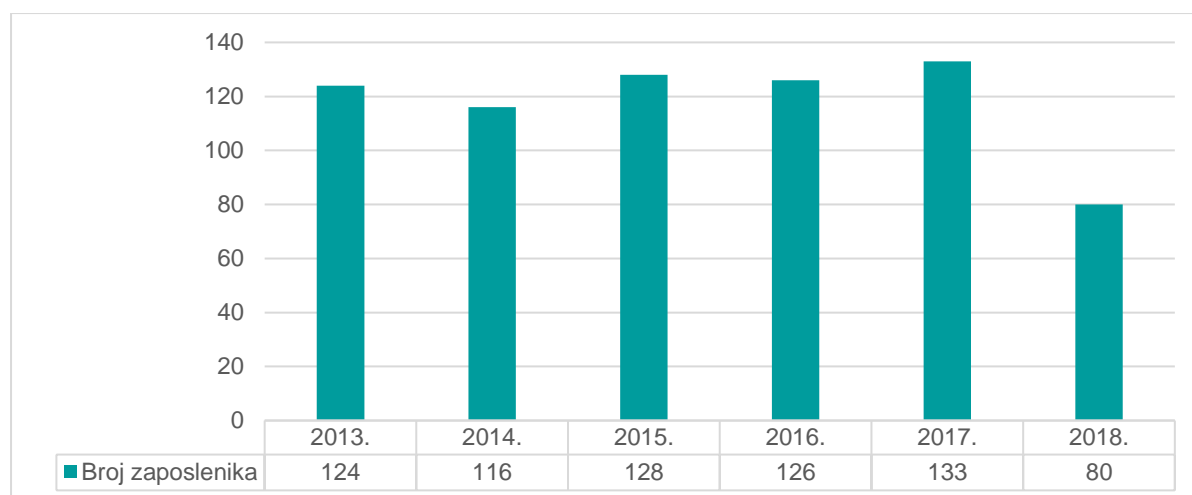
Vrtići roditeljima nude šestosatni i desetosatni program te skupinu za djecu sa posebnim potrebama. Od dodatnih programa mogu se odabrati glazbeni program, programi za darovitu i bolesnu djecu te sigurnosno-zaštitni program.

2.3.3.2 Osnovne škole

Na području Grada Imotskog rade dvije osnovne škole. Osnovna škola Stjepana Radića osnovana je 1969. godine a osim u glavnoj zgradi nastava se održava u dvije područne škole, PŠ Vinjani Donji i PŠ Kamenmost.

U idućoj tablici dan je pregled broja zaposlenih djelatnika OŠ Stjepana Radića. U periodu od 2013. godine do 2017. godine vidljiva je blaga tendencija rasta zaposlenih djelatnika kojih je u 2017. godini bilo zaposleno 133.

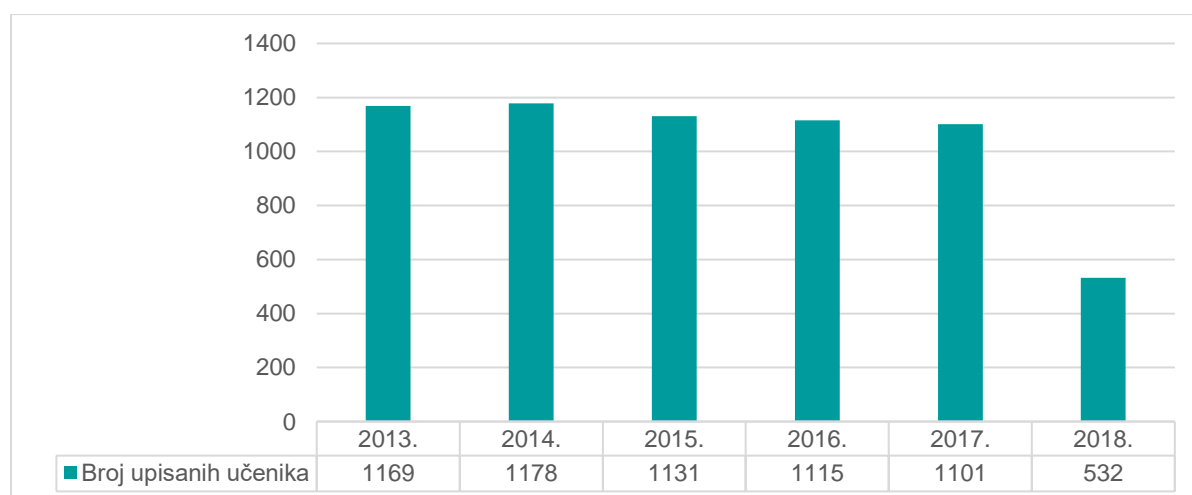
Grafikon 21. Broj zaposlenih djelatnika OŠ Stjepana Radića u periodu od 2013. do 2018. godine

Izvor: Osnovna škola Stjepana Radića

Promatrajući broj učenika u razdoblju od 2013. do 2017. godine vidljiva je blaga tendencija pada broja učenika. U 2013. godini u Školu je upisano 1 169 učenika što je usporedbi s 2017. godinom kada je bilo upisano 1 101 učenika pad od 5,82 %

Grafikon 22. Broj upisanih učenika u OŠ Stjepana Radića u periodu od 2013. do 2018. godine

Izvor: Osnovna škola Stjepana Radića

Do značajnog pada broja upisanih učenika i zaposlenika u 2018. godini došlo je uslijed izdvajanja škole OŠ Josip Vergilije Perić u zasebnu instituciju. U navedenoj školi je u 2018. godini bilo zaposleno 72 djelatnika te je u 2018. godini upisano 550 učenika. Škola radi u jednoj smjeni te ima 24 razredna odjeljenja. Škola ima potrebne kabinete za kemiju, biologiju, glazbeni, informatiku, geografiju te likovnu kulturu. Osim nastave u matičnoj školi nastava se odvija još u PŠ Kukavice, PŠ Kutleše, PŠ Lončari i PŠ Glavina Donja.

Podjelom matične škole u dvije zgrade riješio se problem prenapučenosti i odvijanja nastave u dvije smjene, no i dalje su Osnovnim školama potrebne dodatne investicije. U obje škole potrebno je proširenje i izgradnja sportske dvorane te školske kuhinje kako bi se djeci u školi omogućila priprema obroka. Također je potrebno opremanje dodatnih informatičkih kabineta sa računalima te učionica sa projektorima i interaktivnim pločama.

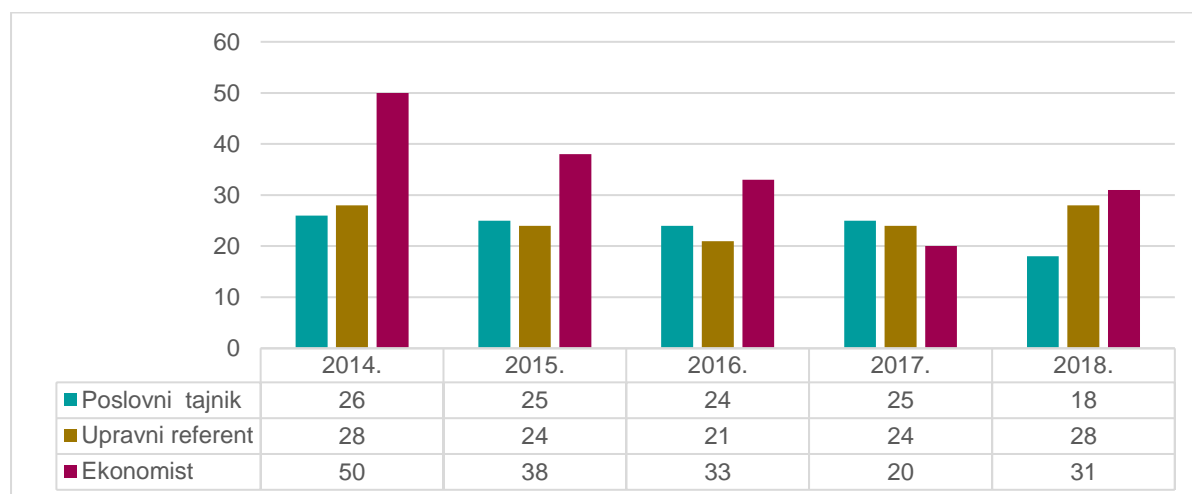
2.3.3.3 Srednja škola

Na prostoru Grada Imotskog nalaze se 4 srednje škole.

Ekonomska škola

Ekonomska škola osnovana je 1992. godine i u njoj se odvijaju 3 strukovna smjera. Redom su to smjer za poslovnog tajnika, upravnog referenta te ekonomistu. Na idućem grafikonu prikazan je petogodišnji prikaz broja upisanih učenika po smjerovima. Uspoređujući podatke 2018. godine sa onima iz 2014. godine uočava se kako je došlo do pada broja upisanih učenika u smjerovima poslovni tajnik za 30,77 % te ekonomist za 38 % dok je broj upisanih učenika za smjer upravni referent ostao isti.

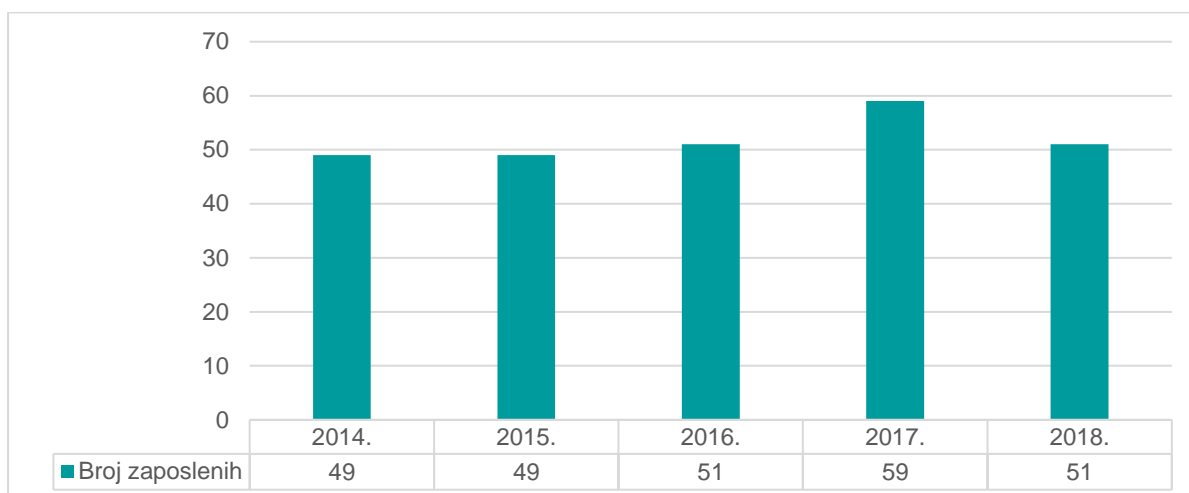
Grafikon 23. Broj upisanih učenika po smjerovima za razdoblje od 2014. do 2018. godine

Izvor: Ekonomska škola

Na idućem grafikonu prikazan je broj zaposlenih djelatnika u promatranom petogodišnjem razdoblju. Iz grafikona je vidljivo da nema značajnijih oscilacija po pitanju broja zaposlenika u promatranom petogodišnjem razdoblju.

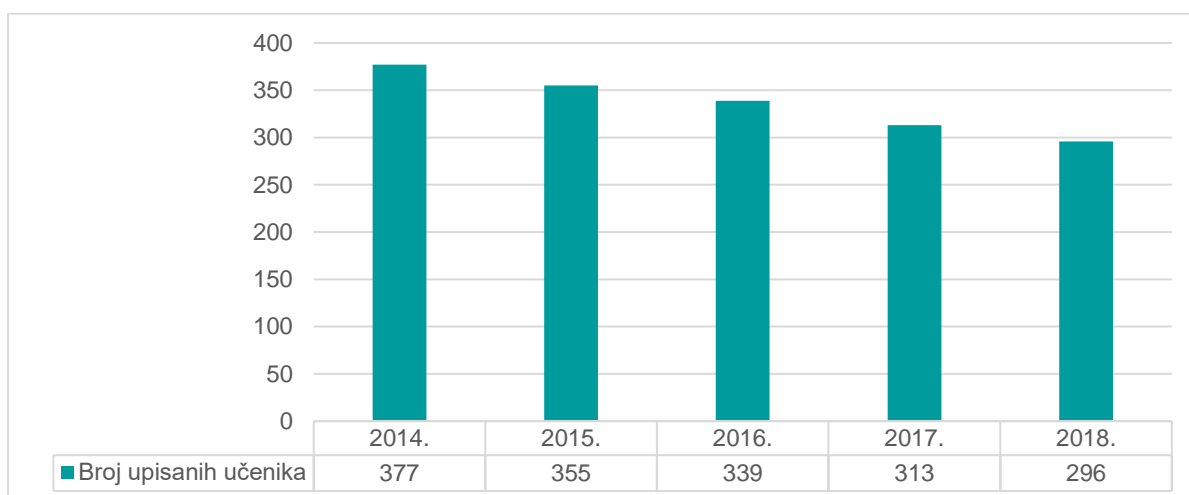
Tablica 16. Broj zaposlenih djelatnika Ekonomske škole u Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine

Izvor: Ekonomska škola

Na idućem grafikonu prikazan je broj ukupno upisanih učenika u periodu od 2014. do 2018. godine.

Grafikon 24. Broj upisanih učenika Ekonomske škole u Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine

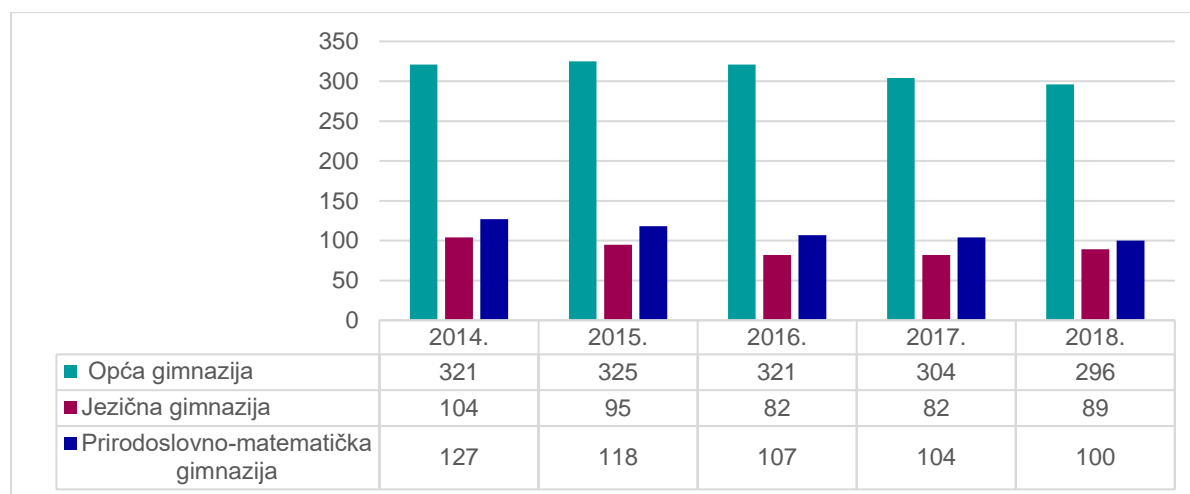
Izvor: Ekonomska škola

Iz grafikona je vidljiva tendencija pada broja upisanih učenika u cijelom promatranom razdoblju. Tako je u periodu od 2014. godine kada je bilo upisano 377 učenika došlo do pada od 21,5 % upisanih učenika u 2018. godini kada ih se upisalo 296.

Gimnazija dr. Mate Ujevića

Druga srednja škola na području Imotskog je Gimnazija dr. Mate Ujevića. Škola je osnovana 1993. godine i radi u dvije smjene. U Školi je u 2018. godini bio zaposlen 61 djelatnik te 20 razrednih odjeljenja. U Idućoj tablici dan je prikaz upisanih učenika u smjerovima.

Grafikon 25. Broj upisanih učenika gimnazije dr. Mate Ujevića po smjerovima u razdoblju od 2014. do 2018. godine

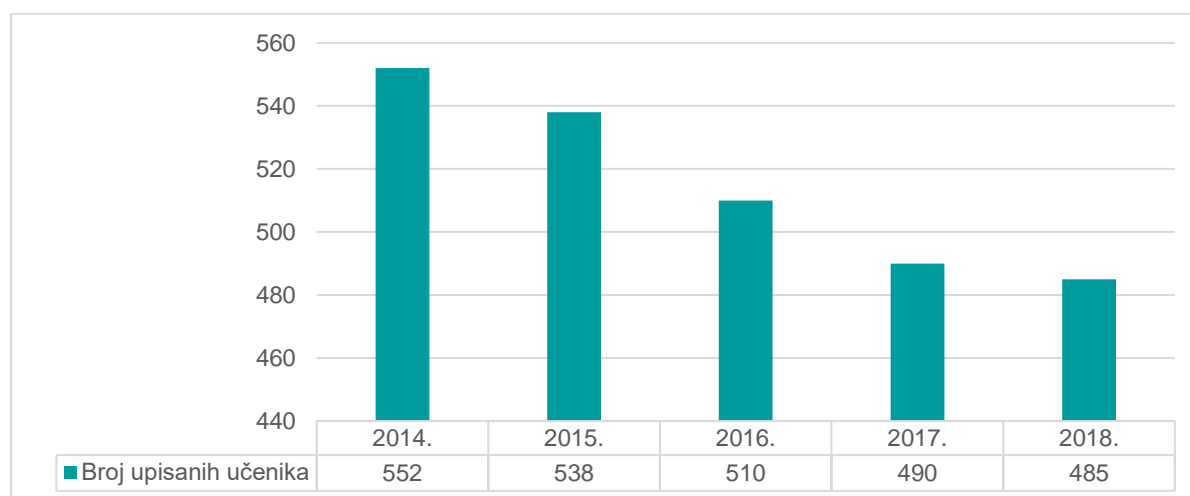

Izvor: Gimnazija dr. Mate Ujevića

Vidljivo je kako se nastava odvija u 3 smjera: opća gimnazija, jezična gimnazija te prirodoslovno-matematička gimnazija. U 2018. godini je usporedno sa 2014. godinom došlo do pada broja upisanih učenika u sva tri smjera.

Na idućem grafikonu prikazan je broj ukupno upisanih učenika u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Grafikon 26. Broj upisanih učenika u gimnaziji dr. Mate Ujevića u razdoblju od 2014. do 2018. godine

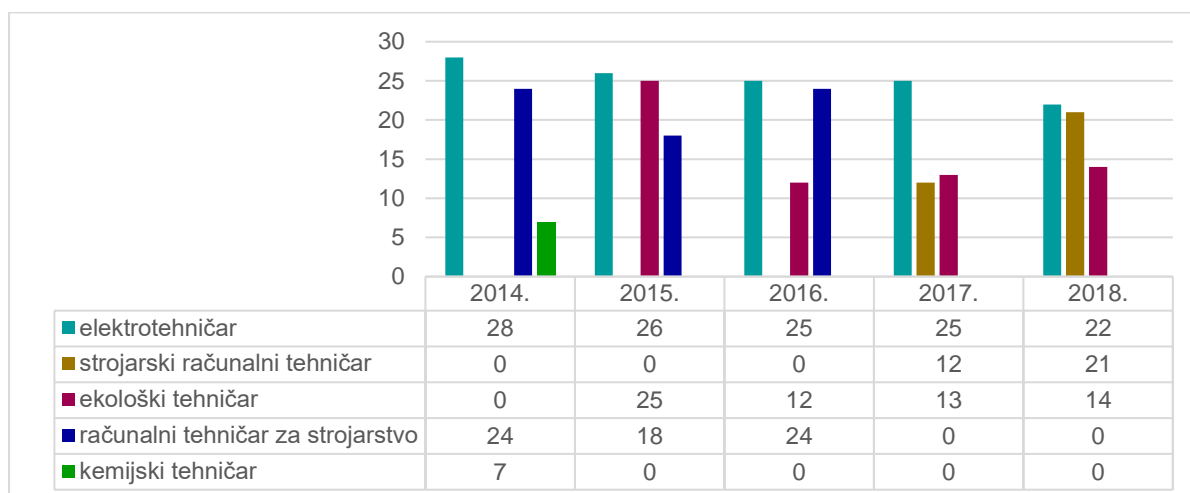
Izvor: Gimnazija dr. Mate Ujevića

Iz grafikona je vidljivo kako je u 2018. godini bilo upisano 12,14 % manje učenika nego u 2014. godini.

Tehnička škola Imotski

Tehnička škola Imotski osnovana je 1993. godine te radi u dvije smjene. U 2018. godini bila su zaposlena 44 djelatnika. Škola ima 12 razrednih odjela i 3 smjera. Na idućem grafikonu dan je prikaz broja upisanih učenika u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Grafikon 27. Broj upisanih učenika tehničke škole po smjerovima u razdoblju od 2014. do 2018. godine

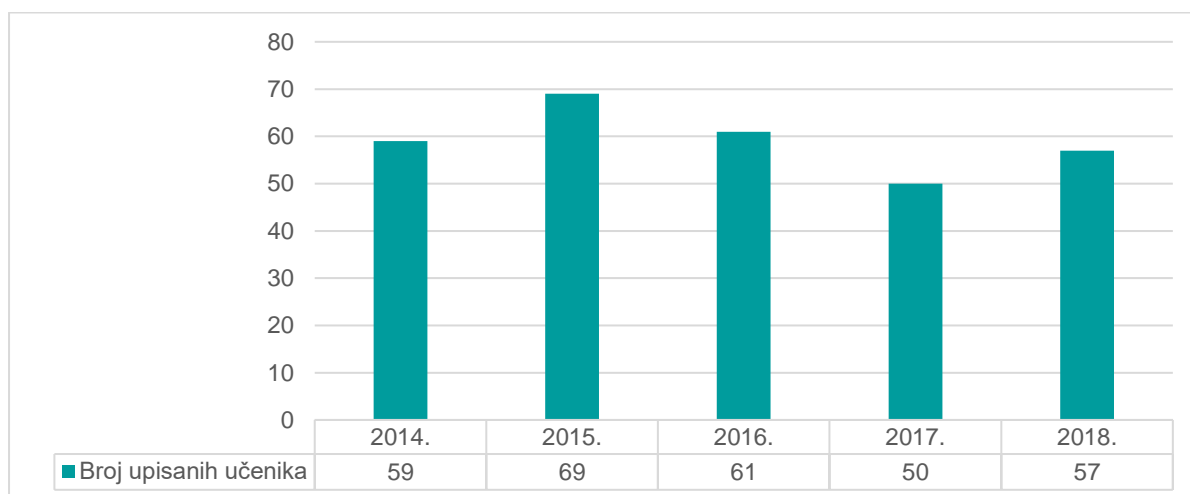

Izvor: Tehnička škola Imotski

Iz grafikona je vidljivo kako je u promatranom razdoblju bilo aktivno ukupno 5 smjerova ali se mijenjaju po godinama ovisno o interesu učenika i potrebama tržišta rada.

Na idućem grafikonu prikazan je broj upisanih učenika u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Grafikon 28. Broj ukupno upisanih učenika u Tehničkoj školi Imotski u periodu od 2014. do 2018. godine

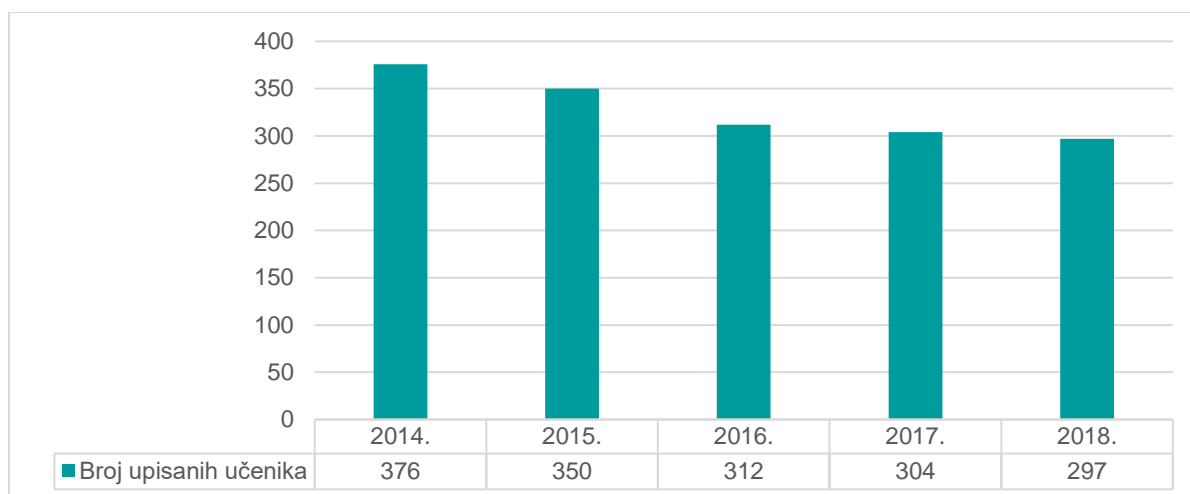
Izvor: Tehnička škola Imotski

Vidljiva je kako je u 2015. godini bilo najviše upisanih učenika, njih 69 dok ih je u 2018. godini bilo 57 što je pad od 17,4 %.

Obrtničko-industrijska škola Imotski

Obrtničko-industrijska škola Imotski osnovana je 1992. godine. Škola u svom programu nudi smjerove za frizera, prodavača, vozača motornog vozila. Automehaničara, instalatera grijanja i klimatizacije, plinoinstalatera, autoelektričara, elektroinstalatera, elektromehaničara, konobara i kuhara. U idućoj tablici dan je prikaz broja ukupno upisanih učenika u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Grafikon 29. Broj ukupno upisanih učenika u Obrtničko-industrijskoj školi Imotski u razdoblju od 2014. do 2018. godine

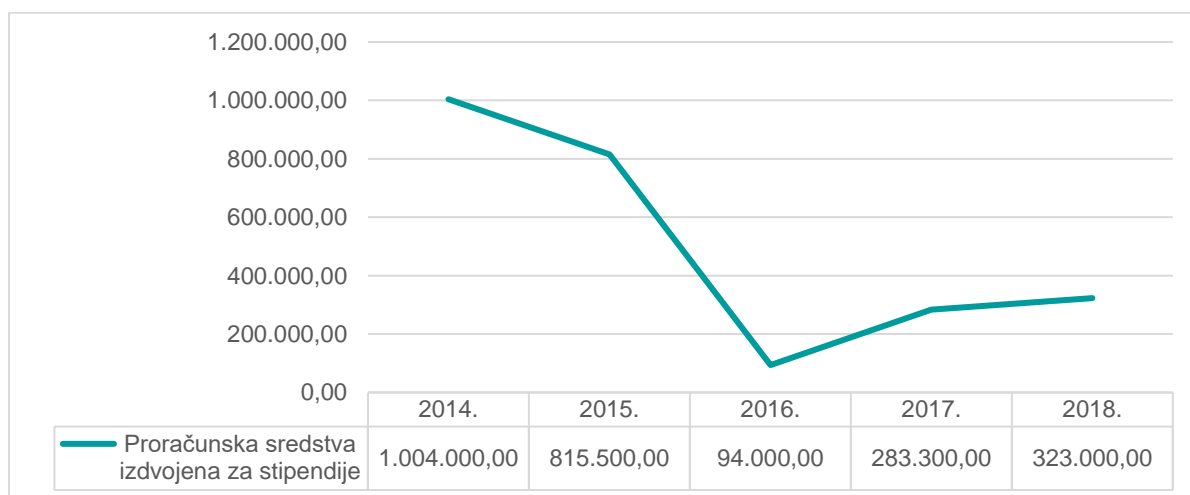
Izvor: Obrtničko-industrijska škola Imotski

Iz grafikona je vidljiva tendencija pada upisanih učenika. Naime, u 2018. godini bilo je upisano 297 učenika što je za 21,01 % manje od 2014. godine kad ih je bilo upisano 376. U Obrtničko-industrijskoj školi je u 2018. godini bilo zaposleno 66 djelatnika. Nastava se odvija u dvije smjene a u 2018. godini bilo je 17 razrednih odjela.

Subvencioniranje studenata

Grad Imotski već dugi niz godina subvencionira studente jednokratnom nagradom te za to izdvaja proračunska sredstva koja su prikazana na sljedećem grafikonu.

Grafikon 30. Proračunska sredstva izdvojena za stipendiranje u razdoblju od 2014. do 2018. godine

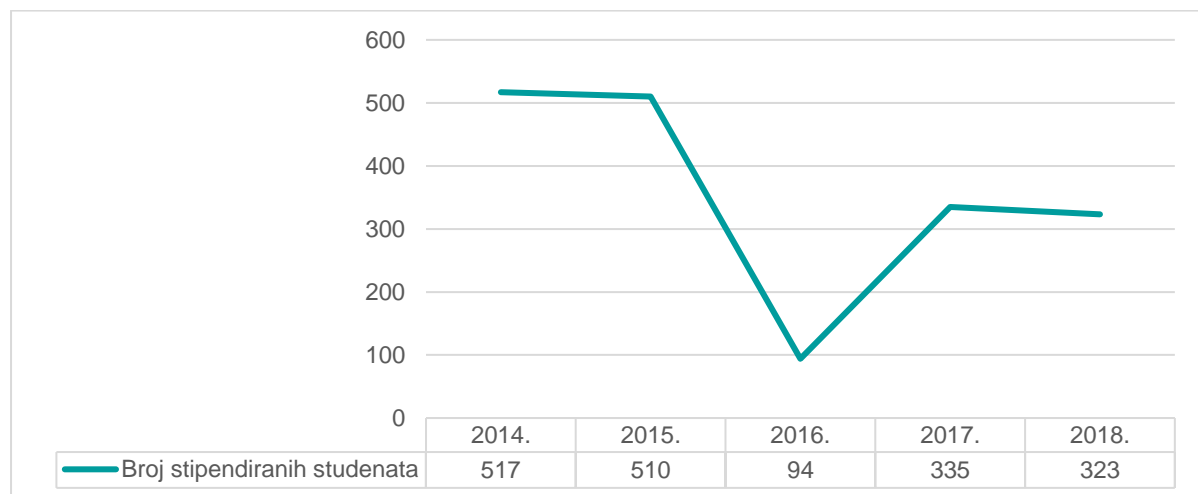
Izvor: Grad Imotski

U promatranom petogodišnjem razdoblju iz proračunskih izvora Grada Imotskog najveći iznos izdvojen je 2014. godine kada je izdvojeno 1.004.000,00 kn nakon koje je zabilježen pad izdvojenih proračunskih sredstava.

Na idućem grafikonu prikazan je broj studenata koji su primili stipendiju u promatranom petogodišnjem razdoblju. Ukoliko se promatra odnos proračunskih sredstava izdvojenih za

stipendije te broj stipendiranih studenata može se uočiti kako su u korelaciji, naročito ako se promatra 2016. godina u kojoj je zabilježen značajniji pad.

Grafikon 31. Broj stipendiranih studenata u razdoblju od 2014. do 2018. godine

Izvor: Grad Imotski

Studentima sa područja Imotskog se također subvencioniraju putni troškovi te se najbolji studenti nagrađuju za uspjeh.

Pučko otvoreno učilište Imotski

Pučko otvoreno učilište je kulturno prosvjetna ustanova osnovana 1975. godine. Na samim počecima djelatnost je bila usmjerena na obrazovanje odraslih, a danas je jedna od osnovnih zadaća orijentirana na kulturu i zaštitu kulturne baštine.

Prema Statutu, Pučko otvoreno učilište obavlja sljedeće djelatnosti:

- osnovno školsko obrazovanje odraslih, sukladno Zakonu o osnovnom školstvu,
- srednjoškolsko obrazovanje odraslih (programi osposobljavanja i usavršavanja sukladno Zakonu o srednjem školstvu)
- ostvarivanje i promicanje nacionalnih i intelektualnih vrijednosti,
- škola stranih jezika,
- informatičko obrazovanje djece, mladeži i odraslih,
- izdavačka djelatnost,
- organiziranje kazališnih, glazbenih, filmskih i drugih kulturno-umjetničkih programa, samostalno i u suradnji s drugim ustanovama,
- muzejska djelatnost,
- kazališni amaterizam,
- prikazivanje filmova i iznajmljivanje video-filmova,
- djelatnost elektroničkih publikacija.

2.3.4 KULTURA I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

2.3.4.1 Knjižnica

Na području Grada Imotskog nalazi se Gradska knjižnica Don Mihovil Pavlinović koja je osnovana 2006. godine nakon temeljite obnove zgrade koja se lokalno još naziva i Domljanova zgrada po prvotnim vlasnicima.

Slika 7. "Domljanova kuća" - Gradska knjižnica

Izvor: Gradska knjižnica Don Mihovil Pavlinović

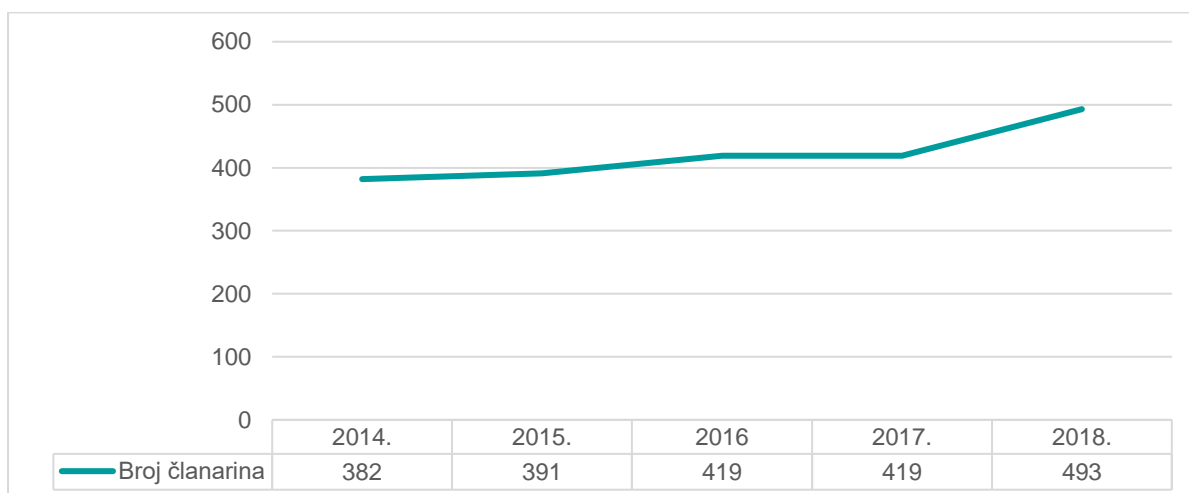
Knjižnica ima bogatu građu i broji oko 19.500 knjiga. Posljednjih godina knjižnica predstavlja kulturno – informativno središte Grada Imotskog i organizirana je prema sljedećim odjelima:

- Predškolski odgoj
- Odjel školske literature
- Srednja škola
- Odjel za odrasle
- Odjel stručne i znanstvene literature
- Arhiv knjiga⁷

Ukoliko se promatra broj članarina u petogodišnjem razdoblju, zamjetan je kontinuiran rast. U 2017. godini ostvaren je rast od 29,01 % u odnosu na 2014. kada ih je bilo evidentirano ukupno 493. Trend kretanja broja članarina prikazan je na sljedećem grafikonu.

⁷ www.knjiznica-imotski.hr

Grafikon 32. Broj članarina u Gradskoj knjižnici u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Gradska knjižnica Don Mihovil Pavlinović

U Gradskoj knjižnici tijekom 2019. zaposlene su dvije knjižničarke, no postoji značajna potreba za zapošljavanjem dodatnog tehničkog osoblja (čistačice, domari i vrtlari) kako bi se specifična zgrada i okoliš ispred zgrade mogli adekvatno održavati.

2.3.4.2 Kulturna dobra

Kulturna baština Grada Imotskog obuhvaća 23 registrirana kulturna dobra koja predstavljaju 1,98 % svih dobara registriranih u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Sva evidentirana kulturna dobra spadaju u kategoriju takozvanih nepokretnih kulturnih dobara (pojedinačna i jedna povijesna cjelina) izuzev Zavičajnog muzeja koji predstavlja pokretno kulturno dobro.

Sljedeća tablica prikazuje popis svih registriranih kulturnih dobara na području Grada Imotskog.

Tablica 17. Registrirana kulturna dobra na području Grada Imotskog

Redni broj	Lokacija	Naziv	Vrsta dobra
1.	Donji Vinjani	Kapela sv. Katarine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
2.	Donji Vinjani	Srednjovjekovno groblje Rudežove kuće	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
3.	Glavina Donja	Arheološko nalazište Zelena glavica	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
4.	Glavina Donja	Kulturno povijesna seoska cjelina Kukavice	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
5.	Glavina Gornja	Arheološko nalazište Braćova glavica	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
6.	Glavina Gornja	Arheološko nalazište Mala (Ukradenova) gradina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
7.	Glavina Gornja	Arheološko nalazište Vrdol	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
8.	Glavina Gornja	Ruralna cjelina Medvidovići	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
9.	Gornji Vinjani	Arheološko nalazište Borak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Redni broj	Lokacija	Naziv	Vrsta dobra
10.	Gornji Vinjani	Arheološko nalazište pod Gredom	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
11.	Gornji Vinjani	Crkva sv. Roka	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
12.	Gornji Vinjani	Jovića most nad koritom Ričine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
13.	Imotski	Arheološko nalazište Gradina na Crvenom jezeru	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
14.	Imotski	Crkva sv. Franje Asiškog i samostan	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
15.	Imotski	Kapela Gospe od Karmela na groblju	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
16.	Imotski	Kompleks Režije duhana	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
17.	Imotski	Kompleks stare Zdravstvene stanice	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
18.	Imotski	Kuća Benzon	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
19.	Imotski	Kulturno - povijesna cjelina Imotskog	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
20.	Imotski	POU Imotski, Zavičajni muzej Imotski - muzejska građa	Pokretno kulturno dobro - muzejska građa
21.	Imotski	Stambeno-gospodarski sklop obitelji Radovinović (Bitanga)	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
22.	Imotski	Tvrđava Topana	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
23.	Imotski	Zgrada Zavičajnog muzeja	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture; Registar kulturnih dobara

2.3.4.3 Muzej

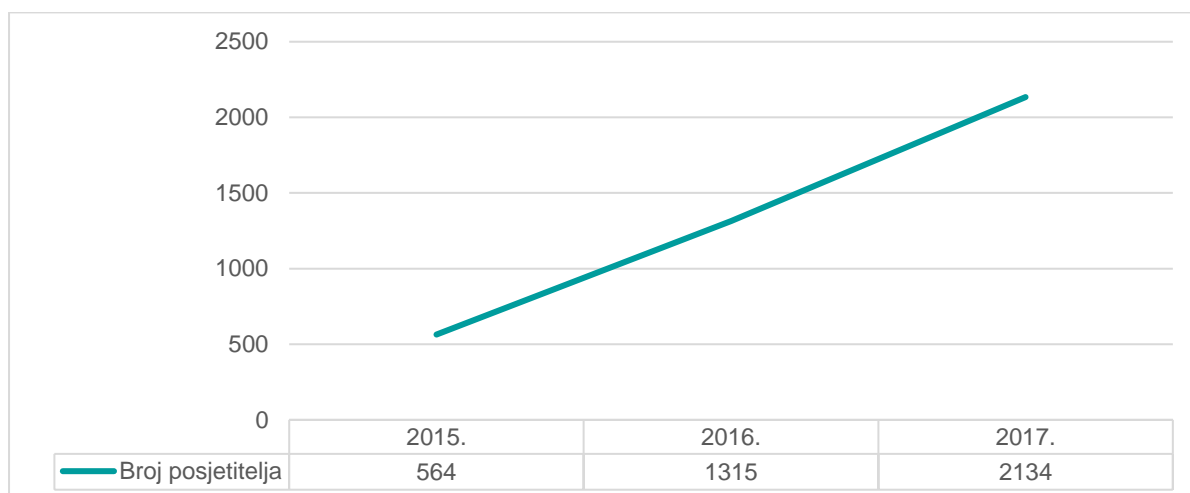
Nadalje, od ključnih institucija koje su vezane uz kulturu i zaštitu kulturne baštine na području Grada nužno je istaknuti uz Zavičajni muzej koji se nalazi na prethodno navedenom popisu i Gradsko kino Imotski.

Zavičajni muzej Imotski obuhvaća vrijedne zbirke od kojih se mogu istaknuti Numizmatička zbirka od 225 predmeta, Etnografska zbirka od 257 predmeta, Kulturno-povijesna zbirka od 515 predmeta i Arheološka zbirka od 90 predmeta koje su odraz povijesne baštine sa područja cijele Imotske krajine.

Muzej je tijekom proteklih pet godina zapošljavao jednog zaposlenika. Ukoliko se promatra trend posjećenosti muzeja, u trogodišnjem razdoblju za koje su podaci dostupni govori se o gotovo trostruko ostvarenom rastu.

Na sljedećem grafikonu prikazan je trend rasta broja posjetitelja Zavičajnog muzeja u trogodišnjem razdoblju.

Grafikon 33. Broj posjetitelja Zavičajnog muzeja

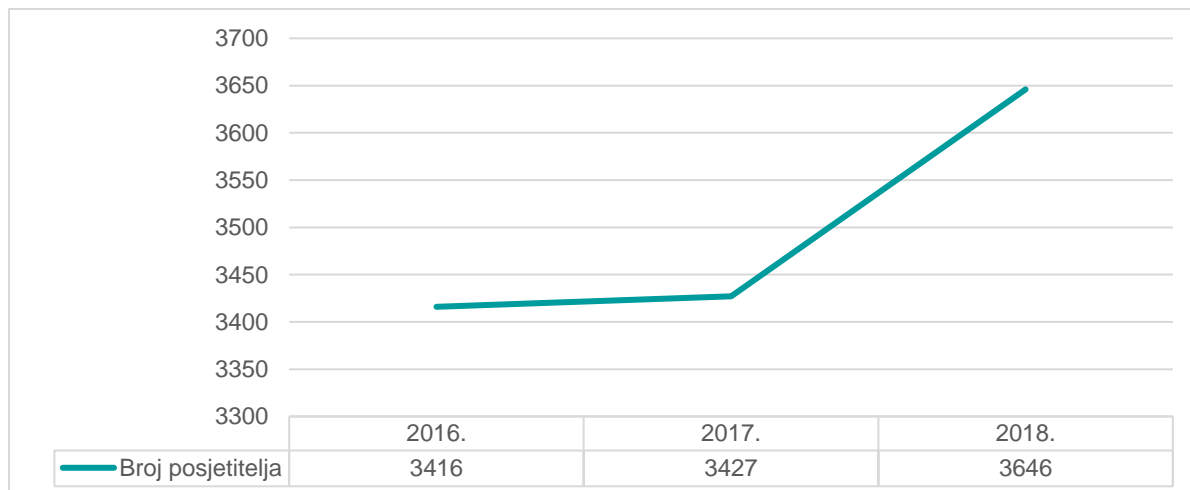
Izvor: Zavičajni muzej

Prema informacijama dobivenim iz Zavičajnog muzeja trenutni prostor ne udovoljava razvojnim mogućnostima i potrebna je hitna modernizacija postava, uvjeta izlaganja i zapošljavanje stručnih kadrova (arheolog, etnolog).

2.3.4.4 Ostale kulturne ustanove

Nadalje, Gradsko kino Imotski otvoreno je za građane od 1975. godine sa pauzom u radu 2014. i 2015. godine. U nastavku se nalazi broj posjetitelja Gradskog kina Imotski za trogodišnje razdoblje.

Grafikon 34. Broj posjetitelja Gradskog kina Imotski u trogodišnjem razdoblju

Izvor: Gradsko kino Imotski

Od investicija je prema procjenama potrebno osigurati sljedeće u Gradskom kinu Imotski: sanacija krovišta, nova oprema za sustav grijanja i hlađenja, nabavka opreme za kazališni dio kina (horizont platno, platno za ulice i dr.).

2.3.4.5 Udruge u kulturi

Na području Grada djeluje i kulturno društvo Bakove svečanosti koje organizira osim pokladnih svečanosti i tradicionalnu večer humora. Udruga djeluje još od 1979. godine od kada organizira i trodnevne manifestacije pokladnog slavlja koje završavaju Večerima humora.

Slika 8. Bakova povorka

Izvor: www.imotskenovine.hr

Za cijelo područje Imotske krajine karakteristična je narodna nošnja za koju su karakteristične gaće na kukce i spone kod muškaraca u kojima se drže spravice poput noža, maše, češlja i sl. i košulje. Na košulji se nosi jačerma, odnosno krožet. Na plećima se nose kumparane a na glavi crvena kapa i šal. Nošnja je trobojna: crvena kapa, bijela košulja i modre hlače.

Žene nose haljinu od vrata do zemlje, široke pregače više puta obašivene vrpcom. Od nakita nose mjedene, srebrne ili zlačane naušnice. Djevojke su se u nekim dijelovima Imotske krajine raspoznavale od djevojaka po tome što djevojke nose tzv. „djevojačku kapu“ a žene „obluk“.

Slika 9. Narodna nošnja Imotske krajine

Izvor: www.narodni.net

2.3.4.6 Manifestacije

Od kulturnih manifestacija vrijedno je izdvojiti „Imotsku silu“ koja se tradicionalno održava od 1976. godine. Organizator je Pučko otvoreno učilište Imotski, a počinje 4.srpnja, na dan rođenja pjesnika Tina Ujevića. Redoviti program obuhvaća uglavnom događaje koji su kazališno – glazbenog karaktera. Prema procjenama organizatora, za povećanje kvalitete manifestacije s operativnog aspekta nužno je osigurati praktikablove za pozornicu, te razglas i rasvjetu.

Slika 10. Održavanje manifestacije Imotska sila

Izvor: www.visitimota.com

2.3.4.7 Radio/televizija

Na frekvenciji 107,4 MHz očitavaju se valovi Radio Imotskoga. Radio je osnovan 2002. godine u privatnom vlasništvu te je u 2018. godini zapošljavao 4 osobe. Radio postaja ima svoju web stranicu www.radioimotski.hr, na kojoj se može pratiti prijenos uživo ali i sve novosti sa područja Grada Imotskog.

2.3.5 SPORT I REKREACIJA

Na području Grada Imotskog nalaze se dva sportska stadiona. Prvi se nalazi u Imotskom i nosi naziv Gospin dolac. Kapacitet stadiona je 5 000 mjesta dok je kapacitet dvorane 3 000 mjesta. Stadion je izgrađen 1989. godine a često se u medijima spominje kao jedan od najljepših i najneobičnijih na svijetu. Naime, stadion je smješten u prirodnoj udolini te je okružen stijenama a iznad tribina sa nalazi tvrđava.

U Vinjanima Donjim smješten je stadion Dovica. Stadion je izgrađen 1986. godine i ima kapacitet od 500 sjedećih mjesta.

2.3.6 RELIGIJA

Na službenom popisu stanovnika iz 2011. godine 96,17 % stanovnika se izjasnilo katolicima dok se 2,79 % stanovnika izjasnilo pravoslavicima. Detaljan prikaz broja stanovnika prema vjerskoj pripadnosti dan je u idućoj tablici.

Tablica 18. Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti

Vjerska pripadnost	Splitsko-dalmatinska županija		Grad Imotski	
	Broj stanovnika	%	Broj stanovnika	%
Ukupno	454 798	100,00	10 764	100,00
Katolici	413 158	90,84	10 352	96,17
Pravoslavci	4 638	1,02	300	2,79
Protestanti	652	0,14	1	0,01
Ostali kršćani	1 073	0,24	1	0,01
Muslimani	2 282	0,50	25	0,23
Židovi	32	0,01	-	-
Istočne religije	237	0,05	1	0,01
Ostale religije, pokreti i svjetonazori	256	0,06	2	0,02
Agnostici i skeptici	4 308	0,95	4	0,04
Nisu vjernici i ateisti	18 307	4,03	28	0,26
Ne izjašnjavaju se	8 649	1,90	27	0,25
Nepoznato	1 206	0,27	23	0,21

Izvor: DZS

U Gradu Imotskom vjernici posjećuju dvije crkve. Za vjernike katoličke vjeroispovijesti to je crkva Sv. Franje u čijem se sklopu nalazi i franjevački samostan. Samostan je proglašen 1738. godine na blagdan Gospe od Anđela 2.kolovoza.

Vjernici sa područja Imotskog 13.lipnja štiju sv. Antu Padovanskog i hodočaste u svetište u župi sv. Roka u Vinjanima Gornjim. U Vinjanima Donjim štiju se sv. Rok i sv. Nikola Tavelić dok se u Glavini Donjoj štiju sv. Josip.

Vjernici pravoslavne vjeroispovijesti sa područja Grada odlaze u Hram Uspenja Presvete Bogorodice u naselju Glavina Donja koji datira iz 1722. godine.

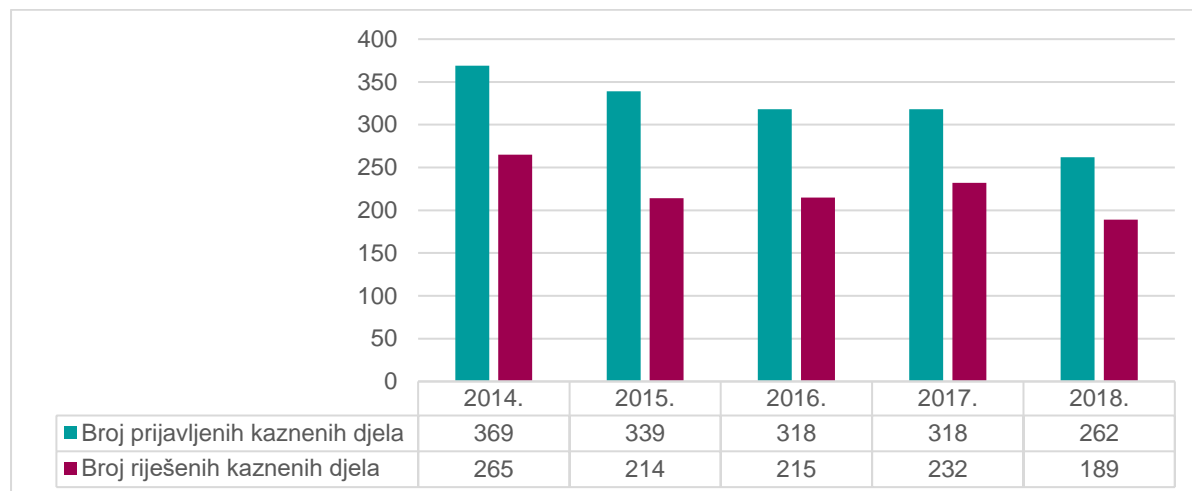
2.3.7 JAVNI RED I SIGURNOST

Policijske postaje

Na području Grada Imotski djeluje policijska postaja Imotski, odnosno Postaja granične policije Imotski koja je osnovana 1990. godine.

Prema podacima dostavljenima od Postaje granične policije Imotski prosječan broj prijavljenih kaznenih dijela u petogodišnjem razdoblju iznosi 321, dok prosječan broj riješenih kaznenih dijela na području Grada Imotski iznosi 223 te je tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja (2014. – 2018.) znatno niži od prijavljenih.

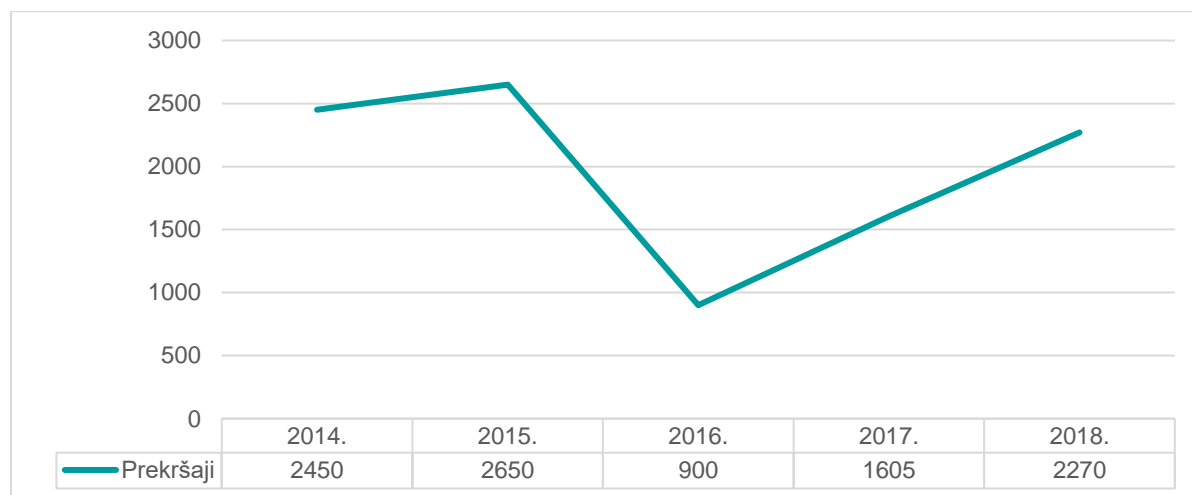
Grafikon 35. Odnos prijavljenih i riješenih kaznenih djela na području Grada Imotskog tijekom petogodišnjeg razdoblja

Izvor: Postaja granične policije Imotski

Nadalje, ukoliko se promatra broj prekršaja u istom petogodišnjem razdoblju, može se uočiti kako je od 2016. godine u porastu i u posljednjoj promatranoj godini (2018.) iznosi 2 270. Detaljno kretanje broja prekršaja prikazano je na sljedećem grafikonu.

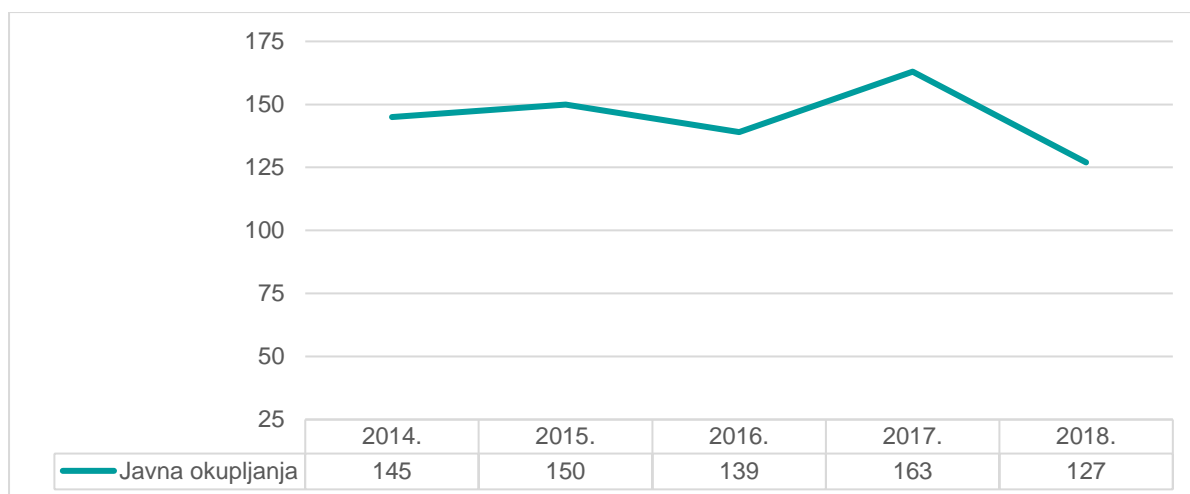
Grafikon 36. Broj evidentiranih prekršaja u Gradu Imotskom u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Postaja granične policije Imotski

Ukoliko se promatra broj javnih okupljanja čije održavanje je prijavljeno na području Grada Imotskog, u 2018. godini govori se o ukupno 127 što predstavlja pad u odnosu na 2014. godinu kada ih je ukupno bilo prijavljeno 145. Detaljno kretanje broja javnih okupljanja održanih na području Grada Imotskog nalazi se na sljedećem grafikonu.

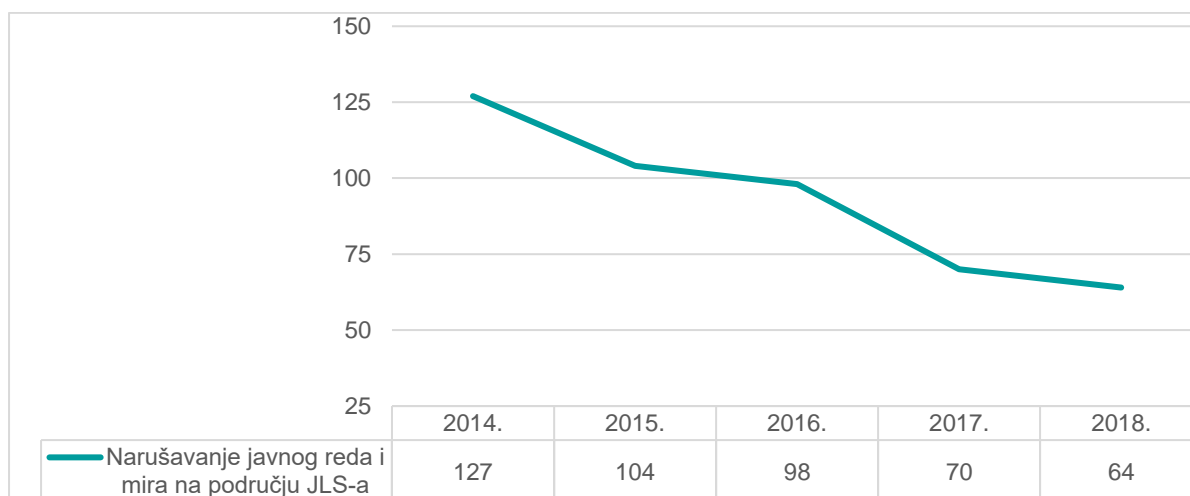
Grafikon 37. Kretanje broja prijavljenih javnih okupljanja na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Postaja granične policije Imotski

Prema podacima postaje granične policije Imotski, broj prijave vezanih uz narušavanje javnog reda i mira je u konstantnom padu u periodu od 2014. do 2018. godine. U 2018. godini evidentirano ih je ukupno 64, što predstavlja pad od 49,60 %. Detaljno kretanje prijave vezanih uz narušavanje javnog reda i mira prikazan je na sljedećem grafikonu.

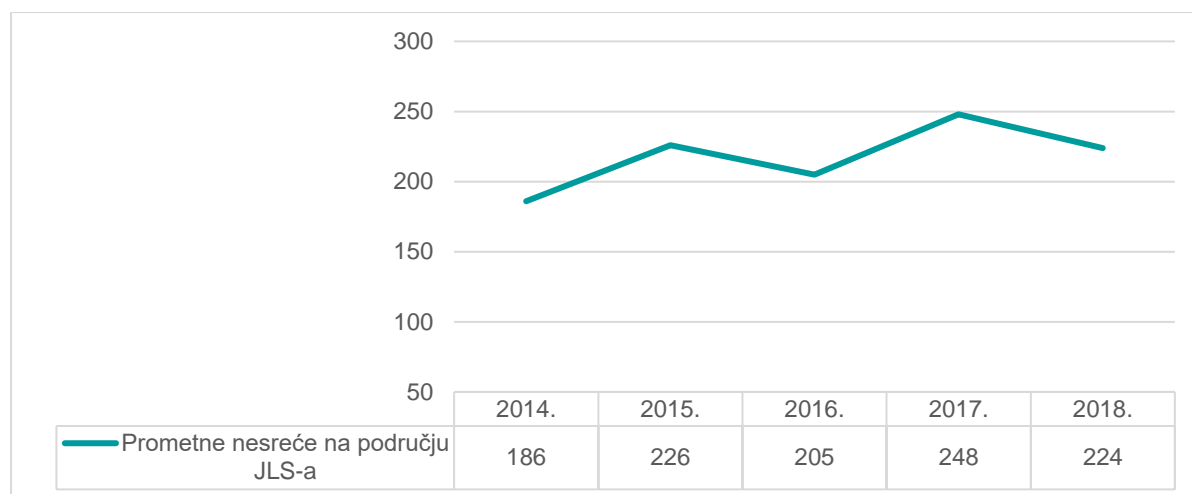
Grafikon 38. Kretanje broja prijave vezanih uz narušavanje javnog reda i mira na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Postaja granične policije Imotski

Na sljedećem grafikonu prikazane su evidentirane prometne nesreće na području Grada. Generalno gledajući, ta brojka varira u promatranom petogodišnjem razdoblju, ali je u 2018. godini došlo do povećanja za 20,43 % u odnosu na 2014. godinu. Detaljan prikaz broja evidentiranih prometnih nesreća nalazi se na sljedećem grafikonu.

Grafikon 39. Kretanje broja evidentiranih prometnih nesreća na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Postaja granične policije Imotski

Ukoliko se promatraju infrastrukturni uvjeti po pitanju obavljanja policijske djelatnosti važno je napomenuti da je u 2018. godini potpisan Okvirni sporazum o gradnji nove Postaje granične policije koja bi trebala zadovoljiti zahtjeve vezane uz suvremen uvjete za rad. Navedeno je od iznimne važnosti s obzirom na geostrateški položaj i važnost koju ova postaja ima u pogledu nadležnosti za granično područje s BiH, tj. vanjsku granicu Europske Unije. Dovršetak projekta i stavljanje objekta u funkciju očekuje se krajem 2021. godine.

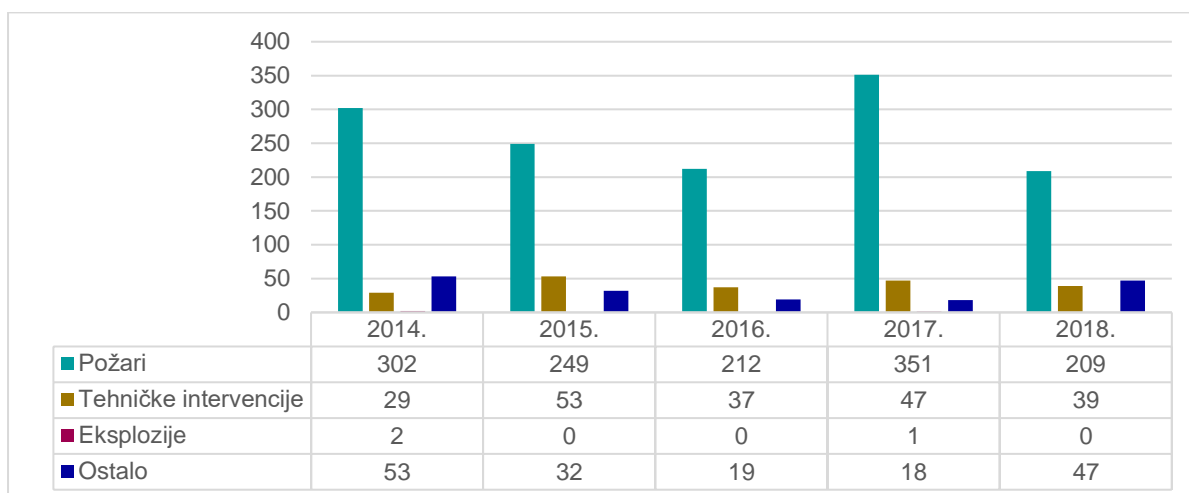
Vatrogastvo

Na području Grada Imotski djeluje i Javna vatrogasna postrojba koja obavlja vatrogasnu djelatnost kao javnu službu u skladu sa Zakonom o vatrogastvu. Osnivač javne vatrogasne postrojbe je Grad Imotski koja je formirana donošenjem Odluke o osnivanju javne ustanove Javne vatrogasne postrojbe Grada Imotskog od 1999. godine. U 2018. godini postrojba je brojala 23 zaposlenika koji su na raspolaganju građanima u pogledu pružanja usluga protupožarne zaštite, tehničkih intervencija, eksplozija, uslužnih intervencija i ostalih intervencija koje su u domeni vatrogastva.

Ukoliko se sagledaju intervencije prema vrsti u petogodišnjem razdoblju, može se uočiti kako je tijekom cijelog promatranog razdoblja zabilježen najveći broj požara (ukupno 1 323), dok je manje zabilježenih tehničkih intervencija (ukupno 205) i ostalih intervencija (169) dok je najmanje zabilježenih eksplozija (ukupno 3).

Detaljno kretanje vatrogasnih intervencija prikazano je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 40. Vatrogasne intervencije na području Grada Imotski prema vrsti za petogodišnje razdoblje

Izvor: Javna vatrogasna postrojba Imotski

Javna vatrogasna postrojba posljednjih je godina suočena s problemima poput nedostatka vozila, zastarjele opreme, nedovoljnog broja operativnih vatrogasaca, te neadekvatnih prostora za smještaj vozila i djelatnika što ukazuje na potrebu za gradnjom novog vatrogasnog doma.

Osim Javne vatrogasne postrojbe na području grada djeluje i dobrovoljno vatrogasno društvo Imotski koje je osnovano 1951. godine.

Sud

Od 1. siječnja 2019. godine za područje Grada Imotski nadležan je Općinski sud u Makarskoj, odnosno novo uspostavljena Stalna služba u Imotskom. Općinski sud u Makarskoj nadležan je za područje općina: Baška Voda, Brela, Cista Provo, Gradac, Lokvičići, Lovreć, Podbablje, Podgora, Proložac, Runovići, Tučepi, Zagvozd i Zmijavci, te gradova Imotski i Makarska.

2.3.8 STANOVANJE I JAVNE ZGRADE

Prema dostupnim podacima posljednjeg službenog popisa stanovništva iz 2011. godine na području Grada Imotskog se nalazi ukupno 3 430 stambenih jedinica od čega je stalno nastanjenih 3 411 što predstavlja udio od 99,44 %. Ukoliko se promatra taj udio na županijskoj razini, govori se o znatno manjem udjelu koji prema popisu iz 2011. iznosi 80,97 %.

U nastavku se nalazi tablica koja prikazuje stanje po pitanju stanovanja i javnih zgrada na području Grada Imotskog.

Tablica 19. Stanovanje i javne zgrade u Splitsko - dalmatinskoj županiji i Gradu Imotskom

Kategorija/područje		Splitsko-dalmatinska županija	Imotski
Ukupno stanova		254 629	3 430
Ukupna površina stanova u m ²		18 272 012	297 931
Instalacije u nastanjenim stanovima	Vodovod	151 076	2 648
	Kanalizacija	150 980	2 642
	Električna energija	152 049	2 667
	Plin	1 652	71
Stanovi za stalno stanovanje	Ukupno	206 186	3 411
	Nastanjeni	152 125	2 667
	Privremeno nastanjeni	48 550	629
	Napušteni	5 511	115

Kategorija/područje		Splitsko-dalmatinska županija	Imotski
Stanovi koji se koriste povremeno	Za odmor i rekreaciju	30 187	15
	Ukupna površina stanova za odmor i rekreaciju u m ²	2 018 269	1 355
	U vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	765	0
Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost	Iznajmljivanje turistima	16 524	0
	Ostale djelatnosti	967	4

Izvor: Državni zavod

Prosječna površina stana na području Grada Imotskog iznosi 86,86 m² što je više od županijskog prosjeka koji iznosi 71,76 %. Na području Grada je ukupno 15 stanova namijenjeno odmoru i rekreaciji sa ukupnom površinom od 1 355 m². Prosječna veličina navedenih stanova iznosi 90,33 m² što je znatno više od županijskog prosjeka koji iznosi 66,85 m².

2.4 Zaštita okoliša i infrastruktura

U okviru ovog poglavlja razmatra se trenutno funkcioniranje sustava zaštite okoliša u sklopu ovlasti i mogućnosti jedinice lokalne samouprave, primjerice po pitanju upravljanja otpadom, upravljanja prirodnim resursima i prirodnim bogatstvima. Nadalje promatraju se dostupnost i stanje infrastrukture na području Grada Imotskog od čega se može istaknuti prometna mreža, IT infrastruktura, opskrba električnom energijom, vodoopskrba te odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda itd.

2.4.1 ZAŠTITA OKOLIŠA

2.4.1.1 Upravljanje otpadom

Od 2017. godine uslugu prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada prema odluci Gradskog vijeća obavlja Komunalno društvo Grada Imotskoga d.o.o. čiji osnivač je Grad Imotski.

Sakupljeni miješani otpad se odlaže od 1977. godine na neusklađeno odlagalište neopasnog otpada „Kozjačić“. Odlagalište se nalazi na lokaciji udaljenoj 2 km sjeveroistočno od Grada Imotskog. Krupni otpad se u dogovoru s kućanstvima odvozi jednom do dva puta godišnje i također se odlaže na odlagalište „Kozjačić“.

Za recikliranje, odnosno prikupljanje korisnog otpada na raspolaganju su stanovnicima zeleni otoci. S obzirom na to da na području Grada Imotskog ne postoji reciklažno dvorište, sav odvojeno prikupljeni otpad odvozi se zajedno sa miješanim otpadom na odlagalište „Kozjačić“.

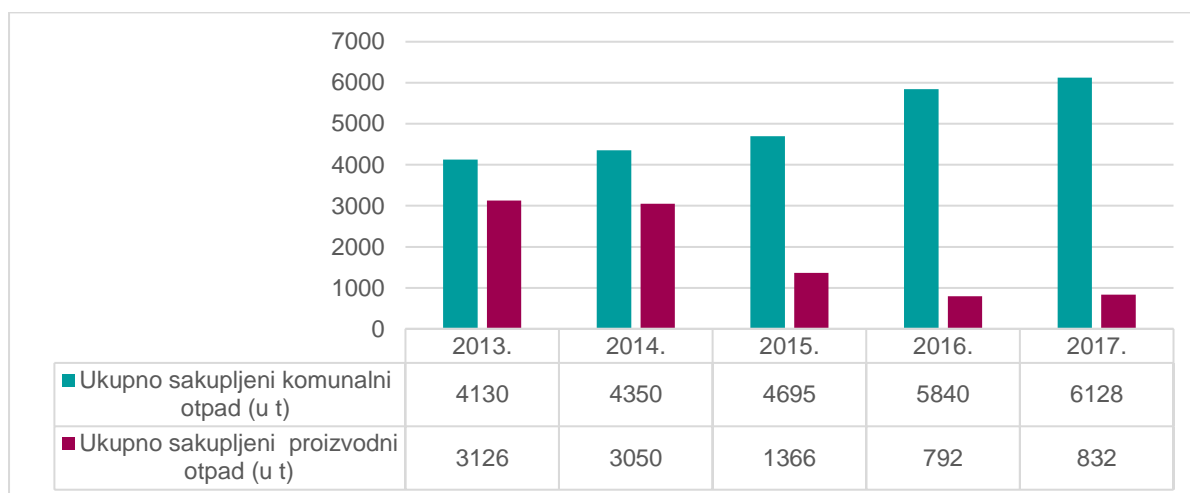
Komunalno društvo posjeduje tri vozila za prikupljanje i prijevoz otpada:

- Radno vozilo – pometačica,
- FARID, MP 17 Mercedes,
- FARID, T1-H16 MAN⁸.

Ukoliko se promatraju količine otpada prikupljene na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju, može se reći da bilježi pad u posljednjoj promatranoj godini u odnosu na prvu promatranu godinu za 6,19 %. Detaljan prikaz količine prikupljenog otpada u petogodišnjem razdoblju nalazi se na sljedećem grafikonu.

⁸ <https://imotski.hr/wp-content/uploads/2018/12/2018-12-Nacrt-PGO-Grad-Imotski-2018-2023.pdf>;
Pristupljeno dana 13.3.2019

Grafikon 41. Sakupljene količine otpada u petogodišnjem razdoblju na području Grada Imotskog

Izvor: <https://imotski.hr/wp-content/uploads/2018/12/2018-12-Nacrt-PGO-Grad-Imotski-2018-2023.pdf>; Pristupljeno dana 13.3.2019

Iz grafikona je vidljivo da ukupna količina sakupljenog komunalnog otpada tijekom promatranog razdoblja kontinuirano raste, te u posljednjoj godini doseže količinu od 6 128 tona što predstavlja povećanje od 31,31 % u odnosu na 2012. godinu. Obrnuto proporcionalne vrijednosti zabilježene su kod ukupno sakupljenog proizvodnog otpada kod kojih je zabilježen pad od 74,07 %.

Na području Grada Imotskog nije uspostavljeno reciklažno dvorište. Miješani komunalni otpad se u Gradu Imotskom sakuplja u tipiziranim spremnicima od 1100 l koji su raspoređeni na javnim površinama. Do veljače 2018. godine se obračun naknade za odvoz komunalnog otpada vršio u skladu sa brojem članova kućanstva, a od 01. veljače 2018. ta se naknada obračunava prema volumenu ugovorenog spremnika za miješani komunalni otpad i broju pražnjenja spremnika.

2.4.1.2 Prirodni resursi (voda, drvo, biomasa)

Na području Grada Imotskog nalazi se ukupno 605,32 ha šuma koji zauzimaju udio od 8,26 % ukupne površine Grada Imotskog. Ukoliko se promatra namjena šuma većinski udio odnosi se na šume gospodarske namjene (96,37 %) a preostali udio odnosi se na šume posebne namjene (3,63 %).

U šumama Grada Imotskog prema drvnj zalihi prednjači crni bor sa drvnom zalihom od 34 193 m³, prirastom od 1 203 m³ i etatom od 5 011 m³.

Detaljan prikaz Drvne zalihe, prirasta i etata na području Grada Imotskog nalazi se u sljedećoj tablici.

Tablica 20. Drvne zalihe, prirast i etat na području Grada Imotskog

Vrsta drveća	Drvna zaliha (u m ³) ⁹	Prirast (u m ³) ¹⁰	Etat (u m ³) ¹¹
Hrast medunac	7 978	256	-
Alepki bor	2 598	27	274
Crni jasen	29	1	-
Crni bor	34 193	1 203	5 011

⁹ Drvna zaliha - označava volumen stabla, odnosno svih stabala na nekoj površini, a izražava se u m³

¹⁰ Prirast - povećanje dimenzija stabla u nekom vremenskom razdoblju

¹¹ Etat - količina drvne zalihe ili površina šume predviđena za sječu

Vrsta drveća	Drvena zaliha (u m ³) ⁹	Prirast (u m ³) ¹⁰	Etat (u m ³) ¹¹
Obični čempres	5 001	166	709
Primorski bor	39	2	-

Izvor: Hrvatske šume

2.4.1.3 Zaštita prirodnih bogatstava i upravljanje prirodnim resursima

Na području Grada Imotskog se prema Zakonu o zaštiti prirode nalaze sljedeće zaštićene vrijednosti prirodne baštine:

- Područje Imotska jezera - Gaj
- Crveno Jezero
- Modro Jezero
- Izvorišni dio i obalni pojas rijeke Vrljike.

Područje Imotska jezera – Gaj obuhvaća sjeverno područje grada i oba jezera koja se nalaze za tom području. Odluka o proglašenju donesena je 1971. godine i obuhvaća ukupnu zaštićenu površinu od 415,84 ha a odnosi se na istočni dio značajnog krajobraza čije uređenje je inicirao ruski šumarski stručnjak Boris Hiperborejski i zapadni dio koji je pošumljen crnim borom.

Crveno jezero vrijedan je geomorfološki spomenik prirode koje se prostire na ukupnoj površini od 13,79 ha i zaštićeno je 1964. godine. Jezero je dobilo ime po vapnenačkim stranama koje su okomite i crveno – smeđe boje. Visina vode u jezeru varira u ovisnosti o sezoni, a vodom se opskrbljuje iz podzemnih izvora. Uz jezero je vezana i legenda koja kaže da su se na mjestu gdje se danas nalazi jezero nalazili Gavanovi dvori koji su božjom kaznom zbog oholosti propali u ponor i tako je nastalo jezero. Prvi zapisi o jezeru datiraju još od 18. stoljeća nakon oslobođenja od Turaka.

Modro jezero također je jedan od geomorfoloških spomenika prirode koje je proglašeno zaštićenim u toj kategoriji 1964. godine. Zauzima ukupnu površinu od 39,18 ha i jedinstven je primjerak specifične hidrografije, a ističe se hidrološkim pojavama, oblikom, dimenzijama i bojom. Nalazi se u provaliji dubokoj ukupno 200 metara sa dimenzijama 800 x 500 m. Jezero je ime dobilo po intenzivnoj modroj boji vode.

Izvor Vrljike poseban je ihtiološki rezervat zaštićen 1971. godine. Nalazi se na području općina Proložac i Podbablje, te Grad Imotski na čijem području se nalazi čak 52,97 % ukupno zaštićene površine.

Prema podacima navedenim u Prostornom planu, Grad Imotski se nalazi na području Ekološke mreže republike Hrvatske odnosno područja važna za divlje svojte i stanišne tipove. U tablici u nastavku su prikazane šifre i nazivi zaštićenih područja sa zaštićenim stanišnim tipovima.

Tablica 21. Popis zaštićenih stanišnih tipova i divljih svojti na području Grada Imotskog

Šifra zaštićenog područja	Naziv zaštićenog područja	Stanišni tip / divlje svojte
HR2000934	Crveno jezero	<ul style="list-style-type: none"> • Kraške špilje i jame • Stalne stajačice
HR2000935	Modro jezero	<ul style="list-style-type: none"> • Kraške špilje i jame • Stalne stajačice
HR2001229	Bočni kanal uz Vrljiku	<ul style="list-style-type: none"> • Bjelonogi rak
HR2000933	Vrljika	<ul style="list-style-type: none"> • Imotska gaovica • Bjelonogi rak

Izvor: Prostorni plan Grada Imotskog

Od divljih svojti koje su zaštićene na području Grada Imotskog mogu se istaknuti Imotska gaovica i bjelonogi rak. Imotska gaovica posebno je osjetljiva vrsta koju se ne smije loviti ni

uznemiravati a zabilježena je osim na području Imotskog i u rijekama Neretvi, Matici kod Vrgorca, te Baćinskim jezerima.

Sljedeća karta prikazuje područja očuvanja značajnih staništa i vrsti Grada Imotskog na karti ekološke mreže.

Slika 11. Prikaz područja očuvanja značajnih za staništa i vrste na karti ekološke mreže

Izvor: <http://www.bioportal.hr>; pristupljeno dana 07.03.2019

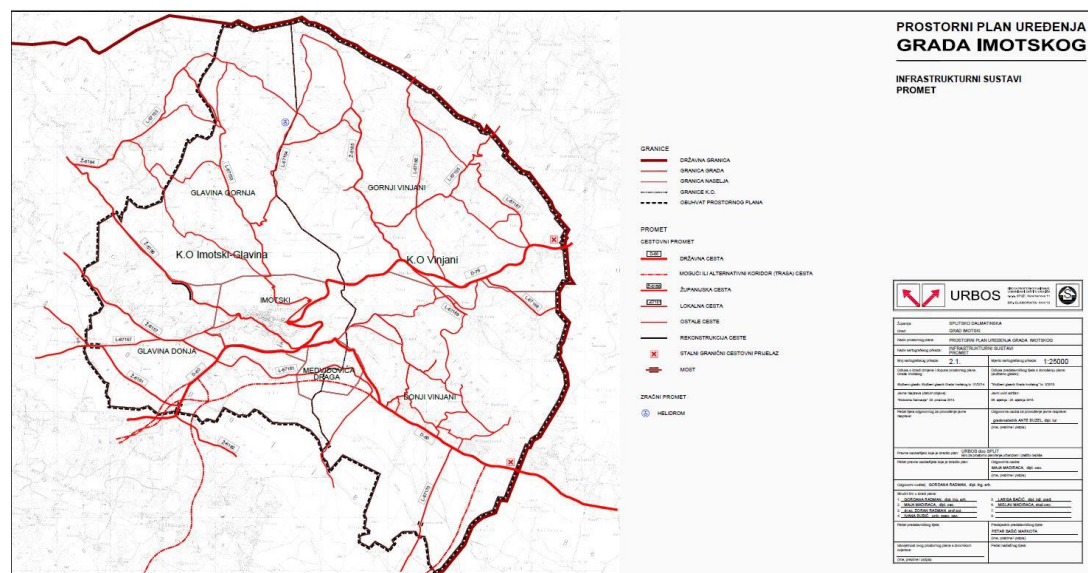
2.4.2 INFRASTRUKTURA

2.4.2.1 Prometna mreža

Imotski je sa ostalim dijelovima Hrvatske prometno povezan cestovnom mrežom koja uključuje državne, županijske i lokalne prometnice.

Prometna mreža Grada Imotskog prikazana je na sljedećoj fotografiji.

Slika 12. Prometna mreža Grada Imotskog

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Imotskog

2.4.2.2 Prometne ceste

Na području Grada Imotskog prema podacima iz Prostornog plana nalaze se sljedeće prometnice:

Tablica 22. Prometnice na području Grada Imotskog

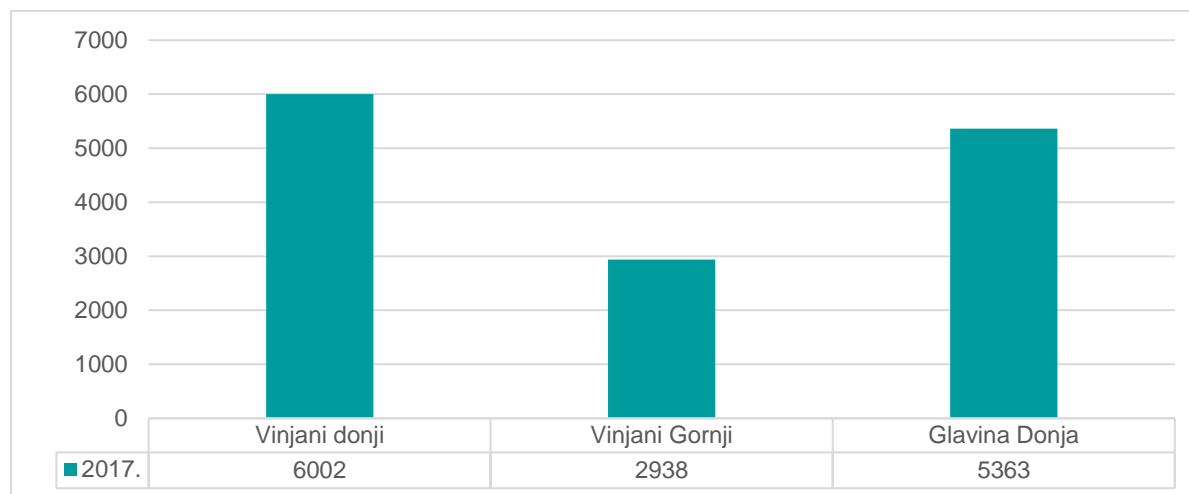
Kategorija prometnice	Dionica
Državna prometnica	D60; Brnaze (D1) – Cista Provo – Imotski – GP Vinjani Gornji (gr. R. BiH)
Županijske prometnice	Ž6156 G.P. Cera (granica R.BiH)-Ričice-Imotski (D 60)
	Ž6157 Studenci (Ž6155) – D. Proložac – Glavina D. (D 60)
	Ž6181 Šumet – Kamenmost (D60)
	Ž6185 Gornji Vinjani (L67154) – Ž6264
Lokalne prometnice	Ž6264 Imotski (D60) - G.P.Vinjani Gornji (gr. BiH)
	L67153 Proložac G. (Ž6184) – Imotski (D 60)
	L67154 Glavina Gornja – Vinjani G. (Ž6185)
	L67155 Đereci (Ž6185) – Jovića most (Gr. BiH)
	L67157 Perinuša – Glavina D. (6157)
	L67161 Glavina D. (D 60) – Medvid. Draga – Vinjani D. (D 221)
	L67166 Kukavice – L67155
	L67167 Jovići (L67155) – Leke (D 60)
	L67168 D 60 (Solduša) - Jelavići
	L67169 D 60 (Aračići) – Crna gora
L67170 Vinjani D. (D221) – Runović (Ž6182)	

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Imotskog

Ukoliko se promatraju objavljeni podaci vezani uz prosječni ljetni dnevni promet na području Grada Imotskog, govori se o broju od 14 303 vozila evidentiranih u 2017.godini (posljednji dostupni podaci). Na području Grada Imotskog evidencija se vodi na tri mjerne točke: Vinjani

Donji, Vinjani Gornji i Glavina Donja, a podaci relevantni za 2017. prikazani su na sljedećem grafikonu.

Grafikon 42. Prosječni ljetni dnevni promet na mjernim točkama u Gradu Imotskom u 2017. godini

Izvor: Elaborat: Brojenje prometa na cestama RH godine 2017. – prosječni ljetni dnevni promet; Prometis d.o.o.

2.4.2.3 Željeznički promet

Željeznički promet, odnosno željeznička infrastruktura ne postoje i nisu predviđeni prostornim planom. Najbliži željeznički kolodvor nalazi se u Gradu Splitu na udaljenosti od 87,5 km.

2.4.2.4 Registrirana motorna vozila

Ukoliko se promatra broj registriranih vozila na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju, pregledom podataka utvrđeno je da je došlo do porasta od 2,85 % u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu.

Tablica 23. Broj registriranih motornih vozila na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju

Vrsta vozila	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Mopedi	229	330	239	245	245
Motocikli	168	170	173	175	178
Osobni automobili	9 348	9 441	9 501	9 543	9 576
Teretni automobili	1 066	1 075	1 085	1 094	1 097
Traktori	55	56	58	62	67
Ostala motorna vozila	252	257	262	266	272
Ukupno	11 118	11 329	11 318	11 385	11 435

Izvor: Grad Imotski

Ukupno je u 2018. godini na području Grada registrirano 11 435 motornih vozila od čega u ukupnom udjelu najviše sudjeluju osobni automobili sa 83,74 % i teretni automobili sa 9,59 %, dok su manje zastupljene ostale promatrane kategorije: mopedi (2,14 %), motocikli (1,56 %), traktori (0,59 %) i ostala motorna vozila (2,38 %).

2.4.2.5 Ostala relevantna prometna infrastruktura

U istočnom dijelu Grada nalazi se autobusni kolodvor koji putnicima omogućava transport uz odvijanje svakodnevnih međugradskih i međunarodnih linija.

Najbliža luka pomorskog prometa nalazi se u Makarskoj na udaljenosti od 37,1 km, dok se prva veća pomorska luka od međunarodnog značaja nalazi na udaljenosti od 87,5 km u Splitu.

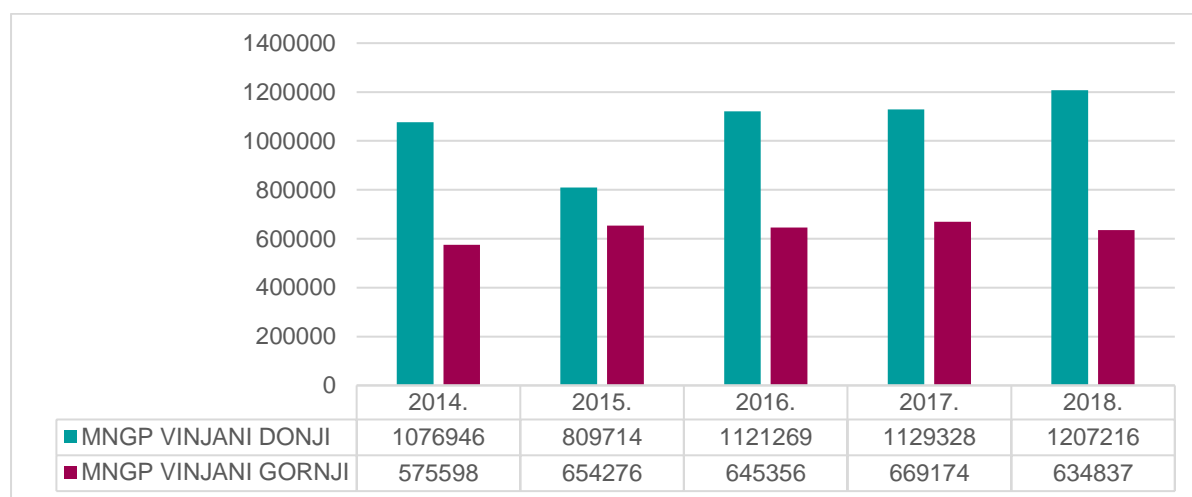
Zračni promet koncentriran je u Zračnoj luci Split na udaljenosti od 99,2 km.

Najbliži izlaz na Autocestu omogućen je na čvoru Zagvozd na udaljenosti od 21,1 km od Grada Imotskog.

Najbliži granični prijelaz Donji Vinjani (HR-BIH) - Gorica (BIH-HR) nalazi se neposredno uz Grad Imotski na udaljenosti od 6,1 km dok se drugi granični prijelaz Gornji Vinjani (HR-BIH) Osoje (BIH-HR) nalazi na 7,7 km udaljenosti od Grada Imotskog.

Ukoliko se promatra frekventnost navedenih graničnih prijelaza, samo u 2018. godini ostvareno je 1 842 053 prelazaka Granice. Ukupno je u promatranom petogodišnjem razdoblju zabilježeno 8 523 714 prelazaka granice što govori dovoljno o geoprometnom značaju Grada Imotskog, posebice ukoliko taj broj označava minimalan broj putnika odnosno osoba koje se kreću ovim područjem.

Grafikon 43. Broj prelazaka graničnih prijelaza Vinjani Donji i Vinjani Gornji u petogodišnjem razdoblju

Izvor: Grad Imotski

2.4.2.6 IT infrastruktura

Za evidenciju o tržištu elektrotehničkih komunikacija na području Grada Imotskog zadužena je Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti. U idućoj tablici dan je uvid u stanje elektrotehničke komunikacijske infrastrukture na dan 31.12. u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Tablica 24. Elektrotehnička komunikacijska infrastruktura na području Grada Imotskog na dan 31.12. u promatranom petogodišnjem razdoblju

Stanje na dan	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj baznih postaja	6	6	6	6	7
Broj lokacija *	4	4	4	4	5
Broj antenskih stupova u vlasništvu operatora **	2	2	2	2	2
Broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora	0	0	0	0	1
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	2	2	2	2	2

* Broj lokacija na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatora mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu

** Broj antenskih stupova i samostojećih nosača u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (VIPnet, Tele2 i HT)

Izvor: HAKOM

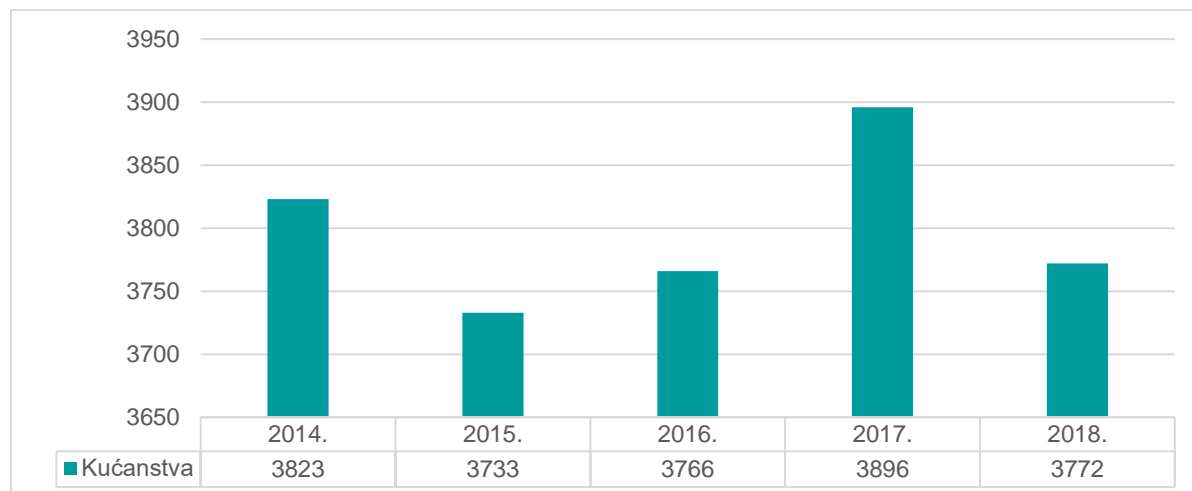
2.4.3 ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

2.4.3.1 Opskrba JLS-a elektroenergijom

Grad Imotski električnom energijom se napaja iz srednjenaponske i niskonaponske distribucijske mreže. Na području Grada Imotskog nalazi se 1 trafostanica 110/35/10 kV te 57 trafostanica 10/0,4 kV.

Na idućem grafikonu dan je broj kućanstava spojenih na sustav opskrbe električnom energijom na području Grada Imotskog.

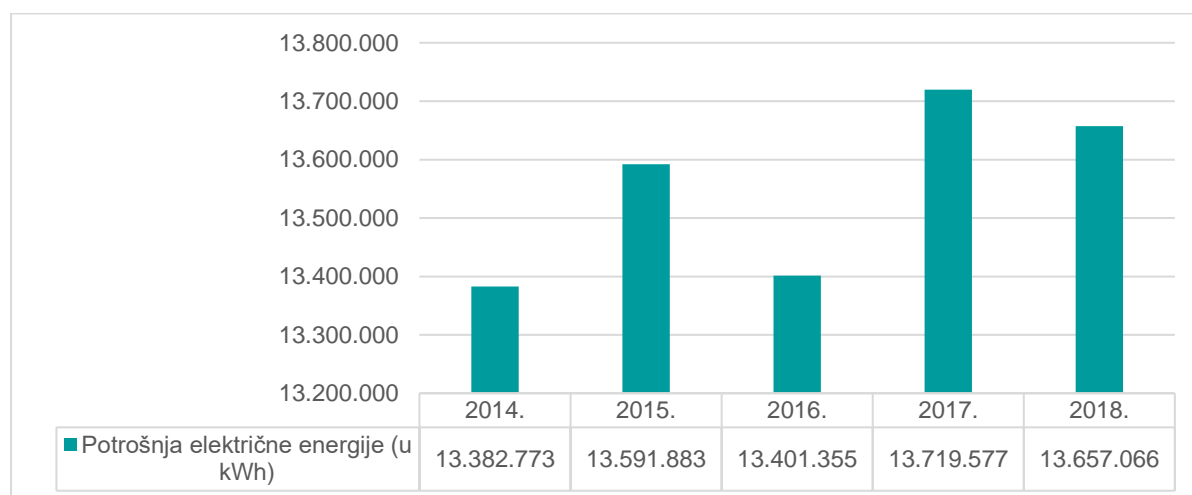
Grafikon 44. Broj kućanstava spojenih na sustav opskrbe električnom energijom u promatranom petogodišnjem razdoblju

Izvor: HEP

Iz grafikona je vidljivo kako je u 2018. godini bilo spojeno 3 772 kućanstva što je 1,33 % manje nego u 2014. godini kada ih je bilo spojeno 3 823.

Grafikon 45. Potrošnja električne energije (u kWh) u kućanstvima u periodu od 2014. do 2018. godine

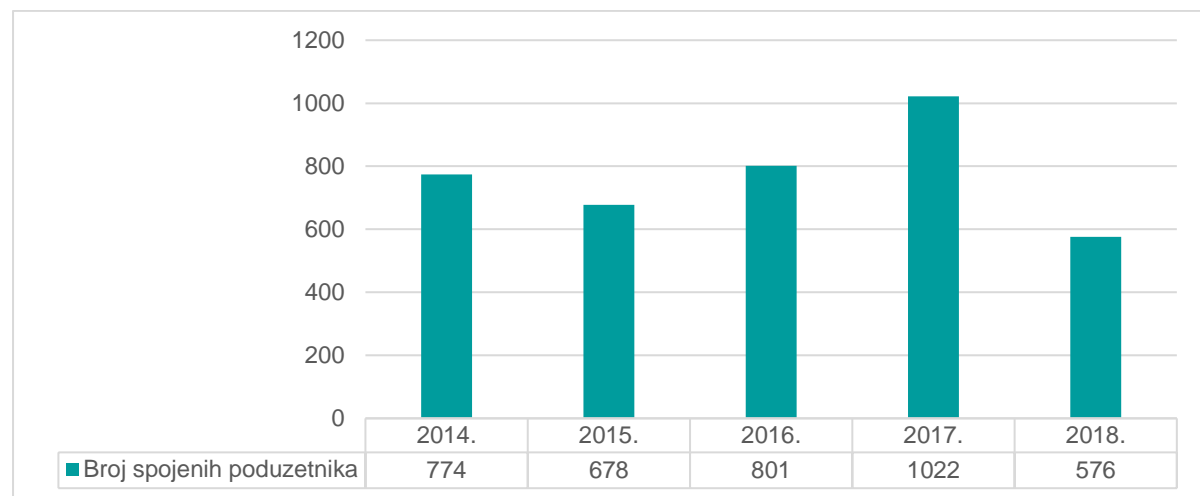
Izvor: HEP

Iz grafikona je vidljivo kako je potrošnja električne energije u 2018. godini porasla za 2,05 % u usporedbi sa 2014. godinom.

Kategorija poduzetništva ima mogućnost spajanja na niski, srednji te visoki napon. U kategoriji visokog napona nije bilo spojenih potrošača, kategorija poduzetnika koji koriste srednji napon u 2018. godini brojala je 3 potrošača. Kategorija niskog napona bilježi varijacije broja spojenih

potrošača u petogodišnjem razdoblju. Na idućem grafikonu prikazan je broj spojenih potrošača na niski napon.

Grafikon 46. Broj spojenih poduzetnika na niskonaponsku mrežu

Izvor: HEP

2.4.4 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

2.4.4.1 Proračunska sredstva za građenje objekata i uređaja

U nastavku su prikazana sredstva iz proračuna namijenjena građenju objekata i uređaja za opskrbu pitkom vodom, te objekte i uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.

Tablica 25. Proračunska sredstva izdvojena za građenje objekata i uređaja za opskrbu pitkom vodom

Proračunska stavka / godina	Sredstva izdvojena za građenje objekata i uređaja za opskrbu pitkom vodom	Ukupni rashodi
2014.	300.000,00	29.245.690,00
2015.	146.871,00	26.463.684,00
2016.	493.884,00	30.359.729,00
2017.	113.369,00	28.836.385,00
2018.	383.024,00	31.492.565,00

Izvor: Vodovod Imotske krajine

Iz prethodne tablice vidljivo je da su sredstva izdvojena za građenje objekata i uređaja za opskrbu pitkom vodom u Gradu Imotskom u 2018. godini porasla za 27,67 % u odnosu na 2014. godinu. Rashodi su u promatranom razdoblju također značajno porasli i to za 7,68 %.

U nastavku su prikazana sredstva iz proračuna namijenjena građenju objekata i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Tablica 26. Proračunska sredstva izdvojena za gradnju objekata i uređaja za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

Proračunska stavka / godina	Sredstva izdvojena za gradnju objekata i uređaja za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	Ukupni rashodi
2014.	567.111,00	29.245.690,00
2015.	265.876,00	26.463.684,00
2016.	142.049,00	30.359.729,00
2017.	0	28.836.385,00
2018.	235.362,00	0

Izvor: Vodovod Imotske krajine

Podaci pokazuju da su se sredstva iz proračuna namijenjena građenju objekata i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Gradu Imotskom u 2018. godini smanjila za 57,62 % u odnosu na 2014. godinu.

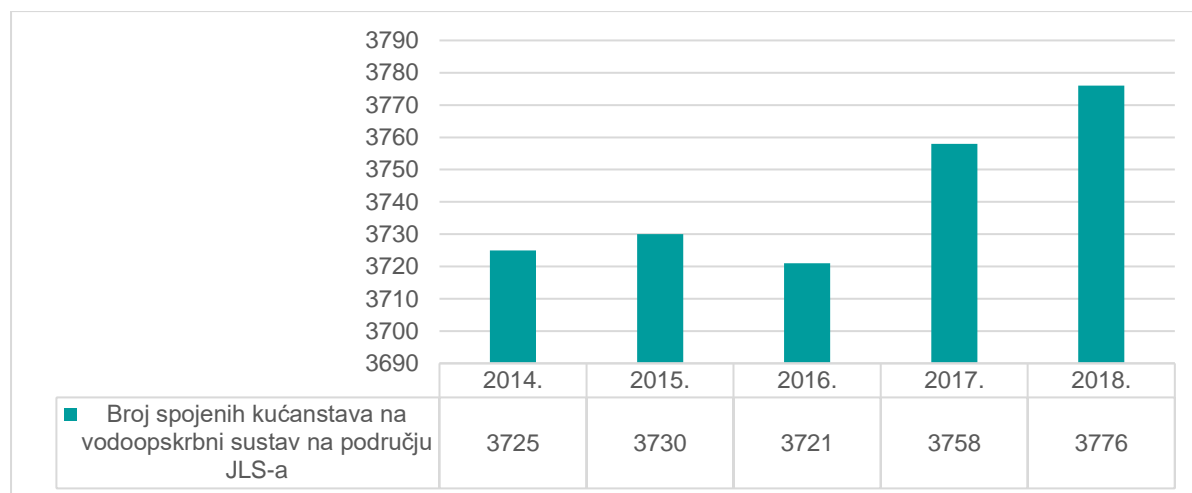
2.4.4.2 Vodoopskrbni sustav

Operator vodoopskrbnog sustava područja Grada Imotskog je Vodovod Imotske krajine d.o.o.. Sustav osim Grada Imotskog obuhvaća i općine Cista Provo, Lokvičići, Lovreć, Proložac, Podbablje, Runovići, Zagvozd i Zmijavci. Sustav je sačinjen od komunalne infrastrukture za zahvaćanje, pročišćavanje i isporuku vode te predstavlja nedjeljivu funkcionalnu cjelinu. Potrošnja vode za potrebe kućanstava na dan 31.12.2018. godine iznosila je 27 m³ po stanovniku dok je potrošnja za potrebe industrije iznosila 4 m³ po stanovniku. Glavno izvorište i vodozahvat nalaze se na podzemnom izvorištu. Na području grada Imotskog nalaze se 4 crpne stanice te 6 vodospreme. Glavni vodozahvat koji opskrbljuje ovo područje nalazi se na izvorištu Opačac koji je jedan od izvora rijeke Vrljike. Drugi vodozahvat nalazi se u Bosni i

Hercegovini na izvoru Mukišnica te čini novoizgrađeni podsustav Josip Jović. Trenutno stanje vodoopskrbnog sustava zadovoljava potrebe Grada.

Na idućem grafikonu dan je pregled spojenih kućanstava na vodoopskrbni sustav Grada Imotskoga.

Grafikon 47. Broj spojenih kućanstava na vodoopskrbni sustav na području Grada Imotskoga

Izvor: Vodovod Imotske krajine

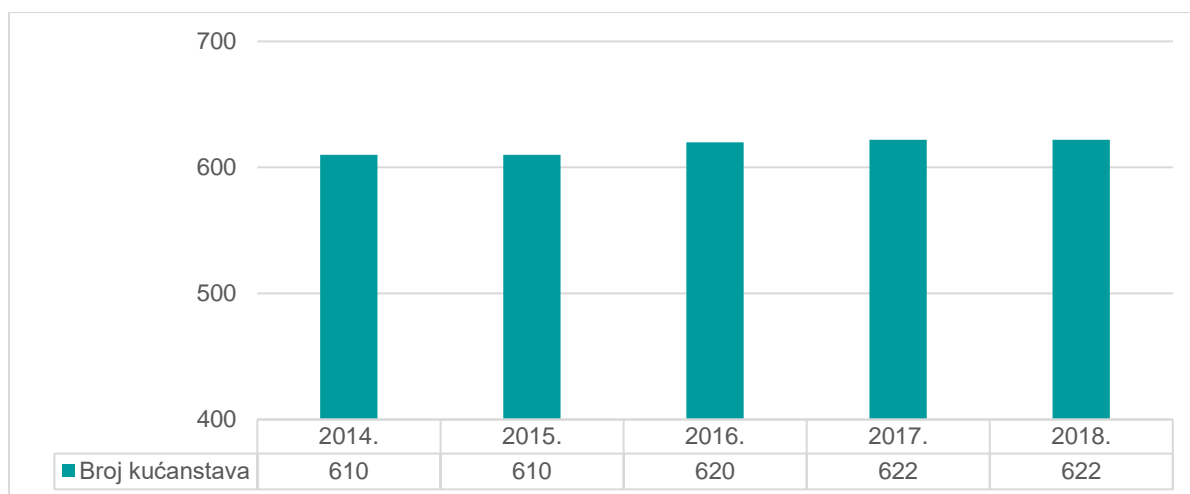
Iz grafikona je vidljivo kako je broj spojenih kućanstava u rastu. Tako je u periodu od 2014. godine kada je bilo spojeno 3 725 došlo do porasta od 1,37 % u 2018. godini kada je bilo spojeno 3 776 kućanstava.

2.4.4.3 Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Duljina sustava odvodnje na dan 31.12.2018. godine iznosila je 80 km a operator zadužen za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda je Vodovod Imotske krajine d.o.o.. Prihvaćanje i odvodnja otpadnih voda vrši se separacijskim sustavom koji se sastoji od 688 priključnih građevina, jedne crpne stanice te 50 preljevnih ili rasteretnih građevina. Otpadne vode se pročišćavaju drugostupanjskim pročišćavanjem a navedeni sustav ne zadovoljava potrebe Grada Imotskog.

U idućoj tablici dan je prikaz broja spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Imotskog

Grafikon 48. Broj spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Imotskog

Izvor: Vodovod Imotske krajine

U 2018. godini na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda bila su spojena 622 kućanstava te se iz prethodnog grafikona može zaključiti da je došlo do stagnacije u investicijama.

2.4.4.4 Održavanje javnih površina JLS-a

Na dan 31.12.2018. godine na području Grada Imotskog bilo je 45 700 m² javnih zelenih površina. Navedenim površinama upravlja Grad Imotski.

2.4.4.5 Tržnice na malo

Na području Grada Imotskog postoji jedna tržnica kojom upravlja Grad Imotski. Ukupna površina tržnice iznosi 650 m² te se sastoji od 61 prodajnog mjesta. Prostor tržnice je u vlasništvu grada no zbog derutnog stanja popunjenost štandova manja je od 10 %. U Akcijskom planu Imotski 2021 za razdoblje od 2017. do 2021. godine stoji kako se do 2019. godine očekuje odluka o adaptaciji tržnice u svrhu stavljanja iste u funkciju.

2.4.4.6 Javna rasvjeta

Na području Grada Imotskog dana 31.12.2018. godine bilo je postavljeno 3 129 rasvjetnih tijela čiji je izvor rasvjete električna energija.

2.4.4.7 Održavanje groblja

Na području Grada Imotskog 4 su gradska groblja kojima upravlja Grad Imotski. Ukupna površina groblja iznosi 46 540 m² te nemaju slobodnih mjesta.

2.5 Institucije

Poglavlje pobliže analizira institucije lokalne samouprave i temeljne podatke o radu Grada Imotskog. Sagledava se i stanje po pitanju aktivnosti civilnog društva naročito kroz pregled broja aktivnih udruga te financiranje udruga iz proračuna Grada.

2.5.1 INSTITUCIJE LOKALNE SAMOUPRAVE

Prema Statutu Grada Imotskog kojim se uređuje samoupravni djelokrug Grada Imotskog, njegova obilježja, javna priznanja, i druga važna pitanja Grad Imotski je osnovan 1997. godine po Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08).

Grad Imotski u sklopu samoupravnog djelokruga obavlja poslove lokalnog značaja koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, odgoj i obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu, promet na svom području, održavanje javnih cesta i ostale poslove koji su sukladni zakonima.

Grad Imotski ima grb i zastavu. Grb Imotskog je povijesni grb pravokutnog oblika s dužnim okomitim stranicama, a donja stranica je zaobljena. Boja grba je plava sa crvenom na brijegu u sredini, bijelom kulom sa kruništem, otvorenim oblim vratima i prozorom obojenim u crveno.

Slika 13. Grb Grada Imotskog

Izvor: www.imotski.hr

Dan Grada Imotskog je 02. kolovoza na blagdan Gospe od Anđela.

Gradonačelnik zastupa Grad i nositelj je izvršne vlasti grada. Mandat gradonačelnika traje četiri godine.

Radna tijela Gradskog vijeća su:

- Odbor za izbor i imenovanje
- Odbor za Statut i Poslovník
- Odbor za proračun i financije
- Mandatna komisija

Javna priznanja koja Grad Imotski dodjeljuje su: počasni građanin Grada, nagrada Grada za životno djelo, zahvalnica Grada Imotskog, nagrada Grada Imotskog.

2.5.1.1 Prihodi grada Imotskog

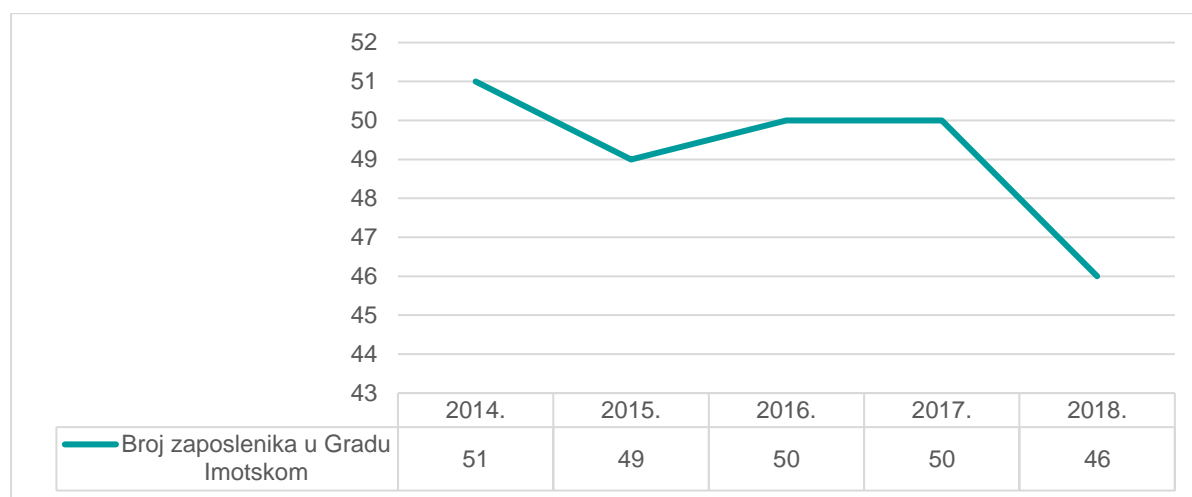
Izvori prihoda Grada Imotskog su:

- Prihodi od poreza
- Prihodi od pomoći
- Prihodi od imovine
- Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi
- Prihodi od prodaje nefinancijske imovine.

2.5.1.2 Zaposlenici Grada Imotskog

Ukoliko se promatra broj zaposlenika Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju (2014. – 2018.) može se uočiti kako je u 2018. godini zabilježen pad od 9,8 % broja zaposlenika u odnosu na 2014. godinu. Detaljan prikaz kretanja broja zaposlenika u Gradu Imotskom prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 49. Broj zaposlenika Grada Imotskog od 2014. do 2018. godine

Izvor: Grad Imotski

2.5.1.3 Mjesni odbori

Na području Grada Imotskog osnivaju se mjesni odbori radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima. Osnivaju se prema naseljima i Grad trenutno broji šest mjesnih odbora i to:

- MO Imotski,
- MO Glavina Donja,
- MO Glavina Gornja,
- MO Medvidovića Draga,
- MO Vinjani Gornji,
- MO Vinjani Donji.

2.5.1.4 Trgovačka društva i ustanove osnovane od strane općine

Grad Imotski 03.09.2018. godine osnovao je Komunalno društvo koje je preuzelo zaposlenike Grada. Komunalno društvo je osnovano temeljnim kapitalom od 20 000,00 kn. Na dan 01.02.2019. društvo je zapošljavalo ukupno 31 osobu. Djelatnosti društva odnose se na djelatnosti prikupljanja, prijevoza i obrade otpada, održavanje javnih površina, održavanje groblja, javne rasvjete, javnih površina i nerazvrstanih cesta te tržnice na malo.

2.5.1.5 Planovi grada Imotskog

Od strateških dokumenata, Grad Imotski izradio je Akcijski plan Imotski 2021 (za razdoblje od 2017. – 2021.). Plan je podijeljen u četiri skupine – komunalni razvoj, gospodarsko – turistički razvoj, poljoprivredni razvoj i podizanje kvalitete života. Unutar navedenih skupina nalazi se ukupno 25. projekata.

Jedan od važnih dokumenata Grada Imotskog je i Prostorni plan koji je donesen 2008. godine, a za kojega su u svrhu kontinuiranog planiranja objavljene i izmjene 2015. godine.

2.5.1.6 Članstva

Grad Imotski jedan je od 126 članova Udruge gradova koja za cilj ima poticanje suradnje jedinica lokalne samouprave i promicanja zajedničkih interesa gradova u RH.

Turistička zajednica Imota čiji je Grad Imotski član osnovana je 5. lipnja 2012. godine. TZ Imota djeluje na području Grada Imotskog i općina Podbablje, Proložac, Zagvozd, Cista Provo, Zmijavci, Lovreć, Lokvičići i Runovići. Za navedeno područje izrađen je Plan razvoja turizma Imotske krajine do 2025. godine.

Također, Grad Imotski je član Lokalne Akcijske grupe Adrion koji obuhvaća 19 Jedinica lokalne samouprave. LAG Adrion osnovan je 2012. godine s ciljem promoviranja područja LAG-a, te povezivanjem i umrežavanjem uključenih Jedinica lokalne samouprave.

2.5.2 CIVILNO DRUŠTVO

Na području Grada Imotskog aktivne su ukupno 72 Udruge. U sljedećoj tablici prikazan je broj udruga aktivnih na području Grada Imotskog prema području djelovanja. Iz tablice je vidljivo da najveći broj Udruga djeluje na području Sporta (29,16 %) i Kulture i umjetnosti (22,22 %). Detaljan pregled nalazi se u nastavku.

Tablica 27. Broj aktivnih Udruga na području Grada Imotskog prema području djelovanja

Redni broj	Područje djelovanja	Broj aktivnih udruga
1.	Branitelji i stradalnici	5
2.	Demokratska politička kultura	3
3.	Gospodarstvo	3
4.	Hobistička djelatnost	3
5.	Kultura i umjetnost	16
6.	Ljudska prava	2
7.	Međunarodna suradnja	3
8.	Nomenklatura sportova	9
9.	Socijalna djelatnost	7
10.	Sport	21

Izvor: Registar udruga; pristupljeno 6.3.2019

U nastavku se nalazi tablica koja prikazuje Udruge za koje je predviđeno financiranje iz proračuna u 2019. godini. Za Udruge građana, Udruge koje djeluju u kulturi i sportska društva predviđeno je 2.050.500,00 kn.

Tablica 28. Pregled sredstava predviđenih za financiranje udruga sa područja Grada Imotskog u proračunu za 2019. godinu

Kategorija	Naziv Udruge	Iznos sredstava predviđen u proračunu
Udruge građana	Udruga obitelji Hrvatskih branitelja poginulih u domovinskom ratu	35.000,00
	Imotski sokolovi	50.000,00
	Hrvatski branitelji domovinskog rata 115 imotske brigade	35.000,00
	Sredstva za program HVIDRA-e	50.000,00
	Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata	10.000,00
	Dalmatinski samci	2.000,00
	Udruga umirovljenika	15.000,00
	udruga policijskih branitelja	15.000,00
	KAP	20.000,00
	Cvit razgovora	15.000,00
	Društvo kartaša i bučaša	5.000,00
	Aero klub Krila krajine	5.000,00
	Matica Hrvatska	20.000,00
	Udruga osoba s invaliditetom	20.000,00
	Udruga dijabetičara	15.000,00
	Kinološko društvo Imotski	5.000,00
	Pčelarska udruga Vrisak	2.500,00
	Udruga Vlade Gotovac	2.000,00
	HPD Imotski	3.000,00
	Kolajna ljubavi	10.000,00
	Društvo prijatelja HNK Hajduk Imotski	5.000,00
LAG Adrion	32.000,00	

Kategorija	Naziv Udruge	Iznos sredstava predviđen u proračunu
	Ostale udruge	90.000,00
Udruge u kulturi	Gradska glazba Imotski	180.000,00
	Kulturna udruga Pismo moja	30.000,00
	Međunarodni festival "Mandolina Imota"	30.000,00
	Mandolinski orkestar Imotski	30.000,00
	KUD Bakove svečanosti	12.000,00
	HUD Vinjani D.	10.000,00
	HKDU Vinjanska sloga	10.000,00
	KRU Pleter	15.000,00
	Udruga "Magictime Vinile festival"	10.000,00
	SPK Mažoretkinje Grada Imotskog	10.000,00
	KUD Bile ruže Imotske krajine	2.000,00
Sport	Sportska društva	1.250.000,00
UKUPNO:		2.050.500,00

Izvor: Proračun Grada Imotskog za 2019. godinu

3 SWOT ANALIZA

U nastavku su sagledane i prezentirane snage i slabosti koje predstavljaju interne faktore razvoja, te prilike i prijetnje koje su identificirane u sklopu eksternih faktora. Analiza je izrađena na temelju prethodno obrađenih poglavlja analize stanja i sistematizirana kroz područja gospodarstva, društvene djelatnosti i zaštite okoliša i infrastrukture.

Gospodarstvo

S	SNAGE	W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Porast broja poduzetnika - Porast broja zaposlenih kod poduzetnika - Porast dobiti kod poduzetnika - Iskustvo i tradicija u poljoprivrednoj djelatnosti - Postojanje stočnog fonda - Usmjerenost JLS na izgradnju poduzetničke infrastrukture (poduzetnička zona u izgradnji) - Blizina graničnog prijelaza rezultira značajnom fluktuacijom ljudi - Ulaganja u izradu strateške projektne dokumentacije Grada - Porast broja smještajnih kapaciteta - Kontinuitet u povećanju ostvarenih dolazaka i noćenja 		<ul style="list-style-type: none"> - Dominantna gospodarska djelatnost trgovina - Loša obrazovna struktura nositelja PG-ova - Napuštanje uzgoja tradicionalnih poljoprivrednih kultura - Nedostatak atraktivnih dopunskih sadržaja u turizmu - Gašenje gospodarski jakih poduzeća (Agrokoka, Imota, Napredak i Imostroj) - Loši pokazatelji strukture prihoda stanovnika Grada Imotskog - Neaktivnost Grada u korištenju sredstava iz EU fondova - Nepostojanje izlaza na autocestu i loša kvaliteta lokalnih prometnica - Mali broj aktivnih članova poljoprivrednih gospodarstava - Izražena turistička sezonalnost
O	PRILIKE	T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Sve veći interes za posjećivanjem prirodnih resursa Grada (Crveno i Modro jezero) - Blizina većih gospodarskih središta (Split, Rijeka, Zagreb) i turističkih emitivnih tržišta - Tendencija rasta broja prelaza na graničnim prijelazima V. Gornji i Vinjani Donji - Tradicija zadružnog poduzetništva 		<ul style="list-style-type: none"> - Negativni migracijski trendovi; utjecaj na raspoloživo radno sposobno stanovništvo - Ograničenja aktivnosti na jezerima uslijed proglašenja lokacija UNESCO Geo parkom (lokacija Crvenog i Modrog jezera) - Napuštanje proizvodnih djelatnosti i okretanje pružanju uslužnih sadržaja uslijed ekspanzije sektora turizma

<ul style="list-style-type: none"> - Valorizacija kulturnih dobara kroz jačanje sektora turizma - Atraktivno prostorno okruženje za razvoj dodatnih sadržaja u turizmu (primjerice adrenalinski turizam) - Definirano strateško usmjerenje kroz Strategiju razvoja turizma Imotske krajine - Mogućnost strateškog udruživanja na razini Imotske krajine i mogućnost kreiranja prepoznatljivog regionalnog identiteta (turizam, gospodarstvo, infrastruktura) - Financiranje programa iz EU fondova - Velik broj obradivih poljoprivrednih površina - Iskustvo i tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji, posebice vinarstvu 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak ulaganja u prometnu infrastrukturu (projekti regionalnog značaja) - Slaba povezanost s autocestom (ne postoji izlaz u Gradu Imotskom) može rezultirati - Napuštanje poljoprivrede a posebice vinogradarstva zbog neefikasnosti proizvodnje i malih otkupnih cijena - Nepostojanje adekvatnog prostora za plasman lokalnih proizvoda - Konkurencija jeftinijih uvoznih poljoprivrednih proizvoda posebice u velikim trgovačkim lancima
--	--

Izvor: Obrada autora

Društvene djelatnosti

S	SNAGE		W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Povijesna i kulturna baština - Postojanje javne vatrogasne postrojbe - Aktivan sektor civilnog društva u Gradu - Dostupnost zdravstvenih usluga stanovnicima u Gradu - Dostupan predškolski i osnovnoškolski, te srednjoškolski odgoj na području Grada - Trend rasta broja upisane djece u jasličke i vrtičke skupine - Dostupnost obrazovnih sadržaja za odrasle - Stipendiranje studenata - Dostupnost veterinarskih usluga 			<ul style="list-style-type: none"> - Neodržavanje prostora škole i vrtića - Nedovoljna umreženost dionika (kultura, sport, prirodni resursi) u svrhu kreiranja jedinstvenog turističkog proizvoda - Nedostatak poticaja usmjerenih kreiranju programa povezivanja tržišta rada (turizam) sa obrazovnim institucijama (učilište) - Nedostatak tehničkog osoblja u knjižnici - Neadekvatna obrazovna, sportska i druga infrastruktura - Visoki postotak ekonomski ovisnog stanovništva o socijalnoj pomoći - Nedostatna opremljenost i dostupnost sportsko rekreativne infrastrukture za građane - Nedostatak planskog pristupa za suradnju Grada sa udrugama civilnog društva - Manjak kulturnih sadržaja
O	PRILIKE		T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Valorizacija kulturnih dobara kroz komercijalizaciju i diferencijaciju sadržaja u turizmu - Brendiranje gastronomskih i kulturnih manifestacija - Mogućnosti financiranja društvenih projekata iz Europskog socijalnog fonda i drugih fondova EU - Povezivanje s drugim jedinicama lokalne samouprave i umrežavanje s ciljem unapređenja kulturne ponude - Mogućnost stipendiranja učenika i odraslih osoba za programe koji su potrebni za jačanje i razvoj grane turizma i gospodarstva 			<ul style="list-style-type: none"> - Najava uspostave nacionalne mreže škola (gašenje područnih škola) - Nedostatak ulaganja u kulturnu baštinu može rezultirati propadanjem iste i nemogućnosti kasnije valorizacije - Odljev mladih stanovnika s ciljem pohađanja fakultetskih programa može biti trajan ukoliko se ne osmisle adekvatni stipendijski programi

Izvor: Obrada autora

Zaštita okoliša i infrastruktura

S	SNAGE		W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Bogatstvo prirodnih resursa - Svijest o važnosti zaštite prirodnih resursa na lokalnoj razini (pokrenut postupak UNESCO zaštite jezera) - Izrada plana gospodarenja otpadom - Nepostojanje značajnih industrijskih zagađivača na području Grada - Nepostojanje ilegalnih odlagališta - Organiziran odvoz glomaznog otpada - Neadekvatna opremljenost tržnice 			<ul style="list-style-type: none"> - Nepostojanje reciklažnog dvorišta - Nedovoljna priključenost na instalacije kanalizacije, vodovoda i električne energije - Otpadne vode se u velikom broju kućanstava prikupljaju u septičkim jamama što potencijalno dovodi do zagađenja podzemnih voda - Neriješeno pitanje trajnog zbrinjavanja i odlaganja otpada - Nedovoljna kontrola zaštite okoliša - Nedostatna ulaganja u infrastrukturu i opremu za vatrogastvo - Nedostatna suradnja sa zaštićenim područjima u blizini
O	PRILIKE		T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljan istraženost biljnih i životinjskih vrsta na području jezera Grada Imotskog - Sve veća svijest stanovnika o koristima zaštite okoliša - Mogućnosti eksternog izvora financiranja infrastrukture - Izgradnja regionalnog odlagališta otpada Lećevica - Dostupnost mjera usmjerenih na povećanje energetske učinkovitosti 			<ul style="list-style-type: none"> - Neadekvatna kontrola odlaganja otpada može rezultirati stvaranjem ilegalnih deponija - Nepostojanje ekoloških standarda zaštite okoliša vezanih uz obavljanje gospodarskih djelatnosti - Okretanje nekonvencionalnoj poljoprivredi može posljedično dovesti do zagađenja vodnih resursa - Intenzivna posjećenost prirodnih resursa u kratkom vremenskom periodu može dovesti do degradacije okoliša - Neodgovarajuća valorizacija prirodnih resursa može rezultirati dugotrajnom devastacijom

Izvor: Obrada autora

4 STRATEGIJA RAZVOJA

4.1 Strateške odrednice

U okviru ovog poglavlja strukturirano su prikazane strateške odrednice, na način da se definira vizija iz koje se generiraju pripadajući ciljevi i mjere. U okviru poglavlja 5.1.1. detaljnije je objašnjena postavljena vizija, te ishodište za njeno kreiranje, dok se u poglavljima 5.1.2. i 5.1.3. detaljno obrazlažu mjere i pripadajući ciljevi kojima će se na operativnoj razini osigurati njena realizacija.

Tablica 29. Strateške odrednice

Grad povratka!					
SC1	Aktivacija gospodarskih potencijala	SC2	Revitalizacija društvenih djelatnosti	SC3	Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenja infrastrukture
	<ul style="list-style-type: none"> - Stavljanje u funkciju poduzetničke zone (faza 1) - Adaptacija gradske tržnice - Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujunduša - Uspostavljanje stočnog sajma i zelene tržnice - Uređenje tematskih staza na području Grada Imotskog - Uređenje šetnice uz rijeku Vrljiku - Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora - Uspostava coworking infrastrukture - Razvojni program OPG-ova 		<ul style="list-style-type: none"> - Osnivanje visokoškolske ustanove - Izgradnja doma za starije i nemoćne - Poticajna stanogradnja – POS - Izgradnja gradskog bazena i nove sportske dvorane - Valorizacija kulturnih manifestacija - Adaptacija gradskog kina - Sanacija krovišta muzeja - Investicije-obnova i sanacija donjeg kata gradske knjižnice - Izgradnja školske športske dvorane za potrebe učenika i djelatnika OŠ "Josip Vergilij Perić" - Izgradnja zgrade novog Centra za socijalnu skrb Imotski - Uređenje prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovališta - Povećanje kapaciteta postojećeg dječjeg vrtića i izgradnja novog - Izgradnja i rekonstrukcija muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke 		<ul style="list-style-type: none"> - Rekonstrukcija prometnica na području Grada Imotskog - Izgradnja reciklažnog dvorišta i sortirnice - Uređenje javne rasvjete - Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero" - Osnivanje geoparka Imotska jezera - Sanacija odlagališta otpada Kozjačić - Uređenje arboretuma Gaj - Izgradnja ugibaldišta za autobuse - Sanacija groblja u Imotskom - Biciklističke staze - Hodočasničke staze - Aglomeracija Grada Imotskog - Daljnji razvoj infrastrukture Poduzetničke zone (faza 2)

Izvor: obrada autora

4.1.1 VIZIJA

Vizija koja se definira za Grad Imotski predstavlja idealnu sliku Grada Imotskog u budućnosti a koja je jasna, sažeta, realna i dostižna.

Vizija Grada Imotskog za razdoblje od 2019. – 2023. glasi:

Grad povratka!

Ishodište vizije fokusirano je na problematiku predstavljenu u okviru analize stanja i SWOT analize koja se na nju direktno nadovezuje. S obzirom na dugotrajne negativne trendove u svim promatranim segmentima, Grad se opredjeljuje za stvaranje pozitivne i na čvrstim temeljima izgrađene slike u budućnosti. Na tragu navedenog Grad se želi okrenuti mladima i stvoriti infrastrukturne preduvjete kojima će postati i ostati mjesto snažnog identiteta koje je idealno za život i rad.

U svrhu ostvarenja postavljene vizije generirani su ciljevi koji su fokusirani na aktivaciju gospodarskih potencijala, zaštitu prirodnih resursa, njihovu valorizaciju te uređenje infrastrukture i stvaranje javnih društvenih sadržaja dostupnih svima.

Kako bi se osiguralo ostvarenje navedene vizije specificirani su i projekti kojima će se na operativnoj razini kontinuirano raditi na kreiranju „opipljivih“ promjena u navedenim segmentima i na taj način revitalizirati Grad u punom smislu te riječi.

Prije svega, Grad Imotski je područje u kojem prirodno gravitiraju stanovnici svih obližnjih naselja Imotske krajine, stoga će ojačanim infrastrukturnim, gospodarskim i društvenim segmentom potvrditi status i ulogu i ostvariti kontinuitet u funkcionalnom smislu na regionalnoj razini.

Sve težnje za uspostavom funkcionalnih sektora i javnih servisa usmjerene su na „povratak“, stanovnika kroz jačanje ključnih aspekata: povjerenja, mogućnosti u pogledu kreiranja prilika i prosperiteta, a sve u skladu sa prepoznatim potrebama i dinamikom koju Grad živi.

4.1.2 CILJEVI I MJERE

Kako bi se realizirala postavljena vizija Grada Imotskog definirani su specifični ciljevi koji su strukturirani i tematski profilirani s namjerom da se ovo područje aktivira i da se kreiraju horizontalni efekti koji će se multiplicirati na cjelokupno gospodarstvo.

Ciljevi Grada Imotskog u razdoblju od 2019. – 2023. prikazani su na sljedećoj slici.

Slika 14. Specifični ciljevi Grada Imotskog u razdoblju od 2019. - 2023.

Izvor: obrada autora

S obzirom na to da je postavljena vizija koja revitalizira Grad do te mjere da odgovara na nepovoljne trendove i ograničavajuće faktore razvoja, prethodno navedeni ciljevi osmišljeni su s namjerom da se provode koordinirano, kontinuirano i odlučno.

Specifični cilj 1 - Aktivacija gospodarskih potencijala odgovor je na potrebu da se istovremeno iskoriste i valoriziraju razvojni faktori poput poljoprivrede, povoljnog geoprometnog položaja i prirodnih resursa te plasiraju kroz uređenu i funkcionalnu osmišljenu užu gradsku jezgru.

Jedna od mjera odnosi se na realizaciju potpuno novih kanala prodaje poput zelene tržnice koja bi se uspostavila u okviru stočnog sajma te bi omogućila distribuciju lokalnih prehrambenih proizvoda svim ugostiteljskim i trgovačkim objektima u Gradu Imotskom (restorani i sl.). Na ovaj način postići će se multiplikativni gospodarski učinci koji su horizontalni i dugoročno poželjni u pogledu kreiranja kratkih lanaca opskrbe.

Tržište za promociju i plasman navedenih proizvoda svakako se može formirati u Gradskoj jezgri koja se prirodnim fenomenima (Crveno i Modro jezero, rijeka Vrljika) i kulturnom baštinom (Topana) te javnim površinama (Imotske skaline) može zaokružiti u jedinstvenu i prepoznatljivu priču. Upravo zato je predviđena realizacija projekta uređenja šetnice na rijeci Vrljici koja slijedi prethodno navedenu ideju revitalizacije uže gradske jezgre.

Nadalje, Gradska tržnica čije uređenje je također predviđeno mjerom u okviru ovog cilja će postati svojevrsnim prezentacijskim središtem poljoprivrednih proizvoda ovog područja.

Predviđeno je i stavljanje u funkciju poduzetničke zone a sve sa ciljem stvaranja povoljnijeg i poticajnog poduzetničkog okruženja. U sklopu poduzetničke zone osigurati će se pokretanje novih tvrtki sa sjedištem u Gradu Imotskom te zapošljavanje. Također su kao doprinos

privlačenju poduzetnika i razvoju poduzetništva u Gradu Imotskom planirani projekti izgradnje i opremanja poduzetničkog inkubatora te uspostava coworking infrastrukture. Uz izgradnju i opremanje prostora za mlade poduzetnike unutar poduzetničkog inkubatora ujedno će se nuditi usluge mentoriranja i individualnog savjetovanja te uključiti dodatne usluge za poduzetnike početnike.

Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujundūše odnosi se na dugotrajan proces kojim će se ustanovit pozitivne promjene na trsovima vinove loze (npr. bolji prinos, boja, rijetko pojavljivanje bolesti). Nakon laboratorijskih testiranja zdravi trsovi se nacijepe te se sade u pokusne nasade. Nakon dugogodišnjeg procesa slijedi postupak priznavanja klona koji će imati sva uzgojna svojstva sorte Kujundūša koja je specifična za područje Imotskog a iz koje će se dobiti mogućnost dodatne valorizacije i brendiranja ove sorte vinove loze.

Razvojnim programom usmjerenim na Obiteljska poljoprivredna gospodarstva kreirati će se mjere kojima je fokus na pokretanju novih, te daljnjem razvoju i unapređenju postojećih gospodarstava i njihovih aktivnosti.

Specifični cilj 2 - Revitalizacija društvenih djelatnosti identificiran je na temelju nastojanja da se definira popis mjera koje su komplementarne sa vizijom i željom da se očuva identitet zajednice u cjelini. Navedeno će se postići provođenjem projekata koji revitaliziraju društvene djelatnosti u tolikoj mjeri da život u Gradu postane ugodan i po mjeri mladih ljudi. Da bi navedeno bilo moguće stanovnicima je potrebno osigurati nesmetano odvijanje svakodnevnih aktivnosti koje se realiziraju u sklopu pruženih javnih društvenih usluga poput osnivanja visokoškolske ustanove, proširenja kapaciteta objekata predškolskog odgoja, realizacije programa poticajne stanogradnje, izgradnje sportsko rekreativne infrastrukture (gradski bazen i sportska dvorana), te informacijsko edukativnih i zabavnih sadržaja (adaptacija kina, obnova gradske knjižnice i sl.).

Izuzev navedenih mjera, predviđene su i socijalne mjere usmjerene na infrastrukturu (Izgradnja zgrade novog centra za socijalnu skrb Imotski) i kreiranje novih sadržaja (poludnevni boravak i obiteljsko savjetovalište).

Mjera koja se odnosi na izgradnju i rekonstrukciju muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke usmjerena je na prilagodbu kapaciteta muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke. Osim navedenog mjera se odnosi i na oblikovanje suvremene prezentacije zbirke uz kompletno uređenje interijera.

SC3 Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture cilj je koji predstavlja težnju da se prostor Grada Imotskog, naročito uža jezgra na kojoj se nalaze Crveno i Modro jezero koji su poznati i valorizirani u turizmu oblikuje na način da očuva prostorni identitet i poštuje prirodna svojstva a pri tome omogućiti kreiranje dodane vrijednosti. U skladu s tim definirane su mjere: Osnivanje istraživačko – edukacijskog centra „Crveno jezero“ i osnivanje geoparka Imotska jezera. Da bi se navedena prirodna dobra trajno očuvala predviđeno je i plansko uređenje infrastrukture koja se nalazi neposredno uz prirodne fenomene ili ima direktan utjecaj na očuvanje okoliša: izgradnja reciklažnog dvorišta, uređenje javne rasvjete, sanacija odlagališta otpada „Kozjačić“, uređenje arboretuma Gaj, te izgradnja ugibališta za autobuse i daljnji infrastrukturni razvoj poduzetničke zone. Doprinos diversifikaciji turističke ponude dati će izgradnja biciklističkih i hodočasničkih staza koje su također predviđene specifičnim ciljem 3.

4.1.3 FINANCIJSKI PLAN

Financijski plan predstavlja pregled alokacije financijskih sredstava potrebnih za ostvarenje strateških ciljeva Grada Imotskog. Izvori sredstva iz kojih će se vršiti alokacija sredstva odnose se na: Proračun jedinice lokalne samouprave, Javne izvore koji se odnose na Županiju i Ministarstva, EU fondove i Ostalo.

U nastavku se nalazi financijski plan za svaku pojedinačnu mjeru i razinu strateškog cilja koji će se provedbom mjere i ostvariti. Plan provedbe svake mjere odnosi na izvore financiranja te planiranim periodom realizacije mjera od 2019. godine do 2023. godine.

Tablica 30. Financijski plan provedbe cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Aktivacija gospodarskih potencijala	1.1. Stavljanje u funkciju poduzetničke zone (faza 1)	1.350.000,00	15,00%	85,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			202.500,00	1.147.500,00	0,00	0,00	675.000,00	675.000,00	0,00	0,00	0,00
	1.2. Adaptacija gradske tržnice	350.000,00	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	80,00%	20,00%	0,00%	0,00%
			70.000,00	280.000,00	0,00	0,00	0,00	280.000,00	70.000,00	0,00	0,00
	1.3. Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujundūša	800.000,00	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			800.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00	560.000,00	0,00	0,00	0,00
	1.4. Uspostavljanje stočnog sajma i zelene tržnice	1.000.000,00	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	70,00%	30,00%	0,00%	0,00%
			500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	700.000,00	300.000,00	0,00	0,00
	1.5. Uređenje tematskih staza na području Grada Imotskog	2.800.000,00	30,00%	30,00%	40,00%	0,00%	30,00%	30,00%	40,00%	0,00%	0,00%
			840.000,00	840.000,00	1.120.000,00	0,00	840.000,00	840.000,00	1.120.000,00	0,00	0,00
	1.6. Uređenje šetnice uz rijeku Vrljiku	1.000.000,00	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00
	1.7. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora	20.000.000,00	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%
			3.000.000,00	0,00	17.000.000,00	0,00	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
	1.8. Uspostava coworking infrastrukture	10.000.000,00	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%
			1.500.000,00	0,00	8.500.000,00	0,00	0,00	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00
	1.9. Razvojni program OPG-ova	300.000,00	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			300.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300.000,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO:		37.600.000,00	7.712.500,00	3.267.500,00	26.620.000,00	0,00	2.255.000,00	11.355.000,00	8.990.000,00	7.500.000,00

Izvor: Izrada autora

Tablica 31. Financijski plan provedbe cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	
2. Revitalizacija društvenih djelatnosti	2.1. Osnivanje visokoškolske ustanove	30.000.000,00	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	70,00%	30,00%	0,00%	0,00%	
			0,00	0,00	30.000.000,00	0,00	0,00	21.000.000,00	9.000.000,00	0,00	0,00	
	2.2. Izgradnja doma za starije i nemoćne	5.000.000,00	0,00%	14,00%	0,00%	86,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%
			0,00	700.000,00	0,00	4.300.000,00	0,00	1.500.000,00	3.500.000,00	0,00	0,00	
	2.3. Poticajna stanogradnja - POS	17.000.000,00	14,00%	0,00%	86,00%	0,00%	20,00%	60,00%	20,00%	0,00%	0,00%	
			2.380.000,00	0,00	14.620.000,00	0,00	3.400.000,00	10.200.000,00	3.400.000,00	0,00	0,00	
	2.4. Izgradnja gradskog bazena i nove sportske dvorane	10.000.000,00	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	
			0,00	0,00	10.000.000,00	0,00	0,00	2.000.000,00	8.000.000,00	0,00	0,00	
	2.5. Valorizacija kulturnih manifestacija	670.000,00	25,00%	50,00%	10,00%	15,00%	80,00%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
			167.500,00	335.000,00	67.000,00	100.500,00	536.000,00	134.000,00	0,00	0,00	0,00	
	2.6. Adaptacija gradskog kina	200.000,00	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
			0,00	200.000,00	0,00	0,00	60.000,00	140.000,00	0,00	0,00	0,00	
	2.7. Sanacija krovista muzeja	100.000,00	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	
			0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00	70.000,00	0,00	0,00	
	2.8. Investicije-obnova i sanacija donjeg kata gradske knjižnice	164.962,43	5,00%	95,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
			8.248,12	156.714,31	0,00	0,00	164.962,43	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.9. Izgradnja školske sportske dvorane za potrebe učenika i djelatnika OŠ "Josip Vergilij Perić"	14.700.000,00	10,00%	90,00%	0,00%	0,00%	5,00%	60,00%	35,00%	0,00%	0,00%		
		1.470.000,00	13.230.000,00	0,00	0,00	735.000,00	8.820.000,00	5.145.000,00	0,00	0,00		
2.10. Izgradnja zgrade novog Centra za socijalnu skrb Imotski	3.000.000,00	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	20,00%	20,00%	30,00%	30,00%	0,00%		
		0,00	3.000.000,00	0,00	0,00	600.000,00	600.000,00	900.000,00	900.000,00	0,00		
2.11. Uređenje prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovišta	2.500.000,00	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	15,00%	60,00%	25,00%	0,00%	0,00%		
		500.000,00	2.000.000,00	0,00	0,00	375.000,00	1.500.000,00	625.000,00	0,00	0,00		
2.12. Povećanje kapaciteta postojećeg dječjeg vrtića i izgradnja novog	8.000.000,00	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%		
		1.200.000,00	0,00	6.800.000,00	0,00	0,00	2.400.000,00	5.600.000,00	0,00	0,00		
2.13. Izgradnja i rekonstrukcija muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke	10.000.000,00	5,00%	0,00%	95,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%		
		500.000,00	0,00	9.500.000,00	0,00	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00	0,00		
UKUPNO:		101.334.962,43	6.225.748,12	19.721.714,31	70.987.000,00	4.400.500,00	5.870.962,43	53.324.000,00	41.240.000,00	900.000,00	0,00	

Izvor: Izrada autora

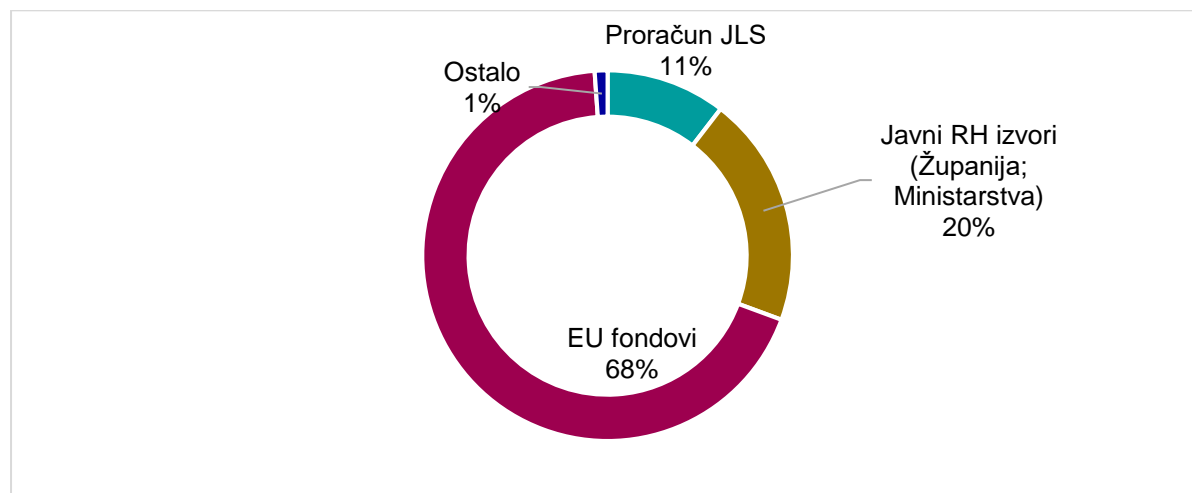
Tablica 32. Financijski plan provedbe cilja 3. Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	
3. Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture	3.1. Rekonstrukcija prometnica na području Grada Imotskog	8.000.000,00	15,00%	85,00%	0,00%	0,00%	15,00%	70,00%	15,00%	0,00%	0,00%	
			1.200.000,00	6.800.000,00	0,00	0,00	1.200.000,00	5.600.000,00	1.200.000,00	0,00	0,00	
	3.2. Izgradnja reciklažnog dvorišta i sortirnice	4.000.000,00	10,00%	0,00%	90,00%	0,00%	0,00%	0,00%	70,00%	30,00%	0,00%	0,00%
			400.000,00	0,00	3.600.000,00	0,00	0,00	2.800.000,00	1.200.000,00	0,00	0,00	
	3.3. Uređenje javne rasvjete	5.000.000,00	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	40,00%	60,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			1.000.000,00	4.000.000,00	0,00	0,00	2.000.000,00	3.000.000,00	0,00	0,00	0,00	
	3.4. Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero"	300.000,00	15,00%	85,00%	0,00%	0,00%	40,00%	60,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			45.000,00	255.000,00	0,00	0,00	120.000,00	180.000,00	0,00	0,00	0,00	
	3.5. Osnivanje geoparka Imotska jezera	1.000.000,00	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			200.000,00	800.000,00	0,00	0,00	300.000,00	700.000,00	0,00	0,00	0,00	
	3.6. Sanacija odlagališta otpada Kozjačić	3.000.000,00	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			450.000,00	0,00	2.550.000,00	0,00	0,00	900.000,00	2.100.000,00	0,00	0,00	
	3.7. Uređenje arboretuma Gaj	1.000.000,00	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			0,00	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	
	3.8. Izgradnja ugibališta za autobuse	550.000,00	25,00%	75,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
			137.500,00	412.500,00	0,00	0,00	550.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.9. Sanacija groblja u Imotskom	150.000,00	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	150.000,00	0,00	0,00	150.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
3.10. Biciklističke staze	120.000,00	0,00%	80,00%	0,00%	20,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	96.000,00	0,00	24.000,00	36.000,00	84.000,00	0,00	0,00	0,00		
3.11. Hodočasničke staze	100.000,00	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	100.000,00	0,00	0,00	30.000,00	70.000,00	0,00	0,00	0,00		
3.12. Aglomeracija Grada Imotskog	220.000.000,00	10,00%	20,00%	70,00%	0,00%	15,00%	60,00%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		22.000.000,00	44.000.000,00	154.000.000,00	0,00	33.000.000,00	132.000.000,00	55.000.000,00	0,00	0,00		
3.13. Daljnji razvoj infrastrukture Poduzetničke zone (faza 2)	12.500.000,00	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	20,00%	50,00%	30,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		1.875.000,00	0,00	10.625.000,00	0,00	2.500.000,00	6.250.000,00	3.750.000,00	0,00	0,00		
UKUPNO:		255.720.000,00	27.307.500,00	56.613.500,00	171.775.000,00	24.000,00	39.886.000,00	152.084.000,00	63.750.000,00	0,00	0,00	

Izvor: Izrada autora

Ukupan iznos namijenjen provedbi Strateškog plana razvoja Grada Imotskog za razdoblje od 2019. do 2023. godine iznosi 394.654.962,43 kn. Ukoliko se promatra udio financiranja mjera prema izvorima najveći udio odnosi se na EU fondove (68%) te javne RH izvore (20%). Detaljan prikaz nalazi se na sljedećem grafikonu.

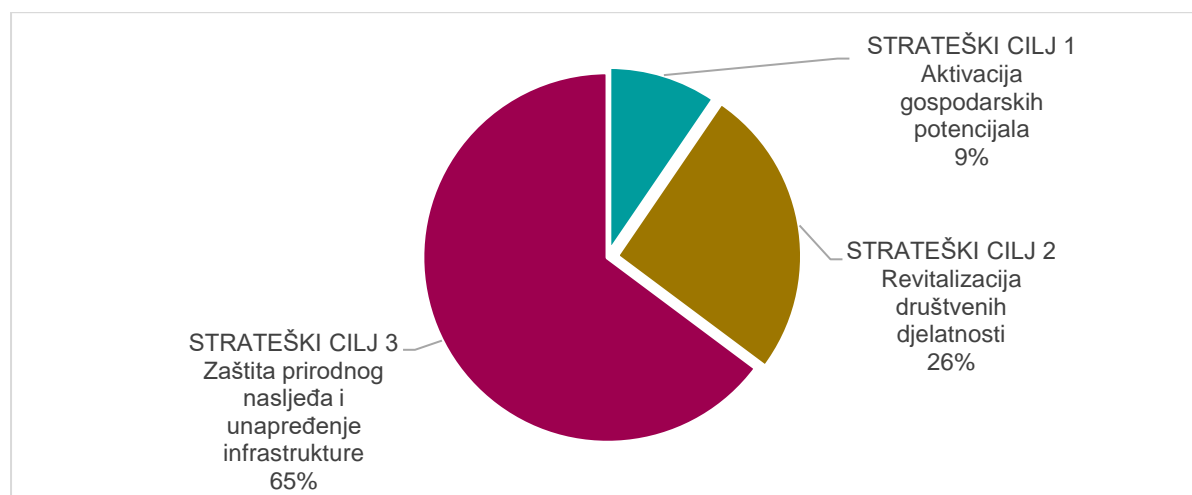
Grafikon 50. Financiranje mjera Strateškog plana razvoja prema izvorima financiranja

Izvor: Izrada autora

Ukoliko se promatra alokacija sredstava prema ciljevima unutar kojih je grupirano ukupno 33 mjera može se uočiti da je najveći iznos sredstava predviđen provedbi Strateškog cilja 3 - Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture (65 %). Nadalje, za realizaciju Strateškog cilja 2 - Revitalizacija društvenih djelatnosti predviđeno je ukupno 26 % dok je za realizaciju Strateškog cilja 1 - Aktivacija gospodarskih potencijala predviđeno 9 % sredstava.

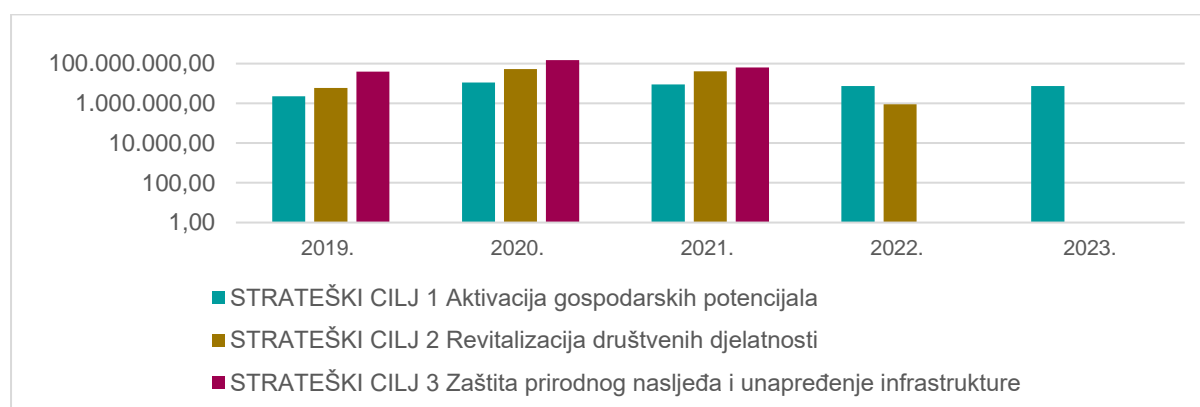
Grafikon 51. Pregled alokacije sredstava prema ciljevima

Izvor: Izrada autora

Na idućem grafikonu prikazana je alokacija sredstava prema planiranoj alokaciji sredstava u razdoblju od 2019. do 2023. godine u kojoj je predviđen završetak svih mjera a u skladu s tim potrošnja sredstava.

Grafikon 52. Pregled alokacije sredstava prema godinama i ciljevima

Izvor: Izrada autora

4.2 Provedba strategije razvoja

Strateški plan razvoja Grada Imotskog javni je dokument koji će se po usvajanju od strane Gradskog vijeća javno objaviti na web stranicama Grada Imotskog, te će biti predstavljen javnosti putem medija. Neposredno pred usvajanje dokumenta će se provoditi postupak javnog savjetovanja te će svim zainteresiranim stranama biti omogućeno komentiranje i predlaganje projektnih ideja što dodatno doprinosi načelu transparentnosti i participativnosti kojim se dokument vodi.

Kako bi se omogućilo uspješno provođenje Strateškog plana razvoja, odnosno odrednica definiranih ovim dokumentom neophodna je uspostava kvalitetne provedbene strukture koja je prikazana na sljedećoj slici.

Slika 15. Zaduženja za implementaciju Strategije

Izvor: Izrada autora

Prilikom provođenja strateških mjera voditi će se računa o usklađenosti sa proračunom i proračunskim aktima. Za provedbu Strategije odgovoran je Grad Imotski sa svim upravnim odjelima koje podrazumijeva. Pri tome Gradonačelnik direktno nadzire provedbu Strategije i provodi dio aktivnosti te pruža potporu nositeljima mjera. Na temelju ostvarenih aktivnosti periodično izvještava Gradsko vijeće o ostvarenim rezultatima koji su temeljeni na izvještajima koordinatora projekata koji je imenovan kako bi se pratilo izvršenje mjera s operativne razine i omogućila adekvatna evaluacija rezultata Strategije.

4.3 Postupak praćenja provedbe

U ovom poglavlju detaljno je prikazan postupak praćenja kontrole i vrednovanja rezultata strategije. U svrhu jednostavnije evaluacije za sve mjere definirani su indikatori i izlazni pokazatelji. Implementacija mjera pratiti će se na način da će se za svaku od mjera vršiti usporedba stvarnog stanja sa planiranim. Pri tome će se u obzir uzimati dinamika izvršenja investicije, ukupna visina troškova te eventualna odstupanja i uzroci odstupanja od planirane visine troškova, te sve ostale promjene čije izvršenje može utjecati na realizaciju strateškog razvojnog plana. U nastavku su prikazani indikatori i izlazni pokazatelji za svaku od mjera grupiranu po ciljevima.

Tablica 33. Parametri za praćenje cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala

Cilj	Mjera	Opis mjere	Nositelj	Indikatori	Izlazni pokazatelji
1. Aktivacija gospodarskih potencijala	1.1. Stavljanje u funkciju poduzetničke zone (faza 1)	Cilj projekta je pokretanje poduzetničke zone Imotski s ciljem privlačenja investicija i stvaranja pozitivnog poduzetničkog okruženja, a u svrhu povećane stope zaposlenosti na području Imotske krajine i podizanja stupnja kvalitete života.	Grad Imotski	m2 izgrađene i opremljene poduzetničke zone	130 000 m2
	1.2. Adaptacija gradske tržnice	Projekt se odnosi na adaptaciju prostora gradske tržnice u svrhu razvoja poljoprivrede i malog gospodarstva na području Imotske krajine te u svrhu diversifikacije turističkih sadržajima.	Grad Imotski	m2 uređene gradske tržnice	1 000 m2
	1.3. Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujundžuša	Projekt se odnosi na pokretanje procesa klonske selekcije i oslobađanju od virusa autohtone vinove loze Kujundžušate u konačnici brendiranje autohtone imotske sorte Kujundžuša.	Grad Imotski	ha vinograda uključeni u proces klonske selekcije	3 0000 ha
	1.4. Uspostavljanje stočnog sajma i zelene tržnice	Projekt se odnosi na revitalizaciju stočnog sajma koji se nekoć održavao u Gradu Imotskom. Projekt uključuje uređenje lokacije i uspostavu zelene tržnice za poljoprivrednike sa područja cijele Imotske krajine.	Grad Imotski	m2 uređenog prostora za stočni sajam i zelenu tržnicu	2 000 m2
	1.5. Uređenje tematskih staza na području Grada Imotskog	Projekt se odnosi na izgradnju poučnih i sportsko rekreacijskih staza te protupožarnih puteva na području Modrog i Crvenog jezera	Grad Imotski	m2 uređenih poučnih i sportsko rekreacijskih staza te protupožarnih puteva	7000 m2
	1.6. Uređenje šetnice uz rijeku Vrljiku	Projekt uključuje izgradnju i uređenje staze duljine 1 kilometar u svrhu promicanja turističke ponude uz popratne sadržaje	Grad Imotski	km izgrađene i opremljene šetnice	1 km
	1.7. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora	Projekt uključuje izgradnju i opremanje poduzetničkog inkubatora koji je namijenjen poduzetnicima početnicima te će osim subvencioniranog najma poslovnih prostora poduzetnicima nuditi usluge mentoriranja i individualnog savjetovanja te ostalih pratećih usluga (pristup internetu, besplatno korištenje dvorane za sastanke i sl.).	Grad Imotski	broj izgrađenih i opremljenih poduzetničkih inkubatora	1
	1.8. Uspostava coworking infrastrukture	Projekt se odnosi na izgradnju i opremanje coworking objekta koji će biti dostupan svim zainteresiranim poduzetnicima.	Grad Imotski	broj uspostavljenih coworking objekata	1
	1.9. Razvojni program OPG-ova	Projekt uključuje kreiranje programa poticajnih mjera za lokalna obiteljska poljoprivredna gospodarstva.	Grad Imotski	broj kreiranih razvojnih programa	1

Izvor: Izrada autora

Tablica 34. Parametri za praćenje cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti

Cilj	Mjera	Opis mjere	Nositelj	Indikatori	Izlazni pokazatelji
2. Revitalizacija društvenih djelatnosti	2.1. Osnivanje visokoškolske ustanove	Projektni prijedlog usmjeren je na osnivanje visokoškolske ustanove sa tri smjera informatika, turistički menadžment i prehrambeni smjer.	Grad Imotski	Broj novoosnovanih visokoškolskih usmjerenja	3 visokoškolska usmjerenja
	2.2. Izgradnja doma za starije i nemoćne	Projektni prijedlog usmjeren je na prenamjenu napuštene škole u dom za starije i nemoćne osobe.	Grad Imotski	m2 izgrađenog i opremljenog doma za starije i nemoćne	1 000 m2
	2.3. Poticajna stanogradnja - POS	Projektni prijedlog odnosi se na izgradnju stambenih objekata usmjerenih na mlade obitelji.	Grad Imotski	Broj m2 uređenih stambenih objekata	5 000 m2
	2.4. Izgradnja gradskog bazena i nove sportske dvorane	Projektni prijedlog odnosi se na izgradnju bazena i sportske dvorane u svrhu poticanja mladih na aktivno bavljenje sportom.	Grad Imotski	Broj m2	4 000 m2
	2.5. Valorizacija kulturnih manifestacija	Projektni prijedlog odnosi se na valorizaciju kulturnih manifestacija "Sine Božji budi faljen", predstavu "Hasanaginica", izložbu "Životinjski svijet imotske krajine", festival "Vilinska Imota" te "Baština na danu".		Broj valoriziranih kulturno društvenih manifestacija	5 valoriziranih kulturno društvenih manifestacija
	2.6. Adaptacija gradskog kina	Adaptacija prostora gradskog kina.	Pučko otvoreno učilište Imotski	m2 adaptiranog gradskog kina	300 m2
	2.7. Sanacija krovništa muzeja	Sanacija dotrajalog krovništa muzeja.	Pučko otvoreno učilište Imotski	m2 renoviranog krovništa muzeja	275 m2
	2.8. Investicije-obnova i sanacija donjeg kata gradske knjižnice	Adaptacija i energetska obnova donjeg kata gradske knjižnice.	Gradska knjižnica "Don Mihovil Pavlinović"	m2 renoviranog i saniranog prostora gradske knjižnice	100 m2
	2.9. Izgradnja školske športske dvorane za potrebe učenika i djelatnika OŠ "Josip Vergilij Perić"	Prikupljanje potrebne projektne dokumentacije i izgradnja školske sportske dvorane za potrebe učenika i djelatnika OŠ Josip Vergilij Perić.	OŠ "Josip Vergilij Perić"	Broj m2 izgrađene športske dvorane	2 190 m2
	2.10. Izgradnja zgrade novog Centra za socijalnu skrb Imotski	Od Ministarstva državne imovine CZSS Imotski je dobio zgradu bivše "Laurića škole" s pripadajućim zemljištem, za izgradnju nove zgrade CZSS Imotski. U roku od 5 godina, prema ugovoru, bi se trebao završiti projekt.	Centar za socijalnu skrb Imotski	Broj m2 izgrađene zgrade Centra za socijalnu skrb	400 m2
	2.11. Uređenje prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovaništa	Adaptacija i uređenje prostora za potrebe poludnevnog boravka djece u riziku i obiteljskog savjetovaništa štitenika centra za socijalnu skrb Imotski i doma Maestral iz Splita.	Maestral-Split u partnerstvu s CZSS Imotski	Broj m2 uređenog prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovaništa	75 m2
	2.12. Povećanje kapaciteta postojećeg dječjeg vrtića i izgradnja novog	Projekt se odnosi na izgradnju novog vrtića na čestici od 5000 m2 te povećanju kapaciteta postojećeg dječjeg vrtića.	Grad Imotski	Broj m2 izgrađenog i adaptiranog dječjeg vrtića	5000 m2
	2.13. Izgradnja i rekonstrukcija muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke	Projekt se odnosi na prilagodbu kapaciteta muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke. Projekt obuhvaća oblikovanje suvremene prezentacije zbirke uz kompletno uređenje interijera.	Grad Imotski	Broj m2 prilagođenog kapaciteta muzeja	350 m2

Izvor: Izrada autora

Tablica 35. Parametri za praćenje cilja 3. Zaštita prirodnog naslijeđa i unapređenje infrastrukture

Cilj	Mjera	Opis mjere	Nositelj	Indikatori	Izlazni pokazatelji
3. Zaštita prirodnog naslijeđa i unapređenje infrastrukture	3.1. Rekonstrukcija prometnica na području Grada Imotskog	Rekonstrukcija prometnica i obilaznice te postavljanje horizontalne i vertikalne signalizacije na području oko Crvenog jezera te pristupne ceste prema školi i dječjem vrtiću.	Grad Imotski	km rekonstruiranih prometnica	8 km
	3.2. Izgradnja reciklažnog dvorišta i sortirnice	Projekt se odnosi na izgradnju jednog reciklažnog dvorišta na područje uz postojeće odlagalište Kozjačić.	Gospodarenje otpadom	broj izgrađenih i opremljenih reciklažnih dvorišta	1 izgrađeno i opremljeno reciklažno dvorište
	3.3. Uređenje javne rasvjete	Rekonstrukcija tijela javne rasvjete na području Grada Imotskog te postavljanje energetski prihvatljivije LED rasvjete.	Energetika	broj rekonstruiranih tijela javne rasvjete	rekonstruirano 300 tijela javne rasvjete
	3.4. Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero"	Projekt se odnosi na kupnju i opremanje prostora u kojem će formirati i smjestiti istraživačko-edukacijski centar Crveno jezero.	Grad Imotski	m2 novo uspostavljenog istraživačko - edukacijskog centra	100 m2
	3.5. Osnivanje geoparka Imotska jezera	Projekt se odnosi na izradu dokumentacije potrebne za registraciju pri UNESCO-u.	Grad Imotski	broj registriranih UNESCO geoparkova	1 registriran geopark
	3.6. Sanacija odlagališta otpada Kozjačić	Projekt se odnosi na sanaciju neusklađenog odlagališta otpada Kozjačić.	Grad Imotski	m2 sanirane površine odlagališta	1 500 m2
	3.7. Uređenje arboretuma Gaj	Cilj projekta je uređenja staza i zapuštenih turističkih sadržaja u predjelu Gaj, obilježavanje bilja i uređenje edukacijskog centra za upoznavanje bilja u perivoju.	Grad Imotski	m2 uređenog arboretuma	3 000 m2
	3.8. Izgradnja ugibališta za autobuse	Projekt se odnosi na izgradnju ugibališta za autobuse koji svakodnevno prevoze oko 1100 djece u osnovne i srednje škole na području Grada.	Grad Imotski	m2 uređenih površina autobusnog ugibališta	1 000 m2
	3.9. Sanacija groblja u Imotskom	Projekt se odnosi na rušenje dotrajalih zidova na gradskom groblju te izgradnja novih.	Grad Imotski	m2 saniranog groblja	300m2
	3.10. Biciklističke staze	Cilj projekta ja uređenje 13 kružnih biciklističkih staza na području Grada Imotskog.	TZ Imota	km uređenih biciklističkih staza	375 km
	3.11. Hodočasničke staze	Projekt se odnosi na uređenje 3 hodočasničke staze.	TZ Imota	km uređenih hodočasničkih staza	100 km
	3.12. Aglomeracija Grada Imotskog	Projekt se odnosi na rekonstrukcija vodovodne i kanalizacijske mreže na području Grada Imotskoga te izgradnja novog kolektora i crpne stanice.	Grad Imotski	km rekonstruirane vodovodne i kanalizacijske mreže	50 km
	3.13. Daljnji razvoj infrastrukture Poduzetničke zone (faza 2)	Projekt se odnosi na daljnji razvoj infrastrukture	Grad Imotski	broj uspostavljenih poduzetničkih zona sa razvijenom infrastrukturom	1

Izvor: Izrada autora

4.4 Akcijski plan

Akcijski plan provedbe Strateškog plana razvoja provedbeni je dokument kojim se omogućuje pregled i praćenje provedbe planiranih mjera u trogodišnjem razdoblju. Početak razdoblja odnosi se na godinu u kojoj je započeta provedba SRP-a, odnosno 2019. godinu. Akcijskim planom olakšava se kontrola i nadzor provedbe planiranih mjera u užem vremenskom razdoblju.

Tablica 36. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala

Cilj	Mjera	2019.	2020.	2021.
1. Aktivacija gospodarskih potencijala	1.1. Stavljanje u funkciju poduzetničke zone (faza 1)	50,00%	50,00%	0,00%
		675.000,00	675.000,00	0,00
	1.2. Adaptacija gradske tržnice	0,00%	80,00%	20,00%
		0,00	280.000,00	70.000,00
	1.3. Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujunduša	30,00%	70,00%	0,00%
		240.000,00	560.000,00	0,00
	1.4. Uspostavljanje stočnog sajma i zelene tržnice	0,00%	70,00%	30,00%
		0,00	700.000,00	300.000,00
	1.5. Uređenje tematskih staza na području Grada Imotskog	30,00%	30,00%	40,00%
		840.000,00	840.000,00	1.120.000,00
	1.6. Uređenje šetnice uz rijeku Vrljiku	50,00%	50,00%	0,00%
		500.000,00	500.000,00	0,00
	1.7. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora	0,00%	25,00%	25,00%
		0,00	5.000.000,00	5.000.000,00
	1.8. Uspostava coworking infrastrukture	0,00%	25,00%	25,00%
		0,00	2.500.000,00	2.500.000,00
	1.9. Razvojni program OPG-ova	0,00%	100,00%	0,00%
		0,00	300.000,00	0,00
	UKUPNO:		2.255.000,00	11.355.000,00

Izvor: Izrada autora

Tablica 37. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti

Cilj	Mjera	2019.	2020.	2021.
2. Revitalizacija društvenih djelatnosti	2.1. Osnivanje visokoškolske ustanove	0,00%	70,00%	30,00%
		0,00	21.000.000,00	9.000.000,00
	2.2. Izgradnja doma za starije i nemoćne	0,00%	30,00%	70,00%
		0,00	1.500.000,00	3.500.000,00
	2.3. Poticajna stanogradnja - POS	20,00%	60,00%	20,00%
		3.400.000,00	10.200.000,00	3.400.000,00
	2.4. Izgradnja gradskog bazena i nove sportske dvorane	0,00%	20,00%	80,00%
		0,00	2.000.000,00	8.000.000,00
	2.5. Valorizacija kulturnih manifestacija	80,00%	20,00%	0,00%
		536.000,00	134.000,00	0,00
	2.6. Adaptacija gradskog kina	30,00%	70,00%	0,00%
		60.000,00	140.000,00	0,00
	2.7. Sanacija krovšta muzeja	0,00%	30,00%	70,00%
	0,00	30.000,00	70.000,00	
2.8. Investicije-obnova i sanacija donjeg kata gradske knjižnice	100,00%	0,00%	0,00%	
	164.962,43	0,00	0,00	
2.9. Izgradnja školske športske dvorane za potrebe učenika i djelatnika OŠ "Josip Vergilij Perić"	5,00%	60,00%	35,00%	
	735.000,00	8.820.000,00	5.145.000,00	
2.10. Izgradnja zgrade novog Centra za socijalnu skrb Imotski	20,00%	20,00%	30,00%	
	600.000,00	600.000,00	900.000,00	
2.11. Uređenje prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovišta	15,00%	60,00%	25,00%	
	375.000,00	1.500.000,00	625.000,00	
2.12. Povećanje kapaciteta postojećeg dječjeg vrtića i izgradnja novog	0,00%	30,00%	70,00%	
	0,00	2.400.000,00	5.600.000,00	
2.13. Izgradnja i rekonstrukcija muzeja i uvođenje stalnog postava Franjevačke zbirke	0,00%	50,00%	50,00%	
	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	
	UKUPNO:	5.870.962,43	53.324.000,00	41.240.000,00

Izvor: Izrada autora

Tablica 38. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 3. Zaštita prirodnog naslijeđa i unapređenje infrastrukture

Cilj	Mjera	2019.	2020.	2021.
3. Zaštita prirodnog naslijeđa i unapređenje infrastrukture	3.1. Rekonstrukcija prometnica na području Grada Imotskog	15,00%	70,00%	15,00%
		1.200.000,00	5.600.000,00	1.200.000,00
	3.2. Izgradnja reciklažnog dvorišta i sortirnice	0,00%	70,00%	30,00%
		0,00	2.800.000,00	1.200.000,00
	3.3. Uređenje javne rasvjete	40,00%	60,00%	0,00%
		2.000.000,00	3.000.000,00	0,00
	3.4. Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero"	40,00%	60,00%	0,00%
		120.000,00	180.000,00	0,00
	3.5. Osnivanje goparka Imotska jezera	30,00%	70,00%	0,00%
		300.000,00	700.000,00	0,00
	3.6. Sanacija odlagališta otpada Kozjačić	0,00%	30,00%	70,00%
		0,00	900.000,00	2.100.000,00
	3.7. Uređenje arboretuma Gaj	0,00%	50,00%	50,00%
	0,00	500.000,00	500.000,00	
3.8. Izgradnja ugibališta za autobuse	100,00%	0,00%	0,00%	
	550.000,00	0,00	0,00	
3.9. Sanacija groblja u Imotskom	100,00%	0,00%	0,00%	
	150.000,00	0,00	0,00	
3.10. Biciklističke staze	30,00%	70,00%	0,00%	
	36.000,00	84.000,00	0,00	
3.11. Hodočasničke staze	30,00%	70,00%	0,00%	
	30.000,00	70.000,00	0,00	
3.12. Aglomeracija Grada Imotskog	15,00%	60,00%	25,00%	
	33.000.000,00	132.000.000,00	55.000.000,00	
3.13. Daljnji razvoj infrastrukture Poduzetničke zone (faza 2)	20,00%	50,00%	30,00%	
	2.500.000,00	6.250.000,00	3.750.000,00	
UKUPNO:		39.886.000,00	152.084.000,00	63.750.000,00

Izvor: Izrada autora

4.5 Usklađenost strateških odrednica sa strategijama višeg reda

Strateški plan razvoja Grada Imotskog usklađen je sa svim strateškim ciljevima Europske unije te sa relevantnim nacionalnim okvirom Republike Hrvatske. Pregled usklađenosti strateških odrednica Grada Imotskog sa strategijama višeg reda prikazan je u idućoj tablici.

Tablica 39. Analiza strateške usklađenosti i povezanosti sa dokumentima višeg reda

Naziv dokumenta	Relevantni ciljevi / prioriteti	Obrazloženje
Europa 2020 – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast	<p>SC1 - Povećati stopu zaposlenosti stanovništva u dobi između 20-64 sa sadašnjih 69% na najmanje 75%.</p> <p>SC2 - Realizirati cilj za ulaganje 3% BDP-a u istraživanje i razvoj, prvenstveno unaprjeđujući uvjete za ulaganje privatnog sektora u istraživanje i razvoj te razviti nove pokazatelje za praćenje inovacija.</p> <p>SC3 - Smanjiti emisiju stakleničkih plinova za najmanje 20% u odnosu na razine iz 1990. godine ili za 30% dopuste li to uvjeti, povećati udio obnovljivih izvora energije u našoj konačnoj potrošnji energije na 20% te postići povećanje od 20% u energetske učinkovitosti.</p> <p>SC4 - Smanjiti udio onih koji rano napuštaju školovanje na 10% sa sadašnjih 15% te povećati udio populacije u dobi između 30-34 godine sa završenim tercijarnim stupnjem obrazovanja s 31% na najmanje 40%.</p> <p>SC5 - Smanjiti broj Europljana koji žive ispod granice siromaštva za 25%, izvlačeći 20 milijuna ljudi iz siromaštva</p>	<p>Strateški ciljevi navedeni u Strategiji razvoja Grada Imotskog u skladu su s ciljevima SC1, SC2, SC3, SC4, i SC5 donesenima u Europskoj strategiji za pametan, održiv i uključiv rast. Aktivacijom gospodarskih potencijala Grada Imotskog (SC1), revitalizacijom društvenih djelatnosti (SC2) te zaštitom prirodnog naslijeđa i unapređenjem infrastrukture (SC3) direktno se potiče zapošljavanje, ulaganje u istraživanje i razvoj, smanjenje potrošnje električne energije. Također se potiče tercijarno obrazovanje što u konačnici kombinacijom svih mjera dovodi do smanjenja siromaštva cjelokupne populacije.</p>
Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020.	<p>Prioritetu 1. „Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima“</p> <p>Prioritet 2. „Jačanje isplativosti poljoprivrednih gospodarstava i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama“:</p> <p>Prioritet 3. „Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanje rizikom u poljoprivredi“:</p> <p>Prioritet 4. „Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom“:</p> <p>Prioritet 5. „Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom korištenja ugljika i otpornom na klimatske promjene u</p>	<p>Strategija razvoja Grada Imotskog usklađena je s Programom ruralnog razvoja RH. Strateški ciljevi 1, 2 i 3 Grada Imotskog usklađeni su s prioritetima 1, 2, 3, 4. i 5 kroz mjere 1.1. Stavljanje u funkciju poduzetničke zone, 1.2. Adaptacija gradske tržnice, 1.3. Klonska selekcija autohtone sorte vinove loze Kujunduša 2.1. Osnivanje visokoškolske ustanove te 3.4. Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero" te 3.12. Aglomeracija Imotskog polja.</p>

Naziv dokumenta	Relevantni ciljevi / prioriteti	Obrazloženje
<p>Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.</p>	<p>poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru“:</p> <p>Prioritetna os 1. Zapošljavanje, Prioritetna os 2. Socijalno uključivanje Prioritetna os 3. Obrazovanje.</p>	<p>Strategija razvoja grada Imotskog usklađena je sa Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020. godine. Prioritetna os 1 ostvaruje se kroz zapošljavanje stanovnika Grada unutar sva tri određena cilja. Prioritetna os 3 ostvaruje se posebice kroz mjere 2.2. Izgradnja doma za starije i nemoćne, 2.3. Poticajnu stanogradnju POS te mjeru 2.10. Izgradnja zgrade novog Centra za socijalnu skrb Imotski 2.11. Uređenje prostora za provođenje programa poludnevnog boravka i obiteljskog savjetovališta. Prioritetna os 3. Obrazovanje ostvaruje se direktno kroz mjere 2.1. Osnivanje visokoškolske ustanove, 2.8. Investicije-obnova i sanacija donjeg kata gradske knjižnice te kroz mjeru 3.4. Osnivanje istraživačko - edukacijskog centra "Crveno jezero"</p>
<p>Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.</p>	<p>Operativni program Konkurentnost I kohezija usmjeren je ulaganjima za rast i radna mjesta kroz ulaganja u infrastrukturne investicije te pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti.</p>	<p>Mjere koje su u skladu sa Operativnim programom a nalaze se u Strategiji razvoja Grada Imotskog odnose se na jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija, povećanje poslovne konkurentnosti, promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, zaštitu okoliša i održivost resursa, povezanost i mobilnost , socijalno uključivanje i zdravlje te obrazovanje i cjeloživotno učenje.</p>
<p>Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.</p>	<p>Glavni strateški ciljevi razvoja hrvatskog turizma do 2020. Godine odnose se na povećanje njegove atraktivnosti i konkurentnosti, poboljšanju strukture i kvalitete smještaja, novo zapošljavanje, investicije te povećanje turističke potrošnje.</p>	<p>Mjere koje se navode unutar Strategije razvoja Grada Imotskog u skladu su s ciljevima navedenima u Strategiji razvoja turizma RH. Povećanje konkurentnosti u turizmu Grada Imotskog provest će se indirektno kroz mjere adaptacije i uređenja tržnice, lokalnih prometnica, muzeja i kina te izgradnjom</p>

Naziv dokumenta	Relevantni ciljevi / prioriteti	Obrazloženje
		bazena i sportske dvorane. Također su predviđene mjere koje imaju direktan utjecaj na turizam a odnose se na valorizaciju kulturnih manifestacija, osnivanje geoparka Imotska jezera, uređenje arboretuma Gaj te uređenjem biciklističkih i hodočasničkih staza.
Strategija razvoja poduzetništva za razdoblje 2013-2020.	Opći cilj Strategije razvoja poduzetništva 2013. – 2020. godine odnosi se na povećanje konkurentnosti maloga gospodarstva u hrvatskoj. Navedeno će se ostvariti kroz pet strateških ciljeva: <ol style="list-style-type: none"> 1. Poboljšanje ekonomske uspješnosti 2. Poboljšani pristup financiranju 3. Promocija poduzetništva 4. Poboljšanje poduzetničkih vještina 5. Poboljšano poslovno okruženje 	Strategijom razvoja grada Imotskog direktno se potiču mjere koje se odnose na stavljanje u funkciju poduzetničke zone koja će povećati konkurentnost gospodarstva grada Imotskog.
Županijska razvojna Strategija Splitsko-dalmatinske županije do 2020. godine	Županijskom razvojnom strategijom Splitsko-dalmatinske županije donesena su 3 strateška cilja. Cilj 1: poboljšati kvalitetu življenja uz održivo korištenje prirodnih resursa. Cilj 2: povećati konkurentnost gospodarstva. Cilj 3: unaprijediti ljudske potencijale i sustav upravljanja razvojem	Navedeni ciljevi se ostvaruju kroz sva tri navedena cilja i pripadajuće mjere donesene unutar Strategije razvoja Grada Imotskog. Cilj 1 se odnosi na aktivaciju gospodarskih potencijala, cilj 2 na revitalizaciju društvenih djelatnosti te cilj 3 zaštitu prirodnog naslijeđa i infrastrukturu.

Izvor: Izrada autora

POPIS SLIKA

Slika 1. Prostorni smještaj Splitsko-dalmatinske županije i Grada Imotskog na karti Republike Hrvatske.....	7
Slika 2. Modro jezero (lijevo), Crveno jezero (desno)	8
Slika 3. Prostorno uređenje Grada Imotskog	9
Slika 4. Prometna povezanost Grada Imotskog.....	11
Slika 5. Biciklističke staze na području Grada Imotskog	27
Slika 6. Tradicionalni deserti	28
Slika 7. "Domljanova kuća" - Gradska knjižnica	45
Slika 8. Bakova povorka.....	49
Slika 9. Narodna nošnja Imotske krajine	49
Slika 10. Održavanje manifestacije Imotska sila.....	50
Slika 11. Prikaz područja očuvanja značajnih za staništa i vrste na karti ekološke mreže ...	60
Slika 12. Prometna mreža Grada Imotskog.....	61
Slika 13. Grb Grada Imotskog	69
Slika 14. Specifični ciljevi Grada Imotskog u razdoblju od 2019. - 2023.	80
Slika 15. Zaduženja za implementaciju Strategije	87

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. godine	12
Grafikon 2. Struktura stanovništva prema narodnosti	13
Grafikon 3. Ukupan broj stanovnika po naseljima za zadnja dva popisa	13
Grafikon 4. Prirodno kretanje stanovništva Grada Imotskog od 2014. do 2017. godine	14
Grafikon 5. Pregled sklopljenih i razvedenih brakova na području Grada Imotskog	14
Grafikon 6. Pregled doseljenih i odseljenih stanovnika u periodu od 2014. do 2017. godine	15
Grafikon 7. Pregled aktivnih poduzetnika po registriranim djelatnostima	16
Grafikon 8. Broj poduzetnika u Gradu Imotskom od 2013. - 2017. godine	17
Grafikon 9. Ukupni prihodi poduzetnika čije je sjedište registrirano na području Grada Imotskog	18
Grafikon 10. Broj zaposlenih djelatnika u poduzećima registriranim na području Grada Imotskog	18
Grafikon 11. Dobit ili gubitak razdoblja u poduzećima registriranim na području Grada Imotskog	19
Grafikon 12. Pregled poljoprivrednih površina na području Grada Imotskog	22
Grafikon 13. Pregled traženih poljoprivrednih kultura	23
Grafikon 14. Broj ležajeva u Gradu Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine	25
Grafikon 15. Nezaposleno stanovništvo Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	31
Grafikon 16. Broj korisnika mirovinskog osiguranja Grada Imotskog	32
Grafikon 17. Broj korisnika Centra za socijalnu skrb Imotski u periodu od 2014. do 2018. godine	34
Grafikon 18. Broj zaposlenih u veterinarskoj stanici Imota tijekom petogodišnjeg razdoblja	36
Grafikon 19. Broj zaposlenih djelatnika u dječjim vrtićima u periodu od 2014. godine do 2018. godine	37
Grafikon 20. Broj upisane djece u vrtičke skupine u periodu od 2014. do 2018. godine	37
Grafikon 21. Broj zaposlenih djelatnika OŠ Stjepana Radića u periodu od 2013. do 2018. godine	38
Grafikon 22. Broj upisanih učenika u OŠ Stjepana Radića u periodu od 2013. do 2018. godine	38
Grafikon 23. Broj upisanih učenika po smjerovima za razdoblje od 2014. do 2018. godine	39
Grafikon 24. Broj upisanih učenika Ekonomske škole u Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine	40
Grafikon 25. Broj upisanih učenika gimnazije dr. Mate Ujevića po smjerovima u razdoblju od 2014. do 2018. godine	41
Grafikon 26. Broj upisanih učenika u gimnaziji dr. Mate Ujevića u razdoblju od 2014. do 2018. godine	41
Grafikon 27. Broj upisanih učenika tehničke škole po smjerovima u razdoblju od 2014. do 2018. godine	42

Grafikon 28. Broj ukupno upisanih učenika u Tehničkoj školi Imotski u periodu od 2014. do 2018. godine	42
Grafikon 29. Broj ukupno upisanih učenika u Obrtničko-industrijskoj školi Imotski u razdoblju od 2014. do 2018. godine	43
Grafikon 30. Proračunska sredstva izdvojena za stipendiranje u razdoblju od 2014. do 2018. godine	43
Grafikon 31. Broj stipendiranih studenata u razdoblju od 2014. do 2018. godine	44
Grafikon 32. Broj članarina u Gradskoj knjižnici u petogodišnjem razdoblju	46
Grafikon 33. Broj posjetitelja Zavičajnog muzeja	48
Grafikon 34. Broj posjetitelja Gradskog kina Imotski u trogodišnjem razdoblju	48
Grafikon 35. Odnos prijavljenih i riješenih kaznenih dijela na području Grada Imotskog tijekom petogodišnjeg razdoblja	52
Grafikon 36. Broj evidentiranih prekršaja u Gradu Imotskom u petogodišnjem razdoblju	52
Grafikon 37. Kretanje broja prijavljenih javnih okupljanja na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	53
Grafikon 38. Kretanje broja prijave vezanih uz narušavanje javnog reda i mira na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	53
Grafikon 39. Kretanje broja evidentiranih prometnih nesreća na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	54
Grafikon 40. Vatrogasne intervencije na području Grada Imotski prema vrsti za petogodišnje razdoblje	55
Grafikon 41. Sakupljene količine otpada u petogodišnjem razdoblju na području Grada Imotskog	58
Grafikon 42. Prosječni ljetni dnevni promet na mjernim točkama u Gradu Imotskom u 2017. godini	62
Grafikon 43. Broj prelazaka graničnih prijelaza Vinjani Donji i Vinjani Gornji u petogodišnjem razdoblju	63
Grafikon 44. Broj kućanstava spojenih na sustav opskrbe električnom energijom u promatranom petogodišnjem razdoblju	64
Grafikon 45. Potrošnja električne energije (u kWh) u kućanstvima u periodu od 2014. do 2018. godine	64
Grafikon 46. Broj spojenih poduzetnika na niskonaponsku mrežu.....	65
Grafikon 47. Broj spojenih kućanstava na vodoopskrbni sustav na području Grada Imotskoga	67
Grafikon 48. Broj spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Imotskog.....	68
Grafikon 49. Broj zaposlenika Grada Imotskog od 2014. do 2018. godine	70
Grafikon 50. Financiranje mjera Strateškog plana razvoja prema izvorima financiranja	85
Grafikon 51. Pregled alokacije sredstava prema ciljevima.....	85
Grafikon 52. Pregled alokacije sredstava prema godinama i ciljevima	86

POPIS TABLICA

Tablica 1. Stanovništvo prema spolu i starosti na području Grada Imotskog	12
Tablica 2. Broj poduzetnika u Gradu Imotskom prema obliku organiziranja od 2013. do 2017. godine.....	17
Tablica 3. Broj aktivnih obrta na području Grada Imotskog prema djelatnostima na dan 12.3.2019.....	19
Tablica 4. Prikaz aktivnih zadruga na području Grada Imotskog	21
Tablica 5. Broj poljoprivrednih gospodarstava u JLS-u i Županiji na dan 31.12.2018. godine	23
Tablica 6. Broj poljoprivrednih gospodarstava po školskoj spremi na dan 31. 12. 2018.....	23
Tablica 7. Vrste uporabe zemljišta na području Grada Imotskog	24
Tablica 8. Brojno stanje stoke na području Grada Imotskog.....	24
Tablica 9. Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla.....	25
Tablica 10. Broj zaposlenih stanovnika prema starosti i položaju u zaposlenju na području Grada Imotskog (Popis stanovništva, 2011.).....	29
Tablica 11. Broj zaposlenih prema područjima djelatnosti, starosti i spolu na području Grada Imotskog	30
Tablica 12. Nezaposleno stanovništvo prema stupnju obrazovanja na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	31
Tablica 13. Izvori financiranja stanovnika Grada Imotskog	32
Tablica 14. Osiguranici na području Grada Imotskog	33
Tablica 15. Broj korisnika usluga centra u periodu od 2014. godine do 2018. godine.....	34
Tablica 16. Broj zaposlenih djelatnika Ekonomske škole u Imotskom u periodu od 2014. do 2018. godine	40
Tablica 17. Registrirana kulturna dobra na području Grada Imotskog	46
Tablica 18. Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti	51
Tablica 19. Stanovanje i javne zgrade u Splitsko - dalmatinskoj županiji i Gradu Imotskom	55
Tablica 20. Drvne zalihe, prirast i etat na području Grada Imotskog.....	58
Tablica 21. Popis zaštićenih stanišnih tipova i divljih svojti na području Grada Imotskog	59
Tablica 22. Prometnice na području Grada Imotskog	61
Tablica 23. Broj registriranih motornih vozila na području Grada Imotskog u petogodišnjem razdoblju	62
Tablica 24. Elektrotehnička komunikacijska infrastruktura na području Grada Imotskog na dan 31.12. u promatranom petogodišnjem razdoblju.....	63
Tablica 25. Proračunska sredstva izdvojena za građenje objekata i uređaja za opskrbu pitkom vodom.....	66
Tablica 26. Proračunska sredstva izdvojena za gradnju objekata i uređaja za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.....	66
Tablica 27. Broj aktivnih Udruga na području Grada Imotskog prema području djelovanja..	72

Tablica 28. Pregled sredstava predviđenih za financiranje udruga sa područja Grada Imotskog u proračunu za 2019. godinu.....	72
Tablica 29. Strateške odrednice	78
Tablica 30. Financijski plan provedbe cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala	82
Tablica 31. Financijski plan provedbe cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti.....	83
Tablica 32. Financijski plan provedbe cilja 3. Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture.....	84
Tablica 33. Parametri za praćenje cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala	88
Tablica 34. Parametri za praćenje cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti	89
Tablica 35. Parametri za praćenje cilja 3. Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture.....	90
Tablica 36. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 1. Aktivacija gospodarskih potencijala	91
Tablica 37. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 2. Revitalizacija društvenih djelatnosti	92
Tablica 38. Akcijski plan provedbe projekata iz cilja 3. Zaštita prirodnog nasljeđa i unapređenje infrastrukture.....	93
Tablica 39. Analiza strateške usklađenosti i povezanosti sa dokumentima višeg reda	94